

provincie limburg

Limburgs
Parlement

Notulen Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) van 24 november 2023

Inhoud

Voorzitter	3
Aanwezig:	3
1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda	5
2 Spreekrecht externen	5
3 Notulen	6
4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen	6
5 Voorraadagenda	6
6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen	7
7 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ	7
7.1 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO	7
8 REGIONALE ECONOMIE	7
8.1 Gewijzigd informerend stuk 13 ^e voortgangsrapportage na herziening basisrapportage. Groot Project Maastricht Aachen Airport, brief Gedeputeerde Staten van 24 oktober 2023 (GS DOC-00514658)	7
9 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	36
9.1 Voorbespreking vergadering EMR EGTS van 29-11-2023	36
9.2 Informerend stuk inzake 3e en 4e Voortgangsrapportage Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar (peildata 1 januari én 1 juli 2023), brief GS van 24 oktober 2023 (GS DOC-00558344)	39
8.3 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO	52
9.2 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO	52
10 FINANCIËN EN OVERHEAD	52
10.1 GEWIJZIGD G-23-012 Statenvoorstel Legesverordening 2024, brief GS van 12-9-2023 (GS DOC-00533687)	52
10.2 Informerend stuk inzake Voortgangsrapportage Limburgs Energie Fonds Q2 2023, brief GS van 10-10-2023 (GS DOC-00553976)	59
10.3 Rondvraag/ mededelingen/ actualiteiten IPO	85
11 Sluiting	85

Presentielijst van de leden van de commissie ESA voor de vergadering van 24 november 2023

Voorzitter

Nijenhuis, D.J. (agendapunt 1 t/m 8.1 + 9.1)

Mertens, mevrouw mr. K.G.M. (agendapunt 8.2, 8.3 en 10 t/m 11)

Griffie

Dijk, J.H.M. van

Schulkens, mevrouw J.A.M.

Leden

Partij

Aanwezig:

Berghorst, mevrouw mr. A.

PvdA

Bijnen, H.M. van

PVV

Bloi MA, J.M.

VVD

Bommel, C.P.G. van

BBB

Dautzenberg, A.

GroenLinks

Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.

CDA

Goossen, I.J.G.

BBB

Hanegraaff, dr. M.C.

CDA

Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.

PVV

Mertens, mevrouw mr. K.G.M.

GroenLinks

Nijenhuis, D.J.

BBB

Nijskens, H.L.M.

VVD

Plusquin, mevrouw P.S.M.L.

Partij voor de Dieren

Smeets, mevrouw C.A.H.

SP

Sol MSc, H.P.A.

GroenLinks

Vaessen, L.A.P.

D66

Wetemans, C.C.M.

BBB

Zeedzen, D.

BBB

Afwezig

Claassen, drs. R.A.B.

PVV

Het College van Gedeputeerde Staten

Caldenberg, M. van

Demollin-Schneiders, mevrouw E.A.M.B.

Kuntzelaers, J.J.M.

Satijn, S.H.M.

Burgercommissieleden

Beucken, L. van den

LOKAAL-LIMBURG

Est, drs. A.M.B. van

50PLUS

Kappelle, J.S.W.

Forum voor Democratie

Roso, R.L.W.

JA21

Stocks, M.H.D.

D66

Overige aanwezigen**Agendapunt 8.1**

Inspreker de heer Sprangers

Inspreker de heer Derks, namens Alliantie pleinAIR Maastricht

Agendapunt 10.2

De heer Pepels, accountmanager Limburgs Energie Fonds (LEF)

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda

De voorzitter: De heer Satijn laat weten dat het nog twee, drie minuten extra duurt, omdat hij in een Controlemissie zit en dat kan kennelijk belangrijker zijn dan deze vergadering.

Spreeker [0:09:51]: Hij is niet in control.

De voorzitter: Niet in control. Nee.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik wil daar ook wel een punt over maken. Ik zou in de Controlemissie zitten en die heb ik moeten laten schieten om hierbij aanwezig te zijn, dus ik vind het echt wel niet werkbaar voor kleinere fracties.

De voorzitter: Nee, dat punt is...

Spreekster [0:10:16]: En kennelijk dus ook niet voor GS.

De voorzitter: Dat punt wordt volgens mij uitvoerig besproken binnen de Commissie Versterking Provinciale Staten en heeft volop aandacht. Daar zitten jullie allebei bij volgens mij.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nee. Nee. Dat kan niet, want ik kan mezelf niet in tweeën splitsen. Ik kan daar niet bij zitten. Dat is het punt. Ja.

De voorzitter: Maar in het Presidium wordt besproken hoe onze positie in de Staten te verbeteren en dat heeft volop aandacht volgens mij.

De voorzitter: Goedemorgen, dames en heren, alle aanwezigen. Welkom bij voorlopig de laatste commissievergadering van de Statencommissie ESA voor dit jaar. We kunnen vaststellen dat we quorum hebben en daarmee kan ik ook deze commissievergadering openen. Voordat we beginnen een aantal mededelingen van mijn kant. Ik zal deze ochtend als uw voorzitter fungeren. Dat zal wellicht even wennen zijn voor u, maar zeker ook voor mij. Na de lunchpauze zal Statenlid Mertens de voorzittershamer overnemen. Ik herinner u even aan de vergaderorde, zoals we die hier afgesproken hebben. U voert het woord en doet uw interrupties via de microfoon. U dient de hand op te steken, zodat ik zie dat iemand het woord wil. Ik geef u als voorzitter dan vervolgens het woord. De vergadering wordt op een logisch moment in de agenda geschorst, zodat we kunnen lunchen en die is zoals gebruikelijk in het Prandium. Als het gaat om de rondvraag: er zijn geen verzoeken voor de rondvraag vooraf ingediend. Zijn er vanuit de commissie punten voor de rondvraag? Zo nee, zijn er vanuit GS mondelinge mededelingen of zaken vanuit het IPO te melden? Dat is niet het geval. Dan komen we bij het vaststellen van de agenda. Kunt u als commissie instemmen met de agenda zoals die voorligt? Dat is het geval. Dan wordt de agenda ongewijzigd vastgesteld.

2 Spreekrecht externen

De voorzitter: Spreekrecht externen, agendapunt 2. Er hebben zich twee sprekers gemeld voor de vergadering van vandaag, beiden voor agendapunt 8.1 inzake voortgangsrapportage MAA. Dat zijn de heer Sprangers, die doet dat op persoonlijke titel, en de heer Derks namens de Alliantie pleinAIR Maastricht. Zij zullen voorafgaand aan het betreffende agendapunt inspreken.

3 Notulen

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 3, de notulen. Dan gaan we over tot de vaststelling van de notulen van de commissievergadering van 8 september jongstleden. In deze notulen heeft een wijziging plaatsgevonden. Die wijziging betreft een naam op pagina 14. Die wijziging is ook onderstreept in de herschreven notulen. Dat gezegd hebbende vraag ik u of de notulen van de vergadering van 8 september 2023 kunnen worden voorgesteld. Dat is het geval. Dank u wel.

4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 4, overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen. Zijn er aanmerkingen/opmerkingen op de lijst van moties, toezeggingen of aanbevelingen vanuit de commissie? Daar wil ik even bij opmerken dat ik daar nog een opmerking richting u over heb. Bij toezegging 9197 hebben wij... Als voorzitter heb ik het voorstel 'afdoen' gedaan. De deadline stond op 31-12-2022 en het Presidium heeft meegedeeld dat die toezegging reeds is afgedaan. Vandaar. Dan staan er nog twee toezeggingen, 9271 en 9227. Die hebben we ook als 'afdoen' voorgesteld, maar gezien het feit dat de Statenonderzoeker over deze beide toezeggingen nog wat opmerkingen gemaakt heeft, kan ik me voorstellen dat u daar iets anders in zit, dus dat wil ik u even voorleggen nu. Als dat niet zo is, dan doen we ze op dit moment af en dan zouden ze wellicht bij een volgende toezegging nog weer opgenomen kunnen worden in een of andere vorm. Er is een vraag van de heer van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, klopt, want u noemt ook toezegging 9227, begrijp ik. U wilt ze nu afdoen of zegt u van: nou, we moeten als Staten nu gaan bekijken of we die nog open willen laten staan. Dat zegt u eigenlijk nu tegen ons.

De voorzitter: De vraag is inderdaad of u daar straks opmerkingen over heeft, dat we hem nu niet afdoen. Dan laten we hem openstaan en dan kunnen we bij een volgende vergadering die alsnog afdoen, mocht dat aan de hand zijn. Dus de vraag aan u is: zullen we hem openlaten? Dat is de vraag.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, als dat kan wel nog, voor mij in ieder geval nog openlaten dan. Zeker 9227.

De voorzitter: Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dat geldt voor mij ook. Ja.

De voorzitter: Dan hebben we dat niet voor niks aan de orde gesteld. Dan laten we die openstaan. Is iedereen het daarmee eens? Dan laten we die openstaan. Dat is geconstateerd. De rest van de toezeggingen, moties en aanbevelingen worden dan vastgesteld zoals voorgesteld.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 5, de voorraadagenda. Voordat ik deze aan uw commissie voorleg, heb ik daar een paar opmerkingen over. De Agendacommissie adviseert uw commissie om deze voorraadagenda vast te stellen. Door de Agendacommissie is op verzoek van de voorzitters ook geadviseerd om de vergadering van 19 januari al op 12 januari om 09.30 uur te openen. Dit vanwege de overvolle agenda van deze vergadering. Dat heeft te maken met beleidskaders die eraan zitten te

komen. Daarnaast is er ook geadviseerd om rekening te houden met een extra vergadermoment voor de vergadering van 8 maart 2024. Daar geldt hetzelfde voor. Ook die agenda is heel vol gepland door de rest van de beleidskaders. De Griffie gaat op zoek naar een extra moment voor die extra vergadering. Als laatste opmerking vanuit mijn kant: op 1 december staat er een technische sessie gepland inzake Brightlands. GS heeft ons gevraagd om u erop te wijzen dat u hiervoor aandachtspunten en specifieke vragen kunt indienen, die als input voor die sessie kunnen dienen. De manier waarop dat kan, dat staat weergegeven in iBabs. Dat alles gezegd hebbende, is de vraag: kunnen wij de voorraadagenda daarmee vaststellen? Ik zie dat dat het geval is. Dan gaan we dat doen. Onder datzelfde agendapunt wil ik het nog even hebben over dat voorstel voor beeldvormende sessies vanuit GS. U heeft in iBabs kunnen zien dat er in het kader van de beleidskaders een voorstel gedaan is voor toelichtende beeldvormende sessies voor die beleidskaders. Een deel van die sessies hebben we gehad, een deel staat nog open. De vraag is of u hier nog opmerkingen/aanmerkingen/aanvullingen op heeft. Zo niet, dan kunnen we die mededeling teruggeven aan GS.

6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 6, lijst van ingekomen stukken en uitnodigingen. Kan ik die vaststellen? Ik kan die vaststellen. Dat is hiermee het geval.

7 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

De voorzitter: Agendapunt 7 betreft het onderwerp cultuur en maatschappij. Daar hebben we geen inhoudelijke punten. Daarmee is dat agendapunt afgedaan.

7.1 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO

De voorzitter: 7.1, rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO. Die is ook niet van toepassing. Daarmee hebben we dat agendapunt ook afgedaan.

8 REGIONALE ECONOMIE

De voorzitter: Dan komen we al bij agendapunt 8. Het gaat inderdaad heel snel. Regionale economie.

8.1 Gewijzigd informierend stuk 13^e voortgangsrapportage na herziening basisrapportage. Groot Project Maastricht Aachen Airport, brief Gedeputeerde Staten van 24 oktober 2023 (GS DOC-00514658)

De voorzitter: Dan komen we eerst bij het agendapunt 8.1. Het gewijzigde informerende stuk 13^e voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport en de brief van Gedeputeerde Staten van 24 oktober 2023, het eerste bespreekstuk van deze vergadering. De 13^e voortgangsrapportage na herziening basisrapportage. De analyse van de Statenonderzoeker is in de nazending meegestuurd. Die heeft u gisteren/eergisteren ontvangen. De Statenonderzoeker, mevrouw Van de Mortel, is hier aanwezig om technische vragen over deze analyse te beantwoorden. Voordat we beginnen met de behandeling van het informerende stuk geef ik graag de gelegenheid aan onze sprekers, de heer Sprangers en de heer Derks namens de Alliantie. Als eerste spreker staat mijnheer Sprangers genoemd. Hartelijk welkom, mijnheer Sprangers. U krijgt vijf minuten om in te spreken, op de hoek inderdaad. Ga uw gang.

De heer Sprangers: Goedemorgen. Geachte Statenleden en Gedeputeerde. Wanneer een onderzoeksbureau zegt dat bij sluiting van een bedrijf 550 banen verloren gaan, wat is volgens u dan de werkgelegenheid die dit bedrijf genereert? Zijn dat er 1860, zoals GS ons al jaren wil doen geloven ten aanzien van MAA? Nee. Het objectieve feit is dat het hier 550 jobs betreft. Niet meer, wel minder, want volgens de in de opdracht van de Provincie zelf gehouden en genegeerde MKBA zouden bij sluiting van MAA netto ongeveer 240 arbeidsplaatsen verdwijnen, nog zonder rekening te houden met het structurele tekort aan werknemers in tal van sectoren. Wanneer we die 240 arbeidsplaatsen afzetten tegen alleen al de jaarlijkse subsidie van € 5,5 miljoen, blijkt dat elke arbeidsplaats jaarlijks met € 23.000 gesubsidieerd wordt. € 23.000. Geachte Staten, vindt u het nog van deze tijd dat Limburg economisch en maatschappelijk onrendabele werkgelegenheid in stand houdt met een subsidie per werknemer van € 23.000? Hoe kwam GS aan dat aantal van 1.860 werkzame personen? Het ingeschakelde onderzoeksbureau Ecorys heeft hiertoe gebruikgemaakt van een methodiek waarvan de integriteitscommissie van de Erasmus Universiteit Rotterdam verklaard heeft dat die niet geschikt is voor MAA, want die methodiek is afgeleid van de Havenmonitor en een-op-een overgezet op MAA. Daarom heeft de integriteitscommissie onder leiding van professor Kaptein de resultaten van de op MAA toegepaste methodiek onbetrouwbaar genoemd. Hij schreef, citeert: 'Zowel de relatief kleine omvang van MAA, als de aanwezigheid van luchthavens in de nabijheid van Maastricht, maken een dieper, meer evidence-based onderzoek noodzakelijk', dus een onderzoek op basis van feiten, om tot een wetenschappelijk betrouwbare bepaling van de directe werkgelegenheid te komen. Ecorys echter heeft haar onderzoek gebaseerd op tabellen, hypothesen, statistieken, aannames, formules en veronderstellingen en niet op feiten. Geachte Staten, wie heeft het volgens u bij het rechte eind? GS met haar vooringenomen standpunt of de integriteitscommissie van de Erasmus Universiteit Rotterdam onder leiding van een professor? Om tot die verzonnen 1860 te geraken, heeft men van op één na alle meegenomen bedrijven de volledige werkgelegenheid meegeteld. Dit leidt tot de absurde situatie dat bijvoorbeeld alle 150 personen die werkzaam zijn bij de Marechaussee aan MAA worden toegerekend. Dit terwijl hun activiteiten ten behoeve van MAA volgens henzelf ver ondergeschikt zijn aan bijvoorbeeld grensbewaking en het tegengaan van mensenhandel. De onderzoekers van de al eerdergenoemde MKBA concludeerden dat van minstens twee bedrijven de werkgelegenheid onterecht in het getal 1860 was opgenomen. Het gaat hier om ruim 400 werkzame personen. Dat aantal van 1860 is hiervoor nooit gecorrigeerd. Dat is GS zeer kwalijk te nemen. Dat getal van 1860 kwam mede tot stand doordat Ecorys meetelde bedrijven die louter bulk vervoeren, bedrijven die nooit op MAA gesignaleerd zijn, bedrijven die handelen in schroot en afval, tal van bedrijven die expliciet verklaren geen zakelijke relatie met MAA te hebben, bedrijven die zand vervoeren, bedrijven die uitgeschreven zijn bij de Kamer van Koophandel, bedrijven die telefonisch en digitaal onbereikbaar zijn en bovendien nog talrijke eenmansbedrijven. Dat getal van 1.860, dat kan je toch niet serieus nemen?

De voorzitter: Mijnheer Sprangers. U heeft nog een halve minuut. Rondt u af?

De heer Sprangers: Ik rond af. Geachte Staten, ik heb begrepen dat u meer het dualisme wil tussen uw Staten en College. Hier is uw kans. Grijp hem alstublieft. Maak voorgoed een einde aan de bestaande dwaling van 1860 werkzame personen door MAA. Dat aantal is gebaseerd op onjuiste informatie en wensdenken. Hanteer vanaf nu alleen nog het getal van 550 werkzame personen. Ik dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sprangers. Zijn er vanuit de commissie nog vragen voor mijnheer Sprangers, toelichtende vragen? Zo niet, dan dank ik de heer Sprangers voor zijn komst en het inspreken. Dan verzoek ik u weer plaats te nemen op de publieke tribune. Dan geef ik het woord aan

de tweede spreker, de heer Derks. Ook voor u een hartelijk welkom en ook u krijgt vijf minuten om in te spreken.

De heer Derks: Geachte leden van Provinciale Staten. Aan de orde is de 13^e voortgangsrapportage MAA. Op pagina 5 van de voortgangsrapportage worden streefwaarden voor 2024 genoemd van passagiers en vracht. In de twaalf maanden voor 1 juli, rapportagedatum, waren de gerealiseerde hoeveelheden passagiers en vracht meer dan de helft lager dan de streefcijfers van 2024, ook na correctie voor die tijdelijke sluiting van de baanrenovatie. In 2021, ver voor de rapportagedatum van 1 juli, is een daling van de vracht begonnen. Het dalingstempo nam toe en was op 1 juli al opgelopen naar ongeveer -40% op jaarbasis. Op pagina 7 van de voortgangsrapportage staat desondanks het volgende: 'De vervoerscijfers laten zien dat het vrachtvervoer gelijk oploopt ten opzichte van de ambitie.' Dit klopt dus helemaal niet, want de ambitie is toch immers groei en in werkelijkheid was er toen sprake al van een sterke daling. De hoeveelheid omzet, gewogen optelling van passagiers en vracht, daalde op 1 juli al op jaarbasis met -30%. Inmiddels is ook het aantal passagiers gaan dalen op jaarbasis, terwijl het aantal passagiers elders bijvoorbeeld in Nederland en wereldwijd toeneemt. Het dalingstempo van de vracht is inmiddels opgelopen naar ongeveer -70%. Op pagina 13 van de voortgangsrapportage staat: 'Als de ontwikkelingen binnen het project MAA aanleiding geven, zullen uw Staten geïnformeerd worden via mededelingen portefeuillehouder.' De dramatische daling van de omzet, een daling waarvan het einde nog niet in zicht is, zou toch aanleiding moeten zijn om uw Staten daarover actief te informeren. Op pagina 31 staat een bijlage, bijlage 4, over risico's en risicobeheersing. Daar gaat het onder andere over de risico's van tegenvallende vervoersontwikkeling en het exploitatiesaldo. In de kolom 'maatregelen' wordt flankerende acquisitie-inspanning genoemd. In een wereld waar de hoeveelheid vracht daalt, waar de concurrentie tussen vliegvelden zeer groot is, waar de marges in tarieven zeer klein zijn, is het maar de vraag of extra acquisitie-inspanning iets kan opleveren. MAA heeft te maken met enorme concurrentie van luchthavens over de grens voor passagiers, maar met name ook vracht, natuurlijk Luik. Overigens is er geen enkele luchtvaartmaatschappij met een structurele relatie met MAA. Luchtvaartmaatschappijen kunnen komen, maar kunnen op korte termijn ook weer vertrekken. In de kolom 'maatregelen' staat verder: 'Lobby Den Haag, MAA als alternatief voor Schiphol.' De wereld van luchtvaart is toch een vrije markt? Daar kan en mag je toch niet in sturen? In de kolom 'opmerkingen' staat: 'Er is op dit moment sprake van een gezonde bedrijfsvoering waarmee tegenvallende vervoersontwikkelingen opgevangen kunnen worden.' Op 1 juli, waar die rapportagedatum betrekking op heeft, was de omzetsdaling -30%. Was de bedrijfsvoering op 1 juli inderdaad zo gezond dat deze daling opgevangen kan worden? Inmiddels is de omzetsdaling op jaarbasis opgelopen naar -60%. Het einde van die daling is nog niet in zicht. De omzet is inmiddels gedaald naar een kwart van dat wat voor 2024 het streefcijfer is. Mijns inziens stevent MAA af op een faillissement. Ik ben wel een econoom, maar geen bedrijfseconoom. Ik heb gisteren gesproken met iemand die wel verstand van de exploitatie van luchthavens heeft. Hij bevestigde dat MAA met deze ontwikkeling van de omzet afstevent op faillissement. Ik ga afronden. Het is duidelijk dat de voortgangsrapportage van 1 juli een veel te rooskleurig beeld geeft van de situatie van MAA. Het is duidelijk dat de situatie bij MAA na 1 juli nog sterk verslechterd is. De Provinciale Staten en de kiezers hebben recht op eerlijke, actuele informatie over MAA, waaraan jaarlijks € 5,5 miljoen structurele subsidie wordt gegeven. Ik wens u veel wijsheid met de verdere behandeling van dit agendapunt.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Derks. Zijn er vanuit de commissie vragen, toelichtende vragen aan mijnheer Derks? Zo nee, dan dank ik de heer Derks voor zijn inbreng en verzoek ik u ook weer plaats te nemen op de publieke tribune. Dan gaan we over naar de behandeling. We bespreken dit onderwerp in één termijn, waarbij we voorstellen om een spreektijd per fractie van drie minuten te hanteren. Hierna zal de Statenonderzoeker eventueel technische vragen beantwoorden en daarna zal

de Gedeputeerde het woord voeren. Die krijgt van mij hooguit 21 minuten. Dan begin ik denk ik linksom bij mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Nou, daar had ik al op gehoopt, voorzitter. Het zal geen verrassing zijn: het dossier MAA volgt de SP natuurlijk met grote belangstelling. MAA staat natuurlijk op plaats 6 van de grootste stikstofuitstoters van Limburg, om dan nog maar niet te spreken over het ultrafijnstof dat wordt uitgestoten. In de schriftelijke vragen die wij ook gesteld hebben, hebben we daar ook verdere vragen over gesteld. Ik wil de heer Borm, die hier niet aanwezig is, maar die wel een filmpje voor ons heeft gemaakt, ook heel erg bedanken voor de uitleg daarover. Maar, voorzitter, we leven in één van de regio's met de grootste gezondheidsachterstanden, de hoogste concentraties longkanker. De economische belangen zouden daarbij niet hoger moeten staan dan de gezondheid van onze inwoners. Op een heel klein stukje afstand stellen we inwoners bloot aan zowel de gevaren van de chemie als aan die van de luchtvaart. De gemeente Meerssen acht daarom een volledige MER ook passend. Die mening delen wij als SP zeer, los van het feit dat wij ons echt grote zorgen maken over de voortgang van de uitgekilde MER-procedure. Daardoor is er ook veel onhelderheid, voor ons in ieder geval, over het besluit wat we moeten nemen over het PIP-proefdraaien. Daar heb ik een vraag over aan de Gedeputeerde, want wanneer denkt de Gedeputeerde dat we dat kunnen bespreken met PS, het PIP-proefdraaien? Ik heb ook wat moties doorgespiet en ik ben terechtgekomen bij motie 9218, waarin wordt aangegeven dat de kosten voor de GRE, dat is die geluidswal, aan de A2-kant nader zullen worden uitgewerkt in het kader van het PIP. Is het zo dat de Provincie hier nog extra kosten in moet gaan investeren? En zo ja, is er al zicht op hoeveel? Zeker gezien de tijd waar we nu in leven verwacht ik niet dat dat een klein prijskaartje heeft. Deze voortgangsrapportage geeft een beeld waarbij de baanrenovatie – de heer Derks zegt dat ook – wordt gebruikt om de dalende omzetcijfers, maar ook de vrachtverkeercijfers en de cijfers van passagiersvluchten, te rechtvaardigen. Maar ook zonder de maanden van sluiting lopen die achter op de ambities. Ik vraag me heel erg af: hoe gaat MAA zorgen dat ze zwarte cijfers blijven schrijven? De heer Sprangers benoemt ook terecht het punt en zijn zorg over het aantal arbeidsplaatsen dat benoemd is in de rapportage. Daarom wil ik een vraag stellen aan de Gedeputeerde: kan de Gedeputeerde reageren op het verschil dat de heer Sprangers ook aangeeft, tussen die arbeidsplaatsen, en worden deze ook meegenomen in de basisrapportage? Voorzitter, daarbij wil ik het laten en dat is precies binnen de tijd volgens mij.

De voorzitter: Dat is inderdaad keurig binnen de tijd. Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Mertens van GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, mijn eerste vraag gaat over waar de nieuwe basisrapportage blijft. Die zouden we eigenlijk in het najaar van dit jaar bespreken, maar die ligt er nog niet en dat vind ik eigenlijk wel raar, want we hebben vorig jaar aan het einde van het jaar de laatste puntjes op de i gesteld wat betreft MAA. We hadden eigenlijk wel verwacht dat we die nieuwe basisrapportage toch wel nu zouden kunnen bespreken, zodat we die ook weer vanaf 1 januari volwaardig zouden kunnen meenemen. Dus dat is mijn eerste vraag. Dan heb ik net zoals mijn voorganger vragen over de vervoersontwikkeling, want die ontwikkeling verloopt niet zoals we verwachten. Die verloopt, zoals één van de insprekers ook al aangaf, al een aantal jaren niet zoals we verwachten. Gezien het feit dat we daar als Provincie tot 2040 € 182 miljoen in investeren vraag ik mij toch af tot hoever we die daling gaan laten gaan totdat wij een keer gaan zeggen van: ja, we gaan een keertje evalueren. Dat is dan misschien ook mijn derde vraag. Dus enerzijds de vraag: kunt u reflecteren op die daling? Mijn derde vraag is dan: ja, kunnen wij een evaluatiemoment inbouwen op basis van al die voortgangsrapportages die wij met elkaar bespreken en kunnen we dan ook eventueel conclusies eraan verbinden in dat evaluatiemoment? Tot slot, voorzitter, mijn laatste vraag. Die gaat over het Omgevingsfonds. Ik zie in de statuten van het Omgevingsfonds geen duidelijke

afbakening voor de besteding van het fonds conform motie 2946. De omschrijving is namelijk dat de stichting bijdraagt aan het verbeteren van de leefomgeving rondom het vliegveld. De stichting kan subsidies verstrekken ter bevordering van die leefbaarheid. Dat is wat ons betreft een heel rekbaar begrip, maar dat is niet in de statuten gedefinieerd en dat komt dus wat mij betreft niet overeen met dat wat in de motie staat. Dus ook graag daar een reflectie op. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan door met mevrouw Plusquin, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Eerst dank aan de sprekers. Dank aan uw onvermoeibare inzet voor een gezonde leefomgeving, jaar in, jaar uit. Ja, mijn bijdrage is natuurlijk ook in lijn met die van SP en GroenLinks. Wij zijn ook een beetje veel tegen die rechtse hobby. Voorzitter, het gaat helemaal niet goed met Maastricht Aachen Airport. De prognoses binnen de concessie spreken over 200 ton vracht en 650.000 passagiers vervoeren in 2024 en een werkgelegenheid van bijna 2.000 banen. In werkelijkheid zijn op basis van de resultaten in 2023 die aantallen helemaal niet in zicht. Lang niet. In 2022 werd iets meer dan 1 ton aan vracht vervoerd en de resultaten in de eerste helft van 2023 wijzen op niet meer dan 0,3 ton. Dat is 70% minder dan het jaar ervoor en komt niet in de buurt bij de prognoses op basis waarvan wij onze provinciale steun baseren. In 2022 werden 266.000 passagiers vervoerd en in de eerste helft van '23 iets meer dan 60.000. Dat zijn er dus ook bij lange na geen 650.000. Op basis van de informatie van CBS, MAA zelf en Ecorys is door de Alliantie in haar brief aan de Staten duidelijk in beeld gebracht dat die daling van die resultaten, ook met de baanrenovatie in mij en juni in acht genomen, zo sterk is dat een heroverweging van de haalbaarheid van het in stand houden van MAA op zijn plaats is, voorzitter. Ook recente berichtgeving dat de luchthaven in Luik de komende jaren enorm investeert en al jaren een toename in vrachtverkeer kent en dus succesvol de vrachtluchten van MAA wegneemt, maakt dat de zin van MAA weer ter discussie gesteld kan worden. Kortom, de prognoses zijn zeer onrealistisch en de resultaten vallen zwaar tegen. Wij hebben een vraag aan de Gedeputeerde. Kan hij uitsluiten ... Kunt u uitsluiten dat wij dit jaar en in de toekomst boven op de enorme bedragen die al zijn uitgetrokken nog aanvullende bijdragen zullen moeten leveren om MAA overeind te houden? Daar wil ik graag een reactie op. Voorzitter, daarnaast missen wij in de rapportage gegevens over de milieueffecten, met name het ultrafijnstof, waarop hoogleraar Toxicologie Borm de gevaren voor de gezondheid duidelijk weergeeft. De Alliantie heeft dat betoog natuurlijk in de vorm van een opname aan de Staten gemaaild, waarvoor dank.

De voorzitter: Komt u tot een afronding?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik kom tot een afronding. Ik kom tot zeer zorgwekkende stoffen. Heeft MAA voldaan aan haar wettelijke verplichtingen voor inventarisatie van de risico's en de stappen die getroffen gaan worden ter beperking daarvan? We willen graag een duidelijk antwoord van de Gedeputeerde, want die omgeving heeft daar recht op. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Dan gaan we naar mijnheer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik ben blij dat mijn voorgangers zoveel over cijfertjes hebben gepraat. Dan hoef ik dat een keertje niet te doen. Wat dat betreft is dat toch wel heel erg fijn. Laat ik het zo zeggen, ik probeer me tot een paar hoofdlijnen te beperken. We hebben een heel uitvoerige discussie gehad over de levensvatbaarheid voor het besluit, ook voor een baanrenovatie. Het werkt niet mee als we iedere keer dat ter discussie stellen, zeg ik tegen de mensen. Dat maakt ook dat mensen die misschien wel naar Maastricht Aachen Airport willen komen, ja, dat zou hun bedenkingen kunnen geven. Dus ik vind dat in de discussie soms wel heel moeilijk.

Even inhoudelijk. Ik begrijp dat we, in het stuk stond: 'We werken aan een voorstel tot herziening van de basisrapportage.' Dat stond op de eerste pagina. Dan is eventjes mijn vraag: krijgen we nu een voorstel hoe we de basisrapportage gaan herzien of hebben we al een aangepaste basisrapportage? Dat is eigenlijk het punt. Dan denk ik dat we dat voorstel toch wel snel moeten zien in dat opzicht. Het tweede is, als wij vergelijkingen maken tussen '22 en '23 en er zijn van '23 twee maanden geen gegevens omdat de baanrenovatie gaande is, dan is het niet heel handig dat we allemaal cumulatieve factoren noemen en dergelijke. Dan denk ik van: ja, dat maakt het weer niet inzichtelijk. Dat kun je wel weer met twee derdes gaan werken, maar je kunt een overzicht ook per maand maken, dus maak het in godsnaam een keertje gewoon inzichtelijk. Dat geldt hetzelfde voor het aantal vluchten, maar dat geldt ook voor het aantal meldingen. Dat is natuurlijk ook heel interessant, om te zien: zijn er nu ook heel veel meldingen geweest tijdens die baanrenovatie? Dat kan ik niet heel makkelijk zien. Misschien staat het er wel in. Dus het zou wat dat betreft wat mooier kunnen zijn. Dan over het puntje waarbij 'nieuwe functionaliteit' staat. Ja, er staat ergens: 'het onderzoek parkeergelegenheid wordt opgepakt.' Maar wat zegt dat, 'wordt opgepakt'? Wanneer pakken we het op en wanneer hebben we uitgewerkt? Ben daar eens wat concreter in. De zonnepanelen. Er is een studie gedaan, maar wat is nu het effect? Vermeld nou eens wat het effect is, wat eruit is gekomen. Dat vind ik dan goed, om dat in de voortgangsrapportage op te nemen. Bij die nieuwe functionaliteiten staat nog de baanrenovaties. Ja, laten we het zo zeggen: dat is volgens mij geweest, dus dat hoeven we daar niet meer bij te benoemen. Dat is afgewikkeld, met een korte evaluatie. Er staat nu heel kort van: het is allemaal goed gegaan. Maar er wordt niet nader onderbouwd hoeveel meldingen en dergelijke en dat mis ik wel in de voortgangsrapportage. Dat had ik eigenlijk wel verwacht. Voor de rest ben ik heel benieuwd naar alle antwoorden op de vragen die ook door mijn voorgangers zijn gesteld. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Est. Dan gaan we door naar mijnheer Stocks namens D66. Welkom in dit gremium.

De heer Stocks (D66): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn van mening, zoals al vaker aangegeven, dat het vliegveld Maastricht Aachen Airport in zijn huidige vorm geen toekomst heeft. Niet alleen heeft corona een grote blijvende negatieve invloed op de luchtvaart gehad, onder andere het blijvend minder zakelijk vrachtverkeer, ook zal de CO₂-problematiek en vervuiling van deze industrie een verdere negatieve groei veroorzaken. Maar we zijn momenteel niet direct voor sluiting. Dat zou onnodig veel geld kosten en ook onnodig veel waarde vernietigen. Daarom vinden wij dat de Provincie zich op moet stellen als activistische aandeelhouder, die zich hard maakt voor het verminderen van overlast voor omwonenden, het stimuleren van het ontwikkelen van niet-luchtvaartgerelateerde bedrijvigheid en het inzetten op innovatie rondom elektrisch vliegen. Buiten de tijdelijke sluiting van de banen om is de dalende lijn qua vluchtbewegingen zowel op het gebied van vrachtverkeer als ook personenverkeer doorgezet. Dit in tegenstelling tot andere vliegvelden in de regio. Dit zorgt voor steeds minder omzet en daarmee mist de nodige economische ontwikkeling volledig. Wat is de verklaring van uw College hiervoor en levert dit nog verdere onvoorziene risico's op? Naast dit economische aspect wordt de vervuiling ook niet minder. De uitstoot van onder andere ultrafijnstof en verdere kankerverwekkende stoffen wordt steeds groter. De norm voor de industrie wordt hier tientallen malen overschreden. Hierin zijn we bij de meeste bedrijven heel resoluut. Waarom hier niet? Wat is het plan voor de komende jaren om dit aan te pakken? Onlangs gaf directeur Jonas van Stekelenburg aan dat volgens hem lawaaiige vliegtuigen worden geweerd of ontmoedigd en stillere en schonere vliegtuigen worden gestimuleerd. Klopt dit en hoe is dit voor ons inzichtelijk te krijgen? Tot slot, in de bijgevoegde 12^e nieuwsbrief van pleinAIR Maastricht zien wij, wat overigens ook in onze cijfers terug te vinden is, dat een subsidie van € 210 miljoen is toegezegd aan MAA. In de praktijk komt dit neer, zoals inspreker Sprangers, ook al aangaf, op een subsidiebedrag van maar liefst € 23.000 per arbeidsplaats. Hiermee betalen we het personeel voor misschien wel 60%. Daarnaast

houden wij ook niet eens rekening met de overige kosten, zoals bijvoorbeeld achterstallig onderhoud. Als ondernemer begrijp ik dat dit in geen enkel gezond bedrijf kan. Waarom hier wel? Over het algemeen kunnen wij ons als D66 niet indenken dat er ook maar één zinnige reden bedacht kan worden om dit noodlijdende vliegveld nog langer boven water te houden op deze manier, zowel op financieel als duurzaamheidsvlak. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Berghorst van de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil mij allereerst heel graag aansluiten bij de bijdrage van de SP en van GroenLinks. Ik heb vier punten om op terug te komen. Allereerst wil ik graag weten waarom het nou niet gelukt is in een jaar tijd een voortgangsrapportage te maken op basis waarvan wij ten minste in ieder geval kunnen controleren wat er met het amendement gebeurt. Het is... Dat amendement bestaat uit mijn hoofd uit iets van tien punten, twaalf punten, zoiets. Heel eenvoudig zou je daarop moeten kunnen rapporteren. Het verbaast mij echt dat het ons met alle wijsheid die we hier hebben en met alle expertise die we hier hebben wat betreft het maken van basisrapportages en voortgangsrapportages niet lukt. Rest mij dus in deze rapportage te gaan zitten grasduinen om op zoek te gaan naar spoorpjes van hoe het gaat. Dan kom ik bij mijn tweede punt. Dat gaat over bijlage 4, risico's en risicobeheersing per 1 juli 2023. Daar staat een tegenvallende vervoersontwikkeling/exploitatierisico als één van de risico's genoemd. Eén van de maatregelen die daar genoemd staan is kostenbesparingen door het flexibel maken van met name de personeelskosten. Wat bedoelt u daarmee? Ik ben heel erg benieuwd. Het flexibel maken van personeelskosten, ik heb daar mijn beelden bij, maar ik wil graag weten wat daar nou daadwerkelijk aan de hand is. Dan zou ik graag willen weten hoe het met de natuurvergunning staat en met dat proces. Er zijn deze week verkiezingen geweest. Er is een formatie gaande, althans, die moet straks gaan starten, maar wat is de stand van zaken van die vergunning? Wanneer komt het moment dat wij zeggen: 'Oké, er is geen vergunning. Het lijkt er ook niet op dat die er komt. We moeten daar een consequentie aan verbinden.' Dan kom ik bij mijn derde punt: het Omgevingsfonds. U weet, voorzitter, de Gedeputeerde weet, dat ik vind en dat mijn partij vindt dat de bedrijven die de revenuen plukken van onze miljoeneninvestering veel meer moeten bijdragen aan het Omgevingsfonds. Ik zie dat het budget nog niet verhoogd is. Ik zou graag van de Gedeputeerde weten hoe dat kan en welke initiatieven en welke maatregelen genomen worden om...

De voorzitter: Er is een vraag van mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Inderdaad een vraag aan mevrouw Berghorst. Bent u ermee bekend, heeft u gezien dat het Omgevingsfonds, Stichting Omgevingsfonds; dat nu eigenlijk Gedeputeerde Staten zegt dat het werven van gelden vanuit de bedrijven nu bij hen ligt, niet meer bij GS zelf, maar bij de stichting? Wat vindt u daarvan?

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dat heb ik gezien en dat vind ik heel erg jammer. Ik vind het eigenlijk een beetje het afschuiven van je verantwoordelijkheid, als ik heel eerlijk ben. Als aandeelhouder en financier van dit vliegveld vind ik dat je hier je verantwoordelijkheid moet nemen.

De voorzitter: U had nog 30 seconden. Heeft u nog meer, mevrouw Berghorst?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Even nadenken. Heb ik nog meer? Nee.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie Horizon is niet aanwezig. Dat betekent dat we doorgaan met de fractie van de PVV, mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. Ondanks dat er al redelijk wat genoemd is, loop ik ook even alle zaken langs die wij dan hebben geconstateerd. Ook wij constateren inderdaad helaas dat we het nog met een oude voortgangsrapportage moeten doen, maar dat we per 1 januari 2024 wel de nieuwe gaan zien, waar we dan wel vreugde over kennen, dat we die dan ook hebben, zodat we het amendement mogen volgen, dat we samen hebben opgesteld en hebben vastgelegd. Verder kunnen wij ook niet ontkennen dat we inderdaad zien, ook wat de insprekers aangeven, dat er een forse daling plaatsvindt. Dat baart ons natuurlijk ook zorgen. We zien natuurlijk dat alles daalt, ook qua vrachtvolumes. Dat is wel een wereldwijd probleem, dat de vraag natuurlijk laag is wereldwijd, dus daar hebben wij ook last van. Maar wat gaan we daaraan doen? Dat is dan vervolgens natuurlijk een vraag richting het College. Wat voor maatregelen worden er nu genomen door Maastricht Aachen Airport?

De voorzitter: Mevrouw Berghorst heeft daar een vraag over.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja. Het is vandaag Black Friday en ik hoorde deze week op de radio dat er in de afgelopen weken negen miljoen producten gekocht zijn, die van over de hele wereld komen. Nou hoor ik hier uw verhaal aan over dalende vrachtvolumes en dan vraag ik mij toch af: bent u het met mij eens dat het excuus van de baanrenovatie eigenlijk niet helemaal verklaart waarom de vrachtvolumes hier met echt 70% dalen?

De voorzitter: Mijnheer van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Om specifiek op de vraag te antwoorden, hè, want u vraagt of het excuus van de baanrenovatie de daling verklaart; nee, niet alleen de baanrenovatie kan dat verklaren, maar de wereldwijde afname van de vraag naar cargo verklaart wel die cijfers. Het is niet alleen maar Maastricht Aachen Airport die daar last van heeft, als u goed gaat informeren bij andere luchthavens. Plus, en dat wil ik toch nog wel een keer benadrukken ook richting de insprekers, in de discussie rondom dit vliegveld werkt het ook niet mee als er continu een negatief beeld ligt op een luchthaven. Dat heeft heel lange tijd effecten gehad en die gevolgen zijn er nu nog steeds, dus het is straks inderdaad aan de luchthaven, waar nu heel veel bewegingen gaan plaatsvinden met de komst van de aandeelhouder Schiphol Group. Die zullen daarop moeten gaan inspelen. Daar zal een plan liggen. Daar vragen we richting het College ook naar, van: nou, wat is nu dat plan om Maastricht Aachen Airport weer uit het slop te trekken, wat we nu hebben en hoe gaan we verder? Maar het is niet alleen maar te verklaren vanuit de sluiting door de baanrenovatie. Dat zeker niet, zijn wij van mening.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dan zijn we het daarover eens, mijnheer Van Bijnen. Op dit dossier zijn we het niet heel vaak eens, dus dat doet mij dan deugd. Maar wat nou als die wereldwijde trend in terugname in cargo doorzet en het dus inderdaad blijkt dat dit een dalende lijn is die ingezet is? Hoe moet het dan verder met dit vliegveld in uw optiek?

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Nou, hoe het verder moet is nog steeds dat ... Als we nu zien met de komst van de Schiphol Group, de nieuwe aandeelhouder ... Er zullen natuurlijk een aantal zaken gaan

veranderen op de luchthaven. Er moet een fatsoenlijk plan worden opgesteld om weer fatsoenlijk bedrijfsvoering te kunnen voeren en zwarte cijfers te gaan schrijven. Dus er moeten nieuwe partijen worden aangetrokken als het gaat om cargo, als het gaat om passagiers. Dat zal wel even duren. Wij zijn ons ook daarvan bewust dat het niet van vandaag op morgen geregeld is. Wij hebben nog steeds wel vertrouwen erin dat we een stijgende lijn gaan zien, maar dat gaan we wel natuurlijk in de komende jaren nauwlettend in de gaten houden. Maar voor nu, we zien de daling, we staan nog steeds positief tegenover het vliegveld, maar we verwachten wel van GS en van Maastricht Aachen Airport dat er handelingen nu worden opgezet, dat er een plan wordt opgesteld en dat er iets aan wordt gedaan om hieruit te komen. Dus we horen graag van het College wat daar nu op dit moment gaande is.

De voorzitter: Er is een vraag van mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, twee dingen. Het feit dat mensen hun zorgen uiten over hun gezondheid, omdat ze naast een vliegveld wonen, kan natuurlijk geen invloed hebben op de negatieve ideeën die er zijn rond een vliegveld. Maar twee, ik heb een vraag ook voor de heer Van Bijnen. Dat is: hoeveel jaren bent u van plan om geduld te hebben, om dit aan te zien? Dat zou ik graag willen weten.

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dat is natuurlijk een heel mooie open vraag. Ik ben geen College, nog niet, dus ik hoef ook geen toezeggingen te doen, ik hoef geen termijn aan u te geven. Dus op het moment dat ik in die positie zit, zal ik u de toezeggingen doen, wellicht. Dan kijk ik even die kant op. Dan kunnen we dan zakendoen. Op dit moment nog niet.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja, dat was niet wat ik van de heer Van Bijnen vroeg. U zal dit ... Als u dit onderwerp met uw fractie bespreekt, hoeveel jaar aan een stuk gaat u tegen elkaar zeggen: ja, maar het College moet gewoon nog een extra tandje bij zetten, wij als Provinciale Staten blijven bij ons besluit. Hoeveel jaar gaat u dat tegen elkaar zeggen en hoeveel jaar gaat u dat in deze commissie verkondigen, dat we maar blijven wachten? Ja, maar ik wil dat graag weten, want ik heb ook een vraag gesteld over het evaluatiemoment. Die vraag heb ik aan de Gedeputeerde gesteld. Dit is een opbouw, mevrouw Depondt.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, dan toch een vraag aan mevrouw Mertens. We hebben ruim een half jaar geleden een besluit genomen over MAA. Daar is heel veel aan voorafgegaan en dat heeft geleid tot een besluit. Nou zijn we een half jaar verder.

Spreekster [0:56:23]: Voorzitter, punt van orde.

De voorzitter: Moment. We gaan even naar mijnheer Van Bijnen, want die mag nog de vraag van mevrouw Mertens natuurlijk beantwoorden. Mag ik u, de vergadering, er ook even aan herinneren dat we het hier hebben over de inbreng beperken tot de eventuele wijzigingen of afwijkingen in de voortgang? Dat even vooraf.

De heer Van Bijnen (PVV): Het punt van orde mag van mij voor gaan.

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

Spreekster [0.56.46]: Mijnheer Van Bijnen gaf mij voorrang voor mijn punt van orde. Volgens mij moeten we mensen die interrumpen niet gaan interrumpen, want dan krijgen we een chaos.

De voorzitter: Dat was een terechte opmerking. Die krijg ik net ingefluisterd door de griffier, dus u heeft helemaal gelijk. Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, daar ben ik weer. Nou goed, ik kan nog steeds geen jaren daarop gaan leggen. Laten we hopen dat het niet jaren gaat duren, maar dat het heel snel zal zijn dat het beter gaat met Maastricht Aachen Airport, dat we vanuit de nieuwe voortgangsrapportage beter kunnen gaan controleren, beter kunnen gaan volgen. Dus ja, ik kan daar geen uitspraak over doen, maar dat begrijpt u vast wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, ik zou dan aan mijnheer Van Bijnen de volgende vraag willen stellen. Kijk, we hebben een businesscase goedgekeurd en in plaats van het in termijnen te doen, zou het niet veel beter zijn dat als het College signalen krijgt dat de businesscase niet meer haalbaar is, dat het dan terugkomt naar de Staten om te kijken of er een heroverweging is? Is dat een vraag waar mijnheer Van Bijnen het wel mee eens kan zijn, om dat te doen?

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, maar volgens mij ... Ik zag het College net al een gebaar maken dat dat al geregeld wordt natuurlijk. Dus dat is ook vanuit het College geen enkel probleem zo te zien. Daar zijn we het mee eens. Als de businesscase niet gehaald wordt, dienen ze ons daarover te informeren. Dus ja, uiteraard.

De voorzitter: Gaat u door met uw betoog. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, in de media heeft een artikel gestaan, in De Limburger, dat Luik, ik zei het net al in mijn bijdrage, flink gaat inzetten op vrachtverkeer, omdat zij de eerste zeven jaar nog niet zoveel te maken hebben met milieuvoorschriften, wij wel. Hoe denkt de PVV daarover met die informatie? Het is een paar kilometer verderop. Die luchthaven gaat enorm inzetten. Hoe denkt u deze lijn om te kunnen buigen?

De voorzitter: Mijnheer van Bijnen,

De heer Van Bijnen (PVV): U vraagt hoe wij dat kunnen, maar die vraag stellen wij dus eigenlijk net aan het College.

Mevrouw Plusquin: Ja, maar ziet de PVV ...

De heer Van Bijnen (PVV): Maar als ik even mag ... Niet door me heen praten, want ik ben aan het aan het antwoorden, volgens mij, voorzitter. Het zou mooi zijn als u dan ook even luistert naar mijn antwoord, als u het wilt horen, Maar dat ligt toch echt bij het College natuurlijk. Die vraag stellen wij nu

ook: wat gaan we eraan doen? En dan wordt er natuurlijk ook rekening gehouden met omliggende luchthavens, ja. Dus ik hoor dadelijk van het College van hoe ze daar met dat plan dan omgaan om te kunnen concurreren in het gebied met meerdere luchthavens in de regio en het buitenland natuurlijk. België, Duitsland, noem maar op.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, goed, ik wilde er graag de mening van de PVV over weten, vanwege die daling en het feit dat onze burens daar wel vol op gaan inzetten en er al een stevige groei in hebben doorgemaakt.

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, ik wil daar best op reageren, voorzitter. Het is voor u de eerste keer, hè? Het is een voortgangsrapportage. Als we even gaan kijken naar de afgelopen jaren, hebben we volgens mij lang genoeg discussies gevoerd over standpunten, hoe en wat, dus volgens mij is het heel erg bekend hoe wij hierin staan, in dit dossier. We zouden ons in de voortgangsrapportage moeten beperken tot de wijzigingen betrekking hebbend op de voortgang. Dus om hier nu weer opnieuw de discussie te gaan oplaaien over Maastricht Aachen Airport; dat draagt zeker niet bij aan de groei daarvan, dus daar wil ik het op dit moment dan ook bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar ... U had uw betoog nog niet afgerond. Sorry.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel. Ik heb nu op deze manier wel heel veel spreektijd, maar goed, dat gaat in de toekomst ook zo gebeuren natuurlijk, dus ja, dan kunnen we daar alvast aan wennen, hè? Laten we dat maar zo zeggen. Ja. Nee, hier nog niet, nee. Even kijken. De afname, daar hebben we het uitgebreid over gehad. Dan het stukje Omgevingsfonds. Dat is ook al genoemd door mijn collega's. Dat vinden wij ook natuurlijk een heel belangrijk item. Daarom hebben we ook gevraagd of die stichting inderdaad dan conform de motie die presentatie komt houden, want wij vinden het inderdaad te kort door de bocht om te zeggen, van: 'Oké, we hebben nu de stichting, succes aan de stichting en verder horen wij dan niets meer van.' Dus wij worden als Staten heel graag op de hoogte gehouden van wat die stichting nu doet. Dat heeft ook weer betrekking op natuurlijk het aantal toezeggingen dat daar staan, die naar ons idee op dit moment dus ook niet afdoende zijn afgedaan, omdat vanuit het Omgevingsfonds de stichting ook om een aantal cijfers worden gevraagd: oké, hoeveel mensen worden nu uitgekocht, wat worden nu voor maatregelen genomen, wie is nu daarmee geholpen? Dat zien we natuurlijk ook graag in die toekomst terug, vanaf 1 januari gaat die stichting beginnen: wat ze doen. Dus daar moeten we het ook over gaan hebben, dat we dat graag natuurlijk terugzien in de nieuwe voortgangsrapportages. Dan nog even kort, want volgens mij heb ik niet meer veel tijd, het PIP. Dat is ook al vermeld. Die zien we natuurlijk graag langs de Staten komen uiteraard. Dat hebben we ook vastgelegd in een motie destijds. Dat is ook één van de moties die nog daar staat. Plus dat dan inderdaad de doorrekening van die GRE of alternatieven ook onze kant op moet komen. Dan wil ik het nog een keer bij het College neerleggen. Nu zien we in de analyse van de Griffie op pagina 7 staan dat het besluit ter inzage wordt neergelegd, maar goed wij zijn van mening...

De voorzitter: Komt u tot een afronding?

De heer Van Bijnen (PVV): Ja. We willen nog steeds aan het College vragen: wij willen dat dat het PIP met die berekeningen langs de Staten komt en dat er hier vandaag wederom een toezegging op gedaan wordt. Dan wil ik het daarbij laten gezien de tijd.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de overkant. Forum. Mijnheer Kappelle.

De heer Kappelle (Forum voor Democratie): Ja, dank u wel, voorzitter. We hebben begin dit jaar al een tijd in deze commissievergadering aan MAA besteed en toen was al bekend dat Airport Luik en Eindhoven recent subsidies van meer dan € 40 miljoen gekregen hebben om hun activiteiten uit te breiden. Het feit dat de concurrentiepositie van MAA daardoor verslechterd is, is natuurlijk een logische conclusie. Daarnaast speelt de trend van het dalend vrachtvervoer. Ik zal het kort houden. Ik stel vast dat de data tot nu toe gewoon onbetrouwbaar lijken of op zijn minst onvolledig zijn. Ik denk, wat we nodig hebben is een nieuwe basisrapportage op basis van feiten en reële prognoses. Mijn vraag is ook: wanneer kan deze verwacht worden en wat is nu de prognose van de reële vervoersontwikkelingen in het licht van de recente uitbreiding van Airport Eindhoven en Luik? Wanneer kan hierover een reflectie ingepland worden, zodat we die nieuwe rapportage kunnen bespreken? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar mijnheer Roso van JA21.

De heer Roso (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Nog niemand heeft het gedaan, maar allereerst wat ik wel even de felicitaties overbrengen aan de winnaars van de verkiezingen van afgelopen woensdag, dat de leden en oud-leden van dit parlement zich hard blijven maken voor de provincie. Mogen de lijntjes maar kort blijven. Dat gezegd hebbende, het onderwerp, voorzitter: MAA en de 13^e voortgangsrapportage. Ik hoop dat wij per januari met de basisrapportage sneller worden geïnformeerd. Het mag u niet verbazen dat wij, ondanks het feit dat wij niet in de Staten zaten tijdens het besluit in 2022 om MAA open te houden, een voorstander zijn van het vliegveld en het in stand houden hiervan. We zien een rapportage waarin veel punten staan waarop ik graag verduidelijking zou willen vragen aan de Gedeputeerde. Eén daarvan is, we zien de ambitie hoger liggen dan de realisatie. Hoe kunnen we de ambitie wel gaan realiseren? In hoeverre kan de aangekondigde reductie van bijvoorbeeld Eindhoven van vluchten en vliegtuigtypes een positief effect hebben op MAA? Wat doet het College eraan om die vluchten hierheen te halen? Dezelfde vraag kan ik ook stellen in relatie tot de vracht en de discussie in Haarlemmermeer en in Den Haag. Wel zie je nu ook... Bij de baanrenovatie zie je natuurlijk een reductie van vracht. Dat heeft natuurlijk een langere aanlooptijd en ook een opstarttijd om weer op niveau te komen. De vraag is alleen: naar welk niveau gaat dit doorgroeien, wat is de daadwerkelijke ambitie daarvan en realisatie daarvan? Net hoor ik een andere... Volgens mij was het bij ... Ik weet niet welke spreker dat was met betrekking tot Luik en de eventuele subsidies daarvan en het inzetten... Volgens mij was het mevrouw Plusquin. Volgens mij deed zij net volle inzet op vliegveld Luik, op die vracht. Houd er ook wel rekening mee dat voor de importeurs die in Nederland ... In Nederland zijn er twee vrachtvliegvelden: in Amsterdam en Maastricht Aachen Airport. Maar dat ook nog weleens een keer fiscaal een reden kan zijn om in Nederland te laten landen en niet in Luik, dus dat zij daar graag op in blijven zetten. Verder is het vanuit mij vooral de vraag: doet de Provincie eigenlijk wel genoeg om de sterke infrastructuur die MAA waarborgt te beschermen en de voordelen die er ook voor Limburg daarvan zijn te beschermen? Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mijnheer Van den Beucken van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel, voorzitter. In juli hebben we over drie voortgangsrapportages tegelijkertijd gesproken en toen werd al aangegeven dat we het best wel lastig vonden om al die gegevens aan elkaar te rijden langjarig, omdat je natuurlijk te maken hebt met

verschillende vervoersvormen per half jaar, per jaar, tweejarig gemiddelde. Dat werkt een beetje vertroebelend. Ook die indicatoren die we steeds hebben gehad sinds die basisrapportage, die waren niet meer van deze tijd en die zouden gaan veranderen. Ik hoor aan de overkant van de tafel bij een aantal fracties ook een teleurstelling dat we niet nu al die nieuwe rapportage voor ons hebben liggen. Ik snap dat. Ik had hem ook graag gehad. Ik heb wel begrepen; in december krijgen wij als het goed is de kans om te reflecteren, met een voorstel daartoe. Tenminste, er werd gezegd, december, zodat wij de volgende rapportage in een nieuwe vorm kunnen gieten. Dat zou mooi zijn. De Griffie wil ik graag bedanken voor de analyse en ik zal de vraag even letterlijk voorlezen die ze zelf ook stellen. Die had ik me ook al bedacht. Het overzicht van de inzet van Provinciale middelen in de herziene basisrapportage wordt opgezet vanaf de transitie MAA of krijgen we een overzicht met cumulatieve bedragen vanaf 2014? Kan het College daarop reflecteren of komt mijn vraag nog gewoonweg te vroeg en moeten we tot december wachten om het erover te hebben? Dan even de start- en landingsbaan.

De voorzitter: Moment. Er is een vraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik snap de vraag van de heer Van den Beucken, heel erg goed, hè? We moeten het er in december over hebben. Maar ik wil u er even aan helpen herinneren dat dit de laatste commissievergadering van de ESA is tot het einde van het jaar. Dus we zijn al ... Het is pas november, maar we zijn al in december en we moeten constateren dat het er niet is.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Bent u dat met mij eens?

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik ben dat met u eens, maar ik heb ook geluiden gehoord en volgens mij is het in de begrotingsbehandeling ook nog even ter sprake gekomen, dat wij in december in ieder geval een voorstel zouden krijgen. Het maakt mij niet zo heel veel uit in welke commissie dat is, als we het er nog maar even over kunnen hebben. Maar als er niks meer komt, dan moet het in januari gebeuren. Maar als het maar gebeurt, als we daar maar een richting aan kunnen geven en er iets van kunnen vinden. Dat lijkt me het allerbelangrijkste. Of dat nou een maand later is; ja, die maand vanaf 2014 tot nu zal ons ook niet helemaal meer de das om doen. Ik ga wel even verder, als u het goed vindt, voorzitter, met die start- en landingsbaan. We hebben gezien dat die natuurlijk een tijdje gesloten is geweest, hè, bijna twee maanden. Als je dat terugredeneert naar een half jaar, dan kun je dat voor het aantal passagiers nog wel een beetje terugrekenen, maar wat betreft vracht moeten we wel constateren dat er wel een forse afname in zit, dus ook graag daar een reflectie op, wat dat zou kunnen zijn geweest. Een andere vraag die ik daarbij zou willen stellen, die me nu op dit moment invalt is: zijn er ook na-ijleffecten mogelijk hiervan? Zo'n baan is natuurlijk een tijd dicht geweest. Hebben wij na-ijleffecten te vrezen en zijn er misschien ook vooraf al effecten geweest? Ik weet dat niet. Ook misschien een interessante vraag. Even kijken. Een aantal zaken moeten we maar wegstrepen. Ja, de risicoparagraaf. Wat ik daaraan zie is dat die eigenlijk zo goed als identiek of helemaal identiek is aan de vorige keer. Ik zou graag weten waarom dat is. Zijn die risico's niet veranderd of wachten we op de nieuwe rapportagevorm of heeft dat iets te maken met de instap van Schiphol? Dus ja, ik weet niet hoe dat komt, dus ik zou daar graag een reflectie op hebben. Dan hebben we nog iets over vortexschade. Onlangs hebben we een mededeling portefeuillehouder gehad dat er een aantal mensen getroffen waren die buiten het pilotgebied vielen, met vortexschade. Dat is als ik het goed heb...

De voorzitter: Komt u tot een afronding, mijnheer Van den Beucken?

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Nou ja, de tijd gaat snel. Betekent dat dat als er woningen komen die buiten dat cluster vallen, dat die ook in aanmerking gaan komen voor dat fixeren van die dakpannen? Dat is nog een vraag. Ik had nog een aantal zaken, maar de tijd is om en dan is die om. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar de fractie van de VVD. Mijnheer Bloi zie ik.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, dank voor de voortgangsrapportage, waarin we terugkijken op het afgelopen half jaar. Het woord 'terugkijken' geeft de richting al aan: we kijken terug en we hebben het niet over de toekomst van MAA. Hoewel ik het gevoel had dat het hier meer over de toekomst ging dan echt over de voortgangsrapportage. Maar goed, dat gezegd hebbende. MAA. Een goede beschikbare en duurzame infrastructuur is cruciaal voor de Limburgse economie, nu en in de toekomst. MAA vervult hierin een heel belangrijke rol. De transitie van MAA in het realiseren van een toekomstbestendige start- en landingsbaan, het verduurzamen van lokale activiteiten en het verminderen van de hinder voor de omgeving is in volle gang. Zoals ik al zei, met betrekking tot de voorliggende voortgangsrapportage is er met ons als PS afgesproken dat we dus alleen maar terugkijken. Een terugblik laat zien dat het beoogde aantal vluchtbewegingen en daaraan gekoppelde werkgelegenheid achterblijven op de beoogde resultaten. Oorzaken hiervan zijn aan te wijzen, zoals de renovatie van de start- en landingsbaan. Deelt het College dan ook het standpunt van ons dat hierdoor echt een vertekend en slechter beeld ontstaat dat eigenlijk geen recht doet aan de feitelijke situatie en de verwachte groei? In bijlage 4, risico's en risicobeheersing, wordt een aantal keer vermeld dat er sprake is van te weinig resultaatacquisitie. Deelt u onze conclusie dat de omvang van de acquisitie volledig wordt beïnvloed door MAA? Wat is de oorzaak hiervan en wat gaat er zichtbaar en merkbaar veranderen om de acquisitie op niveau te brengen? Tot slot, voorzitter, de VVD was, is en blijft voorstander van MAA, zoals we een jaar geleden met zijn allen hebben besloten.

De voorzitter: Er is een vraag van mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, u zegt: de resultaten blijven achter. Dat constateren we volgens mij allemaal hier. Maar welke hoop heeft de VVD dan ook gericht op de Schiphol Group in dit geval, om dat ook te gaan veranderen in de toekomst?

De heer Bloi (VVD): Volgens mij heeft de Schiphol Group ruime ervaring in acquisitie bij dit soort infrastructuur en is Schiphol volgens mij ook daarom ingestapt hier en hierheen gehaald.

De voorzitter: Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dan wil ik ook nog graag een vervolgvraag stellen. Vindt u het als VVD te rechtvaardigen dat we € 23.000 per arbeidsplaats aan subsidie geven voor dit vliegveld?

De voorzitter: Mijnheer Bloi.

De heer Bloi (VVD): Ja, we geven volgens mij ook bij andere plekken flinke subsidies per arbeidsplaats, dus ja...

De voorzitter: U had uw bijdrage beëindigd, mijnheer Bloi? Dan gaan we naar de fractie van het CDA, mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, voorzitter, misschien twee dingen vooraf. Ten eerste is denk ik een betrouwbare overheid ook een overheid die niet elk half jaar op haar eigen besluiten terugkomt. We hebben na een heel zorgvuldige procedure ruim een jaar geleden een besluit genomen over de luchthaven, ons daarbij heel goed gerealiseerd dat we daarbij ook eens moeten stoppen met de discussie en het College ook in haar rol als aandeelhouder, maar ook de organisatie, de kans moeten geven om de doelen die we gesteld hebben ook te gaan realiseren. Iedereen weet dat dat niet in de tijd van een jaar kan gebeuren. Dus het is ook heel logisch als je de cijfers van een half jaar later ziet, dat die niet plotseling 180 graden gedraaid zijn. Dus ik wil ook echt wel de oproep doen om nou in ieder geval de kans te geven om onze doelen te gaan realiseren. De tweede opmerking daarbij is dat ik het heel jammer vind dat die herziene basisrapportage er niet is. Als die er was geweest, dan had je het er nog steeds niet mee eens kunnen zijn, maar dan hadden we in elk geval heel veel vragen die nu voorliggen niet hoeven te stellen. Die is juist bedoeld om de voortgang te monitoren en te prognosticeren ten aanzien van de doelen die wij ruim een jaar geleden hebben gesteld. Dus ik vind dat eerlijk gezegd wel een beetje een gemiste kans. Dat wil ik even vooraf zeggen. Nou, als het gaat over de tegenvallende resultaten; ja, daar zijn heel veel vragen over gesteld. Die ga ik niet herhalen. Ik zeg wel dat ik ze in het perspectief zie van de besluitvorming van ruim een jaar geleden. Terecht hoor ik een aantal partijen hier ook zeggen: toen we ook al die concurrentieanalyse hebben gemaakt, toen ook de kranten al vol stonden over de uitbreiding van Bierset. Dat is allemaal meegewogen in het hele verhaal, dus ja, dat dat effect zal hebben is logisch, maar we moeten het wel denk ik een beetje breder zien. We zijn wel inderdaad benieuwd naar: is er al enig effect zichtbaar van de instap van Schiphol? Misschien niet acuut nu in cijfers, maar hoe loopt dat nu op dit moment? Er staat, misschien een technisch puntje, dat er een nieuw geluidmeetsysteem moet komen. Ja, wanneer komt dat dan? Geluid is natuurlijk voor ons wel een heel wezenlijke afwegingsfactor geweest, dus dat moet wel goed gemeten kunnen worden en blijven worden. Dus hoe staat het ermee? Daar willen wij het voor nu bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Depondt. Dan gaan we tot slot naar de fractie van de BBB, mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank je wel, voorzitter. De BBB was één van de weinige fracties die niet mee aan de wieg heeft gestaan van het besluit dat in december heeft plaatsgevonden. Dat had wellicht de uitkomst kunnen beïnvloeden. We zijn nu een half jaar verder. Er zijn partijen die zeggen van: nou, ja, laten we niet te kritisch zijn, want we hebben pas een half jaar ...

De voorzitter: Ik ga u even onderbreken. Er is een vraag van mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja. Dank u wel, voorzitter. Ik zou wel graag willen weten in welke zin de BBB die uitkomst had kunnen beïnvloeden, want ik mis daar wel een duidelijk standpunt in. Hoe hadden jullie dat beïnvloed, mijnheer Zeedzen?

De heer Zeedzen (BBB): Nou, volgens mij is dat... Terugkijken naar het verleden is niet relevant voor waar we het vandaag over hebben.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, u begint erover. U begint erover. Als je A zegt, moet je ook B zeggen.

De heer Zeedzen (BBB): Nou, dat heeft niemand gezegd, dat als ik A zeg ...

De voorzitter: Mag ik u even eraan herinneren dat we de discussie voeren via de voorzitter?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Mijnheer de voorzitter. Ja, het is natuurlijk zo dat als je A zegt, dat je ook B moet zeggen. Ik hoor toch wel een opmerkelijke uitspraak van de heer Zeedzen, dat zijn partij de uitslag had kunnen beïnvloeden, veranderen. Ik zou hem graag willen vragen: hoe staat de BBB er nou in?

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Nou, als ik A zeg, moet ik B zeggen. Ik zeg BBB. Dat is nog veel meer dan wat u vraagt. Daar wil ik het bij laten. Voor de rest mag u dat zelf invullen. Ik ga verder naar...

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen heeft ook een vraag aan u.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja. Ja, voorzitter, dank u wel. Ik zal het wat zachter misschien brengen dan mevrouw Plusquin, maar ik vind wel: als u inderdaad iets roept... We hebben het over de voortgang, maar u roept dat u het wellicht inderdaad had kunnen beïnvloeden. Dan vind ik het niet meer dan normaal dat daar vragen over worden gesteld. Dus die vraag stel ik u ook inderdaad, hè: wat is nu uw standpunt als BBB hier? U zit hier in de coalitie. Wat is nu uw standpunt ten opzichte van Maastricht Aachen Airport? Het zou mooi zijn als u daar nu ook een keer voor uitkomt, wat dat standpunt is. Dus ook wij willen het graag weten. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, mijnheer Zeedzen, u mag hier even op antwoorden, maar ik wil u er nogmaals op attent maken dat we het over een voortgangsrapportage hebben.

De heer Zeedzen (BBB): Nee, inderdaad en volgens mij... Tijdens mijn verdere stuk van het betoog zal dat naar voren komen. Kijk, wij hebben ons bij het aansluiten aan de coalitie geconformeerd aan het opvolgen van de afspraken die gemaakt zijn, maar om die afspraken die gemaakt zijn invulling te kunnen geven, betekent dat dat de parameters die hieraan ten grondslag liggen moeten kloppen. Als wij nu horen - en daar vraag ik de Gedeputeerde ook om op te reflecteren - van de inspreker, maar ook van andere partijen hier in de ruimte, dat er vragen zijn bepaalde van die parameters, waaronder de werkgelegenheid ... Mevrouw Depondt zegt net: ja, je kunt niet verwachten dat de cijfers 180 graden gaan draaien. Dat zijn ze helaas wel, maar de verkeerde kant op. Dan heeft de BBB daar op dit moment vragen bij. Welke kant het uiteindelijk opgaat; nogmaals, ik denk dat wij een informatieachterstand hebben. Die hebben wij proberen invulling te geven door oude debatten terug te kijken, door alle stukken in te lezen, maar je komt nooit op dat niveau waar de partijen in zitten die hierbij aan tafel hebben gezeten. Maar laten we het zo zeggen, wij zijn op dit moment positief kritisch naar aanleiding van het genomen besluit en zeker die cijfers. Ik denk dat het ontzettend belangrijk is naar ons toe, maar ook naar de buitenwacht toe, dat wij duidelijk kunnen maken dat die cijfers die we hanteren gewoon kloppen. Dat is gewoon munitie voor iedereen die tegen wil zijn of voor wil zijn, om die te misbruiken. Met cijfers kun je uiteindelijk alles bewijzen.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin. Eerst mevrouw Plusquin, sorry.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel. Ik ben nu echt wel nieuwsgierig geworden waarom de heer Zeedzen, voorzitter, wel antwoord geeft op dezelfde vraag als die gesteld wordt door de PVV en niet antwoord geeft op de vraag als die gesteld wordt door de Partij voor de Dieren.

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, ik vind het een rare vraag. Mijnheer Van Bijnen stelde hem strakker, laat ik het zo zeggen. Dat was een betere uitnodiging tot antwoord, laat ik het zo zeggen.

De voorzitter: Mijnheer van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zat inderdaad in mijn vraag en mijn antwoord en eigenlijk had ik een vervolgvraag, dus daarom vond ik het raar dat nu de vraag naar mevrouw Plusquin ging, maar dat leg ik even bij u neer, mijnheer de voorzitter. Ik heb mogelijkheid tot vervolgvragen. Dank u wel voor het uitgebreide antwoord. Waarom ik dit vraag is natuurlijk ook omdat uw achterban ... U begint er zelf over, maar wees eens duidelijk naar uw achterban waar u voor staat. Dat is hier ook een oproep richting u. Ik hoop dat u met alle informatie die u hoort vanuit de Staten en uw coalitiepartners, waarmee u aan tafel heeft gezeten... Dat u daar wel de juiste informatie van krijgt, waardoor u ook zou kunnen weten dat het enige tijd gaat duren voordat het weer misschien richting groei gaat. Dus de vraag dan die ik wil stellen is: bent u wel van mening dat het nog enige tijd kan duren nu voordat er groei ook weer gaat zijn bij Maastricht Aachen Airport?

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Nee, natuurlijk, Je kunt niet in een half jaar verwachten dat dingen op ineens heel erg drastisch gaan veranderen. Maar waar wij inzicht in willen krijgen is: wat is er dan nu veranderd? Want als je blijft doen wat je deed, zal het resultaat niet veranderen. Dat zien wij nu nog onvoldoende. Puur het partner maken van de Schiphol Group als dusdanig; ja, die kunnen heel veel knowhow hebben, maar dat als dusdanig zie ik niet als een concrete oplossing. Wij willen echt stappen zien en hopelijk dadelijk in januari in die basisrapportage dat we daar die stappen wel beginnen te zien en dat daarmee onze twijfels in ieder geval in beginsel enigszins worden weggenomen.

De voorzitter: Gaat u door met uw betoog, mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dat was mijn betoog, voorzitter. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij naar de... Nee, dan gaan we... Dan gaan we volgens mij naar de Gedeputeerde, want ik heb geen vragen gehoord voor de Statenonderzoeker. Als dat wel zo mocht zijn, dan komen die straks nog terug, maar ik geef eerst het woord aan de Gedeputeerde, mijnheer Satijn.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, voorzitter. Allereerst gefeliciteerd met uw eerste voorzitterschap van deze vergadering. Ja, toch even wat algemene opmerkingen vooraf, als dat mag. De 21 minuten lopen. Wat dat betreft ben ik blij dat mevrouw Mertens hier naast me zit. Die was heel streng voor mij de laatste keer, dus...

De voorzitter: Dan heeft u nog maar de helft gezien.

Gedeputeerde Satijn: Oké. Nou, dat noopt mij dan ook om echt op de hoofdlijnen terug te komen bij uw commissie, voorzitter, waarvan ik ook denk dat dat goed is. Ik hoor hier toch een aantal sentimenten, een aantal criticasters, maar ook een aantal oproepen vanuit uw Staten. Allereerst de basisrapportage zelf, waar we het nu over hebben, hè? Dat is een thema wat bij u speelt, maar ook bij het College, bij de Gedeputeerden. We hebben met elkaar afgesproken dat wij vanaf 1 januari gaan

rapporteren volgens de nieuwe basisrapportage. Die komt ook binnenkort naar u toe. Daar ben ik al of daar is het College al... Ik moet in de we-vorm spreken. Die heeft al de houding aangenomen die de heer Stocks heel graag ziet, activistisch aandeelhouderschap, omdat we redelijk kritisch zijn op dat stuk wat wij naar u toe gaan sturen. Dat komt ook omdat wij heel goed luisteren, anders dan wat misschien uw beeld is, naar datgene wat speelt in de commissie. Wat zijn nou de belangrijke zaken die de commissie weegt als we het hebben over de voortgangsrapportage, als we het hebben over de performance van deze luchthaven, waar we inderdaad, zoals mevrouw Depondt zei, een half jaar geleden pas definitieve afspraken over gemaakt hebben? Dus dat stuk gaat naar u toekomen. Dat ligt maandag voor de laatste keer bij het College en daar zullen we ook in het College zelf iets over moeten gaan vinden, maar uiteindelijk is het de bedoeling dat dat zo snel mogelijk uw kant op komt. Dan realiseer ik me heel goed dat u denkt van: heeft u dat tot op de laatste minuten vastgehouden? Nee. We hebben ook in de gesprekken met de nieuwe aandeelhouder, ook in de gesprekken met uw commissie heel goed geluisterd wat de inhoud van die rapportage zou moeten zijn. Dus daar hoef ik geen toezegging op te doen, want dat staat al gepland. Dan toch weer even terug naar vervoersbewegingen op de luchthaven zelf. Nou, wij hebben daar in het voorstel destijds in de Staten in de businesscase heel duidelijk aangegeven wat de verwachting zou kunnen zijn voor dit jaar. Daarin hadden we ook meegenomen dat de herontwikkeling of de reparatie van de landingsbaan, de start- en landingsbaan, een belangrijke rol daarin zou spelen in de tijd. We zien ook dat dat zijn effecten heeft, hè? Dat loopt in ieder geval terug. Dat is conform de businesscase zoals die is voorgelegd. Daar zit geen afwijking in. Er wordt door uw commissie dan ook terecht gewezen op: ja, wat gebeurt er als het wel zo is? Nou, dan hebben we gewoon ons met u te verstaan. Op het moment dat die businesscase verlaten wordt in negatieve zin, dan staan we bij u voor de deur en hebben we dat met elkaar te bespreken. Op dit moment is er dus ook geen sprake van dat er extra gelden vanuit het Provinciehuis naar de luchthaven hoeven te gaan daar waar het gaat om de underperformance, zoals die door u is geconstateerd. Dus dat even als een vooruitblik op een aantal vragen die door u gesteld zijn. Er is ook gevraagd om te reflecteren op een aantal zaken. Even op de mondiale sfeer rondom luchtvracht. Daar zien we inderdaad dat daar een terugloop in te zien is. Dat betekent dat de luchthaven MAA in concurrentie is, ook met de luchthavens om ons heen, maar ook in concurrentie is met de overheid, zoals ik altijd zeg, in dit geval de Rijksoverheid, want daarin zie je dat daar ook besluiten worden genomen die hun effecten hebben op MAA. Denk bijvoorbeeld aan het niet laten krimpen van de luchthaven Schiphol, hè? Dat heeft een directe invloed op het acquisitiepatroon van onze luchthaven. Dat zien we ook. Die geluiden horen we ook vanuit de directie. Dus we hebben echt te maken met een mondiale wereld, waarin we niet alleen te maken hebben met een op dit moment teruglopen in het vrachtvervoer, wat we overigens volgend jaar in de prognose weer zien stijgen, maar nogmaals, dat is wat wij zien en we kijken terug, voorzitter, dus daar wil ik me ook aan houden. Dus je ziet dat die luchthaven echt in concurrentie is. Wat ik al zei: niet alleen met de luchthavens om ons heen, maar ook met mondiale ontwikkelingen. Daar spelen ook helaas minder positieve zaken als oorlogen een rol in. Dat is gewoon van invloed op die totale markt. Toch ook even een reflectie op de insprekers, waarvoor dank, de heer Sprangers en de heer Derks. Ik moet u zeggen, u bent buitengewoon consistent in uw bijdrage. Dat erken ik ook. Ik wil daar toch wel een kritische opmerking over maken, als dat mag, hè? Ik bedoel, ik ben me zeer bewust van dit politieke dossier, ook in dit huis, ook in deze commissie. Daar is over gesproken met voor- en tegenstanders. Als rechtgeaarde democraat kan ik dat zeer waarderen, ook als partijen die mogelijk wat meer moeite hebben met het doorontwikkelen van deze luchthaven daar ook nog steeds iets van vinden. Dat hoort bij het proces van politiek. Ik vind dat prima. Wat ik minder prima vind en daar ga ik me nu toch over uitspreken, is dat minimaal in één bijdrage toch iedere keer de zweem van integriteit zit. Dat vind ik jammer, want dan wordt er toch op het College iets gelegd alsof wij u niet juist zouden informeren. Er wordt ook over ambtenaren iets gezegd. Ik wil daar echt afstand van nemen, want ...

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik vind dat heel lastig, want deze insprekers kunnen zichzelf nu niet verdedigen en volgens mij hebben ze gewoon verwezen naar een onderzoek. Dat was geen verwijt aan het College, maar ze hebben verwezen naar dat onderzoek. Dus ik ... Het is wel heel lastig om zoiets weer terug te geven als de mensen zich niet kunnen verdedigen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, ik erken dat, maar u vraagt mij om een reflectie en dan reflecteer ik. Als insprekers, want die spreek ik met enige regelmaat, daar iets van vinden, dan melden ze zich bij ons of bij u en dan hebben we het over. Alleen ik wil dat punt even maken. Ik heb dat heel duidelijk beluisterd. Ik heb daar helemaal niets op tegen, op wat deze insprekers hier te zeggen hebben, maar blijf uit de buurt van uitspraken waar ik zojuist aan gerefereerd heb. Voorzitter, dat is het enige wat ik daarover wilde. En overigens, de boodschappen waarmee de insprekers komen zijn ons niet onbekend. Nogmaals, daar hebben we het ook met elkaar over. Alleen ook daar moet je op enig moment constateren dat je het daar mogelijk niet over eens bent. Dat is ook een groot goed in dit huis, voorzitter. Hoeveel tijd heb ik nog? Ik wilde naar de vragen gaan.

De voorzitter: Nog een kleine vijftien minuten.

Gedeputeerde Satijn: Nou, ik ga mijn best doen. De SP, het PIP-proefdraaien. Dat is een belangrijk punt. Dat is aangegeven ook door de heer van Bijnen. Dat ging in combinatie met de GRE. Die wordt dit jaar als het goed is nog vastgesteld door GS en komt naar uw Staten toe, dus die gaat u dan ook vaststellen. Even zien. De koppeling aan de GRE zelf. Dat is natuurlijk een wens die is ingebracht in de besluitvorming destijds. We hebben daar heel duidelijk ook tegen de heer Van Bijnen gezegd: 'De GRE an sich is een soort van extra investering die zal moeten plaatsvinden.' Wij denken als College nog steeds dat met een ontwerp PIP zonder GRE ook een aanvaardbaar leefklimaat kan worden geborgd, in ieder geval naar onze opinie. Maar we gaan het u allebei voorleggen, want dat is de afspraak die we met u gemaakt hebben. Dus we gaan ook de kosten van de GRE meenemen in het ontwerp PIP. Daar heeft u ook om gevraagd. Dan kunt u dan besluiten wat u daarvan vindt en of u dat een interessante investering vindt. Dat klinkt een beetje raar, maar in ieder geval of u het de investering waard vindt om daarmee aan de beoogde overlast in de omgeving tegemoet te komen. U vroeg ook: hoe gaat MAA ervoor zorgen dat ze zwarte cijfers gaan schrijven? Nou, ik heb zojuist al even aangegeven wat het klimaat natuurlijk mondiaal is. Misschien is het ook goed dat ik even doortendeer op de komst van Schiphol als medeaandeelhouder, wat daar ook een rol in heeft, wat in ieder geval altijd bedoeld is geweest om de luchthaven als zodanig te versterken. Ook op de vraag van de heer Zeedzen: ja, wat wij zien is dat Schiphol in eerste instantie heel veel kennis en kunde aan de onderneming brengt. Dat hebben we ook al gezien overigens toen de start- en landingsbaan gerenoveerd moest worden. Toen is ook al heel veel kennis en kunde van Schiphol gebruikt om dat op een ordelijke manier te laten plaatsvinden. Overigens kom ik nog terug met een de rapportages over hoe dat verlopen is, maar we zien ook dat Schiphol en MAA nu ook gezamenlijk optrekken als het gaat om acquisitieactiviteiten. Dus niet alleen op kennis en kunde, maar als je het hebt over de sales en marketing, dat ze daar ook samen in optrekken, waarbij het uiteindelijk ook de verwachting is dat de positie van MAA daardoor gaat verbeteren. Maar nogmaals, ik heb dat beeld proberen te schetsen, naar het verleden toe, maar ook naar de toekomst toe. We zijn in competitie, we zijn in concurrentie, dus in dat speelveld zal uiteindelijk moeten worden bepaald wie er het meest succesvol is. U had ook die vraag gesteld over die die werkgelegenheid en de cijfers die de heer Sprangers aangaf. Ja, dat is al een aantal malen verhandeld hier. Dat gaat echt over methodieken. We hebben

wel met elkaar afgesproken: in de nieuwe basisrapportage gaan we uit van één methodiek. Die hebben we ook met u afgestemd. Zeker ook als we die rapportage met elkaar gaan bespreken, wil ik dat we hier echt nader met elkaar op gaan reflecteren, dat we hier geen discussie meer over krijgen, want dat was natuurlijk al een bron van discussies voor zo lang als deze rapportage, zoals die in de huidige vorm hier voorligt, is vastgesteld. Nou, een aantal vragen van mevrouw Mertens heb ik denk ik al beantwoord, daar waar het gaat over de nieuwe basisrapportage. Ook heb ik iets gezegd over de trends rondom de vervoersontwikkeling. Ik heb ook al gereflecteerd op de daling van het aantal bewegingen. Dan het Omgevingsfonds. Heel belangrijk. Ook waren er door een aantal collega's van u vragen over gesteld. U zegt feitelijk: 'Ja, de statuten komen niet helemaal overeen met het amendement.' Dat erkennen wij en herkennen wij. Wat wij met de stichting hebben afgesproken – en daarom vind ik het goed dat we dit even ook hier even met elkaar bespreken – is dat wij via de subsidievaststelling precies gaan afbakenen wat wij met elkaar hebben afgesproken. Dus de controle zit bij ons, dat hebben we intern afgewogen, meer op een subsidiebeschikking en uiteindelijk vaststelling, want bij de vaststelling kun je dan ook constateren of iemand al dan niet heeft voldaan aan de afspraken op een andere wijze dan dat in stichtingsstatuten is vastgesteld. Want de stichting an sich, hebben we met elkaar besloten, moet onafhankelijk zijn. Dat moet geen sturing krijgen vanuit welk politiek gremium dan ook. We vonden het zuiverder om uiteindelijk bij de subsidievaststelling vast te stellen wat de eisen van dit huis zijn als het gaat om de activiteit van de stichting zelf. Daar kunnen we een aantal dingen in meenemen. Dan kom ik ook richting mevrouw Berghorst, want ook hebben we het met die stichting gehad over de vulling van het fonds. Ook in die subsidievaststelling zullen we het ook hebben over het betrekken van andere partijen, die nog niet of te weinig een bijdrage hebben geleverd - ik druk me even wat neutraal uit - aan dat fonds zelf, omdat zij zelf hebben aangegeven als Omgevingsfonds: 'Wij vinden het belangrijk dat wij daar een rol in kunnen spelen, omdat wij dan ook kunnen uitleggen aan partijen, subsidiënten, bedrijven, wat we daarmee gaan doen.' Dat even als eerste antwoord op mevrouw Mertens, maar ik zag ...

De voorzitter: Waarschijnlijk mevrouw Berghorst, die een vraag heeft.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, want ik snap dat wel, hè? En ik snap dat zo'n fonds dat ook zelf wil kunnen doen. Daar heb ik ook niks op tegen. Maar ik vind wel dat wij ook als Provincie ... Ik roep u dan ook op om daar zelf ook gewoon wel in aan de slag te blijven en het niet alleen maar aan zo'n fonds over te laten, want dan maak ik mij wel zorgen namelijk.

De voorzitter: Gedeputeerde. Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, ik wacht altijd netjes op de voorzitter, maar die subsidievaststelling, het afbakenen daarvan, wat wij hebben afgesproken; ik probeer dat even verder te verduidelijken, hè? Dus bedoelt u dan de subsidie die wij verstrekken of u als GS verstrekt aan de stichting, of bedoelt u dan de subsidie die wordt verstrekt of in ieder geval een bijdrage die wordt geleverd aan diegene die aanvraagt, want volgens mij is de constructie zo dat u als GS dan nog altijd de subsidie moet vaststellen en die dan dus ook gewoon ziet. Niet dat... De stichting kan dan wel een advies geven daarover... Maar zo zit het niet, zie ik bij u.

De voorzitter: Wilt u die eerst beantwoorden?

Gedeputeerde Satijn: Ja, bedoelt u eerst de vraag van mevrouw Berghorst of eerst die van mevrouw Smeets? Ik kijk even...

De voorzitter: Eerst die van mevrouw Berghorst en vervolgens die van mevrouw Smeets.

Gedeputeerde Satijn: Ja. Ja. Ik zou niet willen dat ik hier mevrouw Berghorst tegen me in het harnas jaag. Nee, maar uw oproep natuurlijk, die is niet alleen van deze vergadering, die heeft u natuurlijk eerder ook gedaan. Daar hebben we het ook met de stichting over gehad, dat wij datgene zien wat u ook ziet. We hebben gezegd: hoe kunnen we er nou voor zorgen dat we uiteindelijk... Uiteindelijk, gaat het over die inwoners. Het gaat er niet om hoeveel bedrijf XYZ, overheid XYZ, gaat bijdragen. Het is overigens wel belangrijk dat het gevuld wordt. Zij willen die rol ook heel erg oppakken. Ze willen midden in die maatschappij gaan staan, midden in die samenleving gaan staan. Ook als het gaat om de verzoeken tot bijdrages uit dat fonds willen zij een centrale rol spelen. Wij hebben daar echt in aangeboden en ook tegen hen gezegd van: 'Nou, we hebben een parlement dat daar redelijk strak in is als het gaat om de verantwoordelijkheden van de vullers van het fonds.' We hebben dus ook die hulp aangeboden om samen met hen dat te gaan doen. Dus uw oproep is heel goed gehoord, is ook vertaald laten we zeggen in een aanbod aan de stichting waar zij behoefte aan hebben. Dat vond ik in eerste instantie belangrijker dan daar met stoere taal binnen te komen lopen en 'we regelen het wel voor u'. Volgens mij komt dat dan ook echt tegemoet aan datgene wat u wenst voor de samenleving en de omgeving, namelijk dat het een goed gevuld fonds is en dat de initiatieven die daar gaan plaatsen ook echt door de samenleving gezien en gevoeld worden en dat de samenleving zich ook betrokken voelt bij dat geheel. Dan kom ik even terug, als dat mag voorzitter, bij de vraag van mevrouw Smeets. Het ging over die eerste stap en dat is de stap die mevrouw Mertens aangaf: 'We zien in de stichtingstatuten niet een-op-een datgene wat wij als Staten hebben vastgesteld, in het amendement.' Wij weten dat dat leidend is. Dat amendement, nogmaals, die uitgangspunten, die gaan wij vastleggen in de subsidievaststelling aan het fonds, waardoor zij de gelden krijgen en ook die gelden kunnen uitreiken. Alleen die kunnen ze dan alleen nog maar uitreiken aan de hand van de gidslijnen die door dit parlement zijn uitgezet.

De voorzitter: Een vervolgvraag van mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dat betekent heel concreet dat wij als Provinciale Staten slechts over een deel van dat fonds wat kunnen vinden en niet over het totale fonds.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, het gaat natuurlijk om de bijdrage van de Provincie zelf. Kijk, zij gaan uiteindelijk geld ophalen bij meerdere partijen. Of dat doen ze al. Tenzij ik het verkeerd begrepen heb, maar wat wij wilden is een onafhankelijk fonds en als wij natuurlijk iedere week hier een vergadering gaan hebben met de directie en het bestuur, roept dat toch een beetje een raar beeld op, denk ik. Dus wij willen gaan over datgene wat in dit parlement is afgesproken. Dat hebben we ook aangeboden aan het fonds. Dat omarmen ze ook. Mevrouw Mertens slaat daar terecht op aan door te zeggen: 'Ja, maar ik zie toch wel wat licht tussen de statuten en wat we hebben afgesproken.' Dat klopt, alleen wij hebben met het fonds afgesproken: wij financieren volgens de richtlijnen van het amendement, maar dat doen we via een subsidievaststelling. Dan kunnen we ook achteraf gewoon met elkaar een gesprek voeren: is het op de juiste plek en via de juiste lijnen terechtgekomen bij de samenleving? Precies wat u wilt.

De voorzitter: Dank u wel. Er is nog een vraag van mijnheer Zeedzen van de BBB. Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank je wel, voorzitter. Ik wou nog heel even terugkomen op die tewerkstellingscijfers. Ik snap dat we nog even geduld moeten hebben ten aanzien van de nieuwe basisrapportage, maar aangezien er nu consensus is over de nieuwe meetmethodiek, kan de Gedeputeerde al een tipje van de sluier oplichten over wat daaruit komt als nieuw getal?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, ik wil eerst nog even het rondje maken langs uw commissie, als u het goed vindt. Ik snap de vraag van mijnheer Zeedzen, vol ongeduld als nieuw Statenlid het College aan de tand voelen. Maar ik wil wel hier met elkaar vaststellen, dat heeft u net zelf ook gezegd: we kijken hier terug. Ik snap best de politieke emotie die ook in deze commissie kan zitten, daar waar het gaat om de positie van de luchthaven zelf. Maar laten we dit echt met elkaar bespreken als we ook de voortgangsrapportage met elkaar gaan bespreken. Ik zou dat heel fijn vinden, want dan komen we met elkaar op het consensuspunt uit van: is dit nou precies wat u wilt lezen of wat u niet wilt lezen? Dat vind ik belangrijk. Mijn positie ten opzichte van uw commissie als het gaat om die rapportages: die moeten 100% voldoen aan de verwachtingen die hier leven en ik wil niet meer - ik zeg dat dan toch maar even op eigen titel - de discussies die we voor een deel ook vandaag hebben, maar vooral in het verleden hebben gehad over methodieken en dat soort zaken, want dat levert alleen maar extra discussies op. U bent er om in ieder geval het proces goed te kunnen volgen en daar waar nodig het College te controleren. Ik heb alleen maar behoefte aan duidelijkheid en zorgen dat we consistente cijfers over en weer overleggen. Dus ik snap de vraag heel goed. Ik denk dat we eraan tegemoet kunnen komen als we ook de rapportages met elkaar bespreken. Dan hoor ik graag wat u daarvan vindt, want dat is het moment om het daar met elkaar over te hebben.

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Nee, daar kan ik zeker mee instemmen. Het was altijd de moeite waard om een keer te proberen, maar ik begrijp het verhaal helemaal.

De voorzitter: Gaat u door.

Gedeputeerde Satijn: Dit is een sportieve commissie. Dat weet ik al twee jaar lang, mijnheer Zeedzen. Dat heeft niks met het kapsel te maken. Dan de vragen van de Partij voor de Dieren. Daar had ik al geantwoord op het feit dat er geen extra middelen nu richting de luchthaven gaan. Ja, dat ultrafijnstof. Toch even zo'n punt dat opgemerkt werd door de sprekers. Dat vind ik belangrijk, ook als het gaat over de algehele gezondheid en de gezondheidsbeleving rondom de luchthaven. Daar hebben we het de vorige commissie echt over gehad, dat we toewerken naar nieuwe meetpunten, maar dat er daar ook nog geen normering over is. We willen echt met elkaar het gesprek blijven voeren - ook met u - om ervoor te zorgen dat we dat uiteindelijk wel ook weer incorporeren. Ook weer zo'n gesprek wat we in januari met elkaar moeten voeren, denk ik, om dit gewoon goed te kunnen bewaken. Dit is niet iets wat bij ons buiten beeld is. Sterker nog, het staat centraal in beeld. Dan had u nog een vraag over: voldoet MAA aan de wettelijke verplichtingen inzake uitsluiten risico's? Die vraag begrijp ik niet helemaal, eerlijk gezegd.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter. We hebben maar één termijn, hè?

De voorzitter: Inderdaad.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja. Ja, ik moet zeggen dat het me stoort dat ik weer dat woord hoor over emoties en over integriteit. Ik word er echt boos van. Dat is ook een emotie. Maar het gaat hier niet over emoties en ik wil hier niet zo weggezet worden. Ik wil ook niet horen dat u geen

discussie meer wenst over methodieken. Daar gaan wij zelf over, waar wij over willen discussiëren. Maar goed, u vroeg om mijn vraag te verhelderen. De eerste vraag was: kunt u uitsluiten, uitsluiten, dat er nog aanvullende bedragen naar MAA gaan? Daar heeft u ... U heeft dat niet uitgesloten of ontkend, dus daar wil ik nog graag een antwoord op. De zeer zorgwekkende stoffen. Er is wellicht een wettelijke verplichting voor MAA om die risico's van die zeer zorgwekkende stoffen te inventariseren. Heeft MAA ook stappen genomen om die risico's te beperken? Ik wil daar graag een duidelijk antwoord op. Kunt u dat niet zo 1, 2, 3 geven, dan had ik dat graag ruim voor de Statenvergadering via een notitie, maar we willen er echt wel een helder antwoord op. Dus dat zijn twee zaken. Ja. En dan nog een vraag ook voor de Gedeputeerde: hoorde ik u nu zeggen dat we in januari verder gaan praten over hoe we omgaan met het meten van dat ultrafijnstof?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, allereerst, voorzitter, het is niet mijn intentie en ook niet mijn bedoeling om emoties op te roepen bij mensen, zeker niet als mensen boos worden. Ik probeer zo goed en duidelijk mogelijk een antwoord te geven op de vragen die gesteld zijn en de situatie te schetsen die van toepassing is op MAA. Dus, voorzitter, via u mijn excuses als mijn antwoorden hebben geleid tot in ieder geval boosheid bij u. Dat heb ik gezien. Dat is niet de intentie. Ja, de vraag rondom die zeer zorgwekkende stoffen was mij niet helemaal duidelijk. In het kader van het PIP-proefdraaien, wat er nog aankomt, heeft de MAA een recente inventarisatie gemaakt. Ik zal u daar wel een brief over sturen. Ik denk dat dat belangrijk is, want u vraagt ook om een zorgvuldige afweging. Dus ik kan nu wel zeggen 'ABCDE', maar dan wil ik u daar ook een brief over sturen, over wat dat onderzoek heeft opgeleverd en wat de luchthaven zelf eraan gedaan heeft en gaat doen om die emissie van die ZZS zoveel mogelijk te beperken. Dit jaar gaat er geen extra geld naar de luchthaven, dus er komt geen...

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Oh ja, ik zie dat mijn microfoon nog aanstond. Sorry. Ja, dat is bijna lachwekkend. Het jaar is om. Ja. Mijn vraag was exact: kan de Gedeputeerde uitsluiten dat we dit jaar en in de toekomst boven op de enorme bedragen die al zijn uitgetrokken nog aanvullende bijdragen moeten leveren? Dus verwacht u dat bijvoorbeeld voor volgend jaar?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, wij hebben met elkaar daar afspraken over gemaakt en die afspraken staan. Als de luchthaven om welke reden dan ook extra middelen nodig zou hebben of dat dat een conclusie is die wij stellen, dan zullen we u dat moeten vragen en dan hebben we dat met elkaar te verhandelen. Dus op dit moment: uitsluiten kan ik niets, maar op het moment dat dat aan de orde is, komen we gewoon bij uw commissie en bij uw Staten langs en hebben we dan het gesprek daarover. Voorzitter, ik ga verder met uw permissie, want de tijd dringt. Ik kijk naar mevrouw Mertens. 50PLUS. De rapportage, daar hebben we het over gehad, ook over de meldingen aan vluchten inzichtelijk maken. Goed punt voor de nieuwe rapportage. Onderzoek naar parkeergelegenheid, wordt opgepakt, wanneer, wanneer. Ja, de luchthaven is voornemens om P2 te gaan realiseren. Dat kan ik u antwoorden. D66, de heer Stocks, ondernemer. Een verklaring voor de dalende omzet bij MAA heb ik proberen te schetsen. Dat heeft ook te maken met mondiale zaken, maar ook omdat er natuurlijk onduidelijkheid is of over die extra slots, bijvoorbeeld van Schiphol, maar ook van luchthavens hieromheen. Denk aan Luik, de laatste berichtgeving. Fijnstofuitstoot, daar hebben we het over gehad. Hoe wordt de komst van stille vliegtuigen gestimuleerd? Ja, er ligt echt een opdracht aan de hand van de besluitvorming in PS dat er wordt uitgefaseerd. Ik moet zeggen, dan ben ik ook een beetje in de

war als ik dan zie dat nieuwe cargovluchten dit jaar worden aangenomen, waarbij toch wel wat grotere toestellen worden gebruikt. U vroeg om activistisch aandeelhouderschap. Dat is de eerste vraag die ik dan ook stel aan de luchthaven. Daar kunt u op vertrouwen, dat dat een uitvraag is die wij gelijk doen. Alleen ze hebben zich gecommitteerd aan een toekomstig beeld en daarom zeggen zij dat zij die stille vluchten gaan uitfasen.

De voorzitter: Er is een vraag van mijnheer Stocks.

De heer Stocks (D66): Ja, dank u, voorzitter. De vraag was eigenlijk: hoe is dat voor ons inzichtelijk te krijgen dadelijk?

Gedeputeerde Satijn: Dat gaat via de rapportage. Ja. Even zien, dan ga ik naar de Partij van de Arbeid. Rapportage, daar hebben we het over gehad. Vervoersontwikkelingen. Het flexibel maken van personeelskosten. Dat is een punt voor u. Dat heeft betrekking op het hebben van een vaste schil van medewerkers en een tijdelijke schil. Dat is toch om te bezien dat je daarin flexibel blijft. En ja, het meer toepassen, een hoger percentage flexibele medewerkers, zorgt voor die beweging die u heeft geconstateerd in de rapportage. Dus er zijn meer flexibele contracten, als ik het zo mag zeggen, dan vaste contracten. Die mix is veranderd.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja. Nou, daar was ik al bang voor. Daar ben ik persoonlijk niet zo'n fan van. Dat snapt u. Dat zit in de aard van mijn partij. Maar ik constateer wel een inconsequentie in deze voortgangsrapportage dan, want verderop in de voortgangsrapportage staat namelijk dat juist het aantal vaste banen, in vaste dienst, is toegenomen en het aantal uitzendkrachten is afgenomen. Dat is wel een inconsequentie. Dan ben ik wel benieuwd hoe dat nou zit. Ik maak mij daar zorgen om. Ik wil dat er minder flexibele mensen zijn, want ik wil baanzekerheid voor mensen die daar werken en goede arbeidsvoorwaarden. Ja, goed, ik wil daar dan wel helderheid over hebben en ik wil ook weten, als we het er dan toch even over hebben, of wij in het personeel wat er op het vliegveld werkt, ook arbeidsmigratie aantrekken en hoe we met die arbeidsmigranten omgaan in het licht van de flexibele schil, want als er één doelgroep in de samenleving is die vaak op een uitzendcontract werkt, dan zijn dat de arbeidsmigranten. Daar vinden we met elkaar wat van. Ik wil wel dat we zelf consequent zijn in wat we willen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, dat is een heldere oproep. Die komt herkenbaar over. We hebben één termijn, dus ik stel voor dat ik even separaat daar bij mevrouw Berghorst op terugkom qua beantwoording. Dan ga ik verder naar de natuurvergunning. Ja, de bedoeling is dat het Ministerie van LNV het verlenen van een ontwerp voor 1 januari afgeeft. Dat is ook met hen besproken en daartoe gaan ze zich ook inzetten. Het Omgevingsfonds, dat hebben we met elkaar besproken. Ik ga er wat zakelijker en sneller doorheen, voorzitter, gelet op de tijd. PVV, mijnheer Van Bijnen. Gefeliciteerd met het verkiezingsresultaat. U stond op de lijst. U staat nog steeds op de lijst. Sorry. Wat voor maatregelen worden genomen door MAA tegen dalende vrachtvolumes? Daar hebben we het over gehad, hè? We proberen in te zetten op de unieke positie van MAA, maar ook in een samenspel met Schiphol om te komen tot nieuwe inzichten om partijen aan ons te binden. Ligt er een plan om MAA weer beter te krijgen? Ja, dat plan was eigenlijk het voorstel waar we het vorig jaar over gehad hebben met elkaar. Dat was bedoeld om de luchthaven langjarig gezond te laten zijn. Binnen die kaders functioneert de luchthaven ook, hè? Dat klinkt altijd weer heel beleidsmatig en formeel en

heel keurig, maar we proberen met elkaar als vorm van activistisch aandeelhouderschap ook echt ervoor te zorgen dat iedereen ook bij de les blijft daarin. Het Omgevingsfonds; u vraagt: komt dat terug in die rapportage? Ja, wat ons betreft kan dat erin terugkomen. We weten alleen als het gaat over de opstart dat ze in de beginfase zitten, hè? Dus we moeten daar wel met elkaar verwachtingen op managen, dus ik wil dat ook even meenemen in de bespreking van de rapportage zelf. Wat mij betreft kan het daar een plek in krijgen. Wilt u dat of zegt u: 'We willen dat toch weer wat meer op afstand hebben staan, omdat we eigenlijk als politiek hebben gezegd dat we er niet te veel aan willen zitten.' Dus we moeten ook uitkijken dat we het beeld niet gaan oproepen dat we dan toch op de een of andere manier sturend willen zijn. Maar dat is een beetje een overweging ook aan uw commissie, aan uw Staten, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, kunnen we dan misschien bij deze, met wat u aangeeft, nu vastleggen dat eind 2024 in ieder geval de stichting rapporteert aan u als College over het resultaat en dat dat daarna dan in een voortgangsrapportage wordt meegenomen, zodat we dan na een jaar stichting zien wat dat heeft opgebracht? Kunnen we daar een toezegging op hebben?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat kan denk ik wel. Ik leg alleen even bij u terug hè ... Het gaat me nogmaals om: hoe wilt u omgaan met het Omgevingsfonds? Ik kan natuurlijk heel makkelijk 'ja' zeggen en dan komt dat terug, maar u heeft gevraagd om een presentatie, met het bestuur van het Omgevingsfonds. Er is in de laatste Statenvergadering een motie ingediend en er was een toezegging op het verzoek van de heer Wolters Grégorio, om dat voor ... [01.52.40] te gaan doen. Die uitnodiging is gedaan. Dat willen ze ook heel graag komen doen, dus die presentatie gaat er komen van hen. Ik zou willen zeggen: bespreek dat met hen, hoe zij dat graag willen zien en positioneer uzelf daar ook als Staten in, van: 'Goh, wij zijn heel erg benieuwd wat er gaat gebeuren in uw Omgevingsfonds, bestuur. Hoe kunnen we daar met elkaar de afspraken over maken hoe wij een goed beeld krijgen van wat daarmee gebeurt?' Natuurlijk wil ik toezeggen, voorzitter, dat het in de rapportage terugkomt, alleen ik vind het ook fijn in het samenspel tussen u en de onafhankelijke stichting dat er een beeld naar voren kan komen van hoe u dat met elkaar gaat doen, zonder dat ik hier als GS weer van alles erover ga vinden.

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Nou, dat is helemaal helder hoor, voorzitter. Maar kijk, de voortgangsrapportages komen van u als College, dus ik kan geen zakendoen met de stichting over de voortgangsrapportage. Daar gaan wij hier als commissie zelf over, wat we in die voortgangsrapportage willen, hoe we die willen vormgeven. Mijn voorstel zou nu dan zijn - maar er zitten hier ook andere partijen en die kunnen daar dadelijk ook hun mening over geven meteen - om na een jaar stichting te rapporteren over wat het heeft opgeleverd en dat we dat misschien jaarlijks laten terugkomen, zodat we toch een beetje grip hebben nog op dat wat we hier hebben vastgesteld, wat die Stichting Omgevingsfonds zou moeten gaan betekenen, of dat functioneert. Dat is mijn voorstel dan nu richting de hele Staten. Mochten die akkoord zijn, dan graag een toezegging.

De voorzitter: Mijnheer Roso wil daarop reageren.

De heer Roso (JA21): Meer ter verduidelijking. Zou u dat als onderdeel willen hebben dan van deze rapportage of wilt u er een separate rapportage voor hebben?

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Als onderdeel van de nieuwe voortgangsrapportage dan laten terugkomen inderdaad wat de resultaten zijn van deze stichting. Dat is het voorstel.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag voor de heer Van Bijnen. Wat zou u dan graag willen bereiken met de terugkoppeling van die stichting? Stel nu bijvoorbeeld dat u dan vindt dat die stichting de taken niet goed uitvoert, wilt u dan daar conclusies aan verbinden? Kunnen wij dat überhaupt? Ja. Ik vind dit lastig eerlijk gezegd.

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, om daarop terug te komen: de wens van het Omgevingsfonds komt vanuit ons als Staten, als opdracht aan het College. Het College stelt nu een stichting aan om het werk uit te voeren, wat wij hebben gevraagd aan het College om te doen. Op het moment dat die stichting niet functioneert en dat het dus niet conform gaat als wat wij als Staten besloten hebben, dan zitten daar zeker gevolgen aan, want dan zul je dus moeten sturen op het feit: waar wilden wij dat Omgevingsfonds voor opzetten? Als dat niet gebeurt, dan is het College nog steeds naar mijn idee verantwoordelijk voor het feit dat het niet wordt uitgevoerd. Daarom zien wij graag die resultaten. Dat was het.

De voorzitter: Dan geef ik het woord even terug aan de Gedeputeerde in dit geval.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, ik constateer dat er consensus is, dus dan doen we dat zo. Dan is dat een toezegging. Ja? Mooi. Dan kijk ik even...Ja, mijnheer Van Bijnen, we hebben het natuurlijk gehad over het PIP, hè? Dus die wordt ter inzage gelegd. Er zit ook onderdeel GRE bij, dus wat dat betreft; dat komt allemaal naar uw Staten toe. Wij nemen dat besluit nog dit jaar, dus dan ziet u dat vanzelf bij de ingekomen stukken staan. Dan even zien. Ik kijk even of ik nog vragen onbeantwoord heb van andere partijen langs de lijnen die we al besproken hebben. Ik ga waarschijnlijk een aantal partijen geen eer aan doen door hen niet te noemen. Even zien. Ja, JA21 heeft nog even gevraagd: doen we genoeg om de positie van de luchthaven te borgen naar de toekomst? Ik zei al, dat proberen we te doen binnen de opdracht zoals die natuurlijk gegeven is, maar ook weer hier. Ondanks de oproep tot laten we zeggen activistisch aandeelhouderschap; het is natuurlijk een onderneming die zijn eigen directie heeft en daar ook verantwoordelijk voor is, maar wij sporen hen zeker aan om te bewegen binnen de kaders die hier door de politiek gesteld zijn. Maar het mag ook altijd beter, hè? Het hoeft niet per se slechter. Dus wat dat betreft zitten we daar bovenop en dat is ook mijn reflectie op dat activistische aandeelhouderschap. Ik ga even naar LOKAAL-LIMBURG, het overzicht herziene middelen. Ja, op basis van een businessplan zijn nieuwe kredieten beschikbaar gesteld door PS. Omdat die relevant zijn voor de uitvoering van het businessplan werd hierover gerapporteerd in de VGR, maar dat gaan we ook weer oppakken in de nieuwe rapportage. U vroeg ook wat meer inzicht in na-ijleffecten van de baansluiting. Nou, dat was natuurlijk in de businesscase voorzien, maar toen wij bij elkaar zaten, wisten we nog niet dat er natuurlijk een aantal andere mondiale ontwikkelingen zouden zijn, die natuurlijk ook invloed zouden kunnen hebben op die effecten en die proberen we zo

goed en zo kwaad als het kan bij u in beeld te brengen. Maar nogmaals, dit kijkt terug, dus waarschijnlijk dat we in januari weer een ander beeld daarin gaan zien of een bestending van het beeld. U vroeg zich af: de risicoparagraaf is identiek aan de vorige keer, waarom is dat? Omdat we binnen risicomarges blijven. Dus als er niks afwijkends over te melden is, dan doen we dat ook niet. Vortexschade, goede vraag Dat was natuurlijk een pilot die we hebben gedaan, waarin we een aantal huizen hebben laten onderzoeken. Er zijn een aantal partijen, families, vrijwilligers die hebben gezegd: 'Wij willen dat graag doen.' Dat is niet een eenmalige actie. We hebben met de luchthaven afgesproken dat als er nieuwe gevallen bij komen, als ik het zo mag zeggen, of nieuwe geïnteresseerden, dat we daar gewoon het gesprek mee voeren. Dus dat is niet een afgesloten geheel, dus mensen die vinden dat ze kwetsbaar zijn voor die schade, die kunnen zich melden bij de luchthaven. Wat dat betreft is dat geen afgesloten en afgebakend geheel.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u voor het antwoord. Ik heb het nog niet helemaal helder op het netvlies. Er is namelijk een geografisch afgebakend gebied, noem het maar een proefproject, waarin die bewoners zich bevinden. Maar we hebben dus ook van u een mededeling portefeuillehouder gehad waaruit gebleken is dat ook buiten die zone er mensen zijn, huiseigenaren, waar de daken los van begonnen te zitten. Nou ja, de dakpannen begonnen te dansen, zullen we maar zeggen. Dus het was toch goed dat die nu ook geholpen worden. Maar gebeurt dat ook met soortgelijke schades die aantoonbaar een relatie zouden hebben met trillingen van vliegtuigen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat is een goede vraag, maar dat zijn we met de luchthaven aan het bespreken en met die partijen die dat onderzoek hebben gedaan, in hoeverre dat terug te leiden is naar. Maar u gaat er vanuit uw vraag vanuit dat dat zo is. Ja, dan zullen we maatregelen moeten nemen. Zo simpel is het. Maar dat is onderdeel van de evaluatie zoals die nu plaatsvindt.

De voorzitter: Gaat u door. U heeft nog drie en een halve minuut.

Gedeputeerde Satijn: Mooi. Dank voor de opmerkingen van het CDA. Uit het hart gegrepen. U vraagt: een nieuw geluidmeetsysteem, wanneer komt dat? Nou, de CRO heeft de meting van de RUD ZL voor nu stopgezet, in afwachting van de aanbevelingen van het ministerie van IenW, dus daar zijn we van in afwachting. Ja, de heer Zeedzen, daar heb ik de degens al mee gekruist zojuist, dus die vraag heb ik als het goed is beantwoord. Dan kom ik tot de heuglijke constatering dat ik tijd over heb, voorzitter.

De voorzitter: Er is nog een vraag van mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja, mijnheer de voorzitter, de heer Satijn heeft mijn vraag over het evaluatiemoment niet beantwoord.

Gedeputeerde Satijn: Dat verklaart natuurlijk waarom ik drie minuten binnen de tijd ben gebleven. Ik zal even kijken of ik die bewust wilde ontwijken of dat ik daar ... Nou ja, het ligt een beetje in lijn met de opmerking van mevrouw Depondt. Kijk, nog niet zo heel lang geleden hebben we dit besluit genomen. Ik snap heel goed ook de behoefte om met elkaar het gesprek te gaan voeren: werkt het of werkt het niet? Plat gezegd.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Nee, het zit hem eigenlijk vooral meer in ... Niet dat ik nu de behoefte voel om nu meteen te gaan evalueren of volgend jaar te evalueren, maar meer op de lange termijn, omdat ook ik snap... Ik zie enerzijds ook wel die daling. Dan denk ik bij mezelf: waar gaat dit heen, gaat dat nog de goede kant op? Maar ook vooral mede in het oog van bespreking van deze voortgangsrapportages telkens, wat wij doen. Wat ik de afgelopen periode ... De vorige periode was mijn eerste periode. Iedere keer de bespreking van die voortgangsrapportages. 'En dan?' is telkens bij mij de vraag: wat doen we daar vervolgens mee? Blijft dat in het luchtledige hangen of doen we ook nog in die voortgangsrapportages wat? Schrijven we daar ook conclusies op, evaluaties, aandachtspunten? Zodat we daar samen ook wat mee kunnen, dat we ook zeggen: oké, hier zien we dat het goed gaat. Hier zien we dat het slecht gaat. Wat doen we daaraan? Enzovoort. Dat is eigenlijk waar ik naar op zoek ben.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dan had ik de vraag van mevrouw Mertens op een andere schaal ingeschaald, om het maar even zo te zeggen. Ik vind dat op zich een goede opmerking die ze maakt. Feitelijk zou je moeten zien; ook bij de nieuwe rapportage is dat al een evaluatiemoment, heel strikt genomen. Als we het gewoon volgen volgens een vastgestelde rapportage en we niet - dat is geen verwijt hoor - ook heel veel tijd met elkaar kwijt zijn aan: wat bedoelt die rapportage nu? Maar dat je echt de gegevens hebt. Dan is eigenlijk iedere voortgangsrapportage, hoe je het ook wil bekijken, een evaluatiemoment. Maar laten we daar in januari met elkaar over doorpraten. Ik voel wel iets voor: wat doe je nou met de restopmerkingen die je uit zo'n rapportage haalt? Ik bemerk ook bij mezelf, als ik hier zit; ik hoor soms wel wat herhaling. Ik hoor soms ook heel veel nieuwe dingen, heel veel slimme ideeën, waarvan ik denk: ja, dat maakt ons leven ook makkelijker. Niet dat dat het hoogste doel is, maar in het gesprek met elkaar. Dus daar voel ik wel voor. Laten we dat in januari bespreken. Ik vind dat een goede gedachtevorming. Mijn beeld was altijd - ik zit hier pas twee jaar, nog veel korter dan u - dat juist die voortgangsrapportages het niveau zouden hebben van evaluatie van: goh, hoe zien we nou met elkaar hoe iets gekomen is? In plaats van het toch een beetje wat meer in de politieke besluitvorming te betrekken, wat hier... Nogmaals, ik begrijp dat, alleen dan wijkt de politieke analyse weer af van de daadwerkelijke analyse, waar je het eigenlijk met elkaar over zou willen hebben. Maar ik vind dat een sportief gebaar, dus ik pak dat graag in januari op, voorzitter, als we het gesprek met elkaar hebben.

De voorzitter: U heeft alle vragen beantwoord. Er is nog een vraag van mijnheer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u wel, voorzitter. Eventjes omdat ik denk dat de vragen nog misschien niet helemaal volledig zijn beantwoord. De vraag... Ik had gezegd, die vergelijking '22-'23, dat kon niet omdat er twee maanden misten. De analyse zegt dat ook, maar dan was mijn punt van: hadden we niet ook gewoon die eerste vier maanden kunnen vergelijken? Hadden we dan niet een veel objectiever beeld gehad. Dat was eigenlijk het punt van: dan had je daar toch de uitleg kunnen hebben of we dat wel of niet dat hadden kunnen doen? Ik doe even mijn drie puntjes. Mijn tweede vraag ging over die zonnepanelen. Ik vind het heel mooi dat er een heel verduurzamingspunt is, alleen er staat dan niet even wat het effect is. Ik zou het wel netjes hebben gevonden als we dat ook hadden kunnen zien. Mijn derde en laatste punt is; in de analyse staat zo'n zin: 'Het risico van een ontoereikende voortgangsrapportage kan zijn dat PS op enig moment onverwachts kunnen worden geconfronteerd met voorstellen om extra financiële middelen of kredieten beschikbaar te stellen.' Dan denk ik eventjes: waar komt dit vandaan? Ik herken dat niet in de voortgangsrapportage. Het is een heel algemene zin, maar het lijkt haast alsof het een soort voorbode is op iets anders. Dan denk ik van: ja, is er nu een ontoereikende voortgangsrapportage? Hoe moet ik dat zien?

De voorzitter: Gedeputeerde. We hebben trouwens één termijn. Laat ik u daar even aan herinneren ook.

Gedeputeerde Satijn: Nou ja, ik snap het punt van mijnheer Van Est wel. Ik dacht daarvan af te kunnen komen in dit gesprek door te zeggen: 'We gaan echt die rapportage met elkaar nog een keer goed herijken.' Dan heeft u terecht de vraag gesteld, van: waar is het de uitkomst van? Alleen dat zou wat mij betreft echt de inzet moeten zijn van de nieuwe rapportage, dat we dan echt met elkaar gewoon goed afspreken: wat wilt u teruglezen in die rapportage? In plaats van dat dat overblijft aan interpretaties van wie dan ook. Dat is altijd gevaarlijk als je het over interpretaties hebt. Daar zit geen enkele verborgen boodschap in naar de toekomst toe hoor. Dus als u de plaat gaat terugdraaien, zoals we dat vroeger bij Black Sabbath deden, dan komt er geen verborgen boodschap achter uit. Dat zit hier niet in. Ik was er trouwens geen grote fan, voorzitter, maar dat ter zijde. Dus er zit geen verborgen boodschap in, maar we zullen wel met elkaar moeten afspreken: welke boodschap willen we met elkaar vaststellen? Dat is precies datgene wat we in januari gaan bespreken en waar ook het aanbod van mevrouw Mertens is van: ja, maar als we nou die rapportages bij elkaar pakken, wat zien we dan? Wat zijn dan trends, wat zijn dan ontwikkelingen en waar vinden wij dat PS/GS nog een rol hebben, om daar met elkaar het gesprek over te voeren?

De voorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde, voor de beantwoording van de vragen. Ik constateer dat we één toezegging hebben gekregen en **dat is het feit dat na één jaar de Stichting Omgevingsfonds zal rapporteren aan deze commissie. Dat betekent dat dat Q4 2024 gaat worden**, neem ik aan. Ja, dank u wel. Er is nog een opmerking van mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, ik wil nog even... Volgens mij was er ook nog een toetsing over een brief inzake die onderzoeken naar ultrafijnstof, dus...

De voorzitter: U heeft gelijk. **Die noteren we ook als toezegging, onderzoek fijnstof.** En de termijn natuurlijk. De termijn die daarbij hoort.

Gedeputeerde Satijn: Binnen twee weken.

De voorzitter: Twee weken. Heel goed. U bent keurig binnen de tijd gebleven, Gedeputeerde. Complimenten. Wij sluiten dit agendapunt af.

T9332 Gedeputeerde Satijn zegt toe een mededeling portefeuillehouder toe te sturen over datgene dat Maastricht Aachen Airport doet om de uitstoot van ZZS/ Ultra Fijnstof te beperken.

T9333 Gedeputeerde Satijn zegt toe om een jaar na de start van het Omgevingsfonds in de voortgangsrapportage (peildatum 1 januari 2025) te rapporteren over de activiteiten die het bestuur van de stichting in 2024 heeft uitgevoerd.

8.2 Informerend stuk inzake 3e en 4e voortgangsrapportage Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar (peildatum 1 januari én 1 juli 2023), brief GS van 24 oktober 2023 (GS DOC-00558344)

De voorzitter: We gaan door met agendapunt 8.2, het informerende stuk inzake de 3e en 4e voortgangsrapportage Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar, met de peildatum 1 januari en 1 juli '23, en de brief van Gedeputeerde Staten van 24 oktober 2023.

Spreekster [02.06.30]: Even een punt van orde misschien, maar ik merk dat er wat hongerige blikken zijn hier in de zaal. Wellicht is het verstandig om eerst eventjes te lunchen, dus te schorsen en daarna door te gaan met 8.2.

De voorzitter: In dat geval moet ik even kijken of dat gevoel gedeeld worden de rest van de commissieleden. Het wordt gedeeld. In dat geval volg ik uw voorstel en dan schorsen we de vergadering. 45 minuten. Dat betekent om 12.45 uur terug.

[SCHORSING]

De voorzitter: Mensen, het is intussen 12.45 uur geweest, we willen graag beginnen. Ik heropen de vergadering en we beginnen meteen met een voorstel van orde. Het voorstel is om agendapunt 9.1 nu te behandelen. Dat gaat over de kwaliteit openbaar bestuur en het heeft te maken met aanwezigheid van de Gedeputeerde. Mijnheer Roemer is ziek en de vervanger van mijnheer Roemer is Elianne Demollin. Zij zal dit agendapunt behandelen. Ik vraag of dat uw instemming kan hebben, even met hand opsteken? Dan gaan we dat ook als volgt doen.

9 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR

9.1 Voorbespreking vergadering EMR EGTS van 29-11-2023

De voorzitter: Aan de orde is agendapunt 9.1 Voorbespreking Vergadering EMR EGTS van 29 november 2023. De Statenleden, Goossen, Vaessen en Bloi zijn benoemd tot afgevaardigden namens Provinciale Staten, bij deze.

Commissie, u heeft kennis kunnen nemen van de uitnodiging en vergaderstukken. Die staan in de iBabs op de agenda en de vraag namens de voorzitter is, of er vanuit de commissie vragen zijn aan de vertegenwoordigers. Dan ga ik even een rondje maken langs de commissieleden, begin ik maar rechtsom. Wie mag ik het woord geven van de BBB?

De heer Zeedzen (BBB): Niets in te brengen.

De voorzitter: CDA, mijnheer Waajen-Crins.

De heer Hanegraaff (CDA): Als dat maar niet ...

De voorzitter: Dat is mijnheer Hanegraaff natuurlijk.

De heer Hanegraaff (CDA): Identiteitsverandering, dat mag tegenwoordig.

De voorzitter: Hanegraaff natuurlijk.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja u overvalt me een klein beetje, ik moet even nu de aantekeningen erbij pakken. Het gaat wel heel snel. Ik heb gekeken naar die notulen en naar de vergaderingen. Daar gaat het om toch? Dat EMR punt ja? Ok. Ik vond het wel lastig om dat te beoordelen. Voor mij is het een beetje nieuw. Ik weet dat het voor de meeste stukken gewoon is van 'niks' en dat is allemaal prima. Maar het was toch even nieuwsgierig wat daar een beetje besproken wordt. En ja, wat eigenlijk een beetje de status van de gesprekken daar is. Dus ik zag bijvoorbeeld heel veel mooie woorden worden gesproken over innovatie en samenwerking en dergelijke. Heel belangrijk thema. Maar ik

vroeg me dan wel af, is er nou een beetje inzicht over wat er uitkomt uit dat soort gesprekken? Zijn er nou echt mooie projecten op poten gezet? Dat we een aantal voorbeelden hebben waarin die samenwerking succesvol blijkt, want ik zie ontzettend veel prachtigs in de regio, en als je buiten de grenzen kijkt heel veel mogelijkheden, maar wordt daar het optimale uitgehaald tijdens die gesprekken? Ik denk dat dat een eerste vraag is, dus wat wordt er concreet? Dan kunnen wij daar over rapporteren. Een belangrijk thema ook voor het CDA, dat horen we ook veel van ondernemers, gaat over die problemen met als je thuis wilt werken. Dan heb je allerlei problemen met belasting en allerlei andere instellingen. Wat ik van ondernemers hoor, is dat er nog steeds weinig vooruitgang is. Kan er ook een soort van update over worden gegeven? Wordt het wel steeds makkelijker? Zijn er nou regels te die weggestreept kunnen worden? Om ja, die grenzen toch wat mindere grens te laten zijn voor mensen die in Duitsland wonen en in Nederland werken? Wat zijn een beetje daar de progressies? Wat mij verbaasde, was dat er eigenlijk helemaal niet gesproken wordt over stikstof en uitstoot bij de grens, terwijl we al een groot thema hebben. Ja, we praten er bijna niet meer over, maar het is nog steeds een enorm issue en zeker hier in Limburg zijn wij gewoon de dupe van Duitsland en België voor een groot gedeelte waar we niks aan kunnen doen. Ja, ik zou dan gewoon graag willen dat het dan besproken wordt bij dit soort bijeenkomsten en dat erover gepraat wordt met onze buurlanden hoe we dat kunnen oplossen. Even kijken, dan ik nog een vraag over belangenbehartiging. Daar werd ook over gesproken. Daar werd er op heel veel vlakken gesproken over we moeten meer belangen behartigen, maar wat mij betreft de allerbelangrijkste focus zou moeten we liggen op Europa en die stond er dan weer toevallig niet bij. Is dat Omdat daar dan geen focus op is of is dat gewoon iets wat toevallig er niet in zat? En als laatste, en dat is misschien ook mijn onervarenheid hiermee, dus ik dat is puur uit interesse, vroeg ik me af hoe de prioriteiten worden gesteld binnen zo'n vergadering. Wie bepaalt nou die agenda en wie zegt wat de belangrijke onderwerpen zijn? Is dat gewoon informeel? Komt dat zo eens ter sprake? Hebben wij daar iets over te zeggen? Als Staten dus ik, ben gewoon even nieuwsgierig omdat ik het een belangrijk instrument vind, die samenwerking volgens mij onvoldoende benut wordt dat ik wat interessevragen heb.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Hanegraaff. Kijk ik verder, fractie VVD, mijnheer Bloi.

De heer Bloi (VVD): De vorige keer heeft de VVD met de vertegenwoordiger in de EMR al gesproken.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken, LOKAAL-LIMBURG?

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel voorzitter. Na de uitgebreide reflectie van het CDA denk ik dat er niet zo heel veel meer overblijft. Wel had ik nog een vraag. Als het gaat om woon-werkverkeer, want dat kwam ook aan de orde, hè? De verschillen, culturele verschillen, economische verschillen, de belastingdienst, pensioenen, et cetera et cetera. Er is een Nederland-Duitsland huis en de vraag is of er binnen de gremia ook daarmee verbindingen gelegd worden met de ervaringen en de expertise die daar aanwezig zijn? En, dat is eigenlijk alles.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Bergmans niet, mijnheer Vaessen niet, mijnheer Van Est niet. Linkerkant. De dames en de heer? Niemand niet. Dan is de vraag of de heren van de commissie misschien daarop reflecteren als eerste? Iemand van de heren? Niemand. Dus dan vraag ik vervolgens een Gedeputeerde om even te reflecteren.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel voorzitter. Vooropgesteld dat er een aantal vragen of aspecten zijn aangedragen waar ik geen antwoord op kan geven omdat ik gouverneur Roemer hier vervang. Maar er zijn wel een aantal punten waar ik misschien wel een bijdrage aan kan leveren die misschien al een in idee geeft van wat het belang is van de EMR maar ook hoe we erin zitten.

Nou de belangrijkste eerste vraag was, wat wordt er nou eigenlijk besproken in zo'n overleg? Die innovatie en de samenwerking en welke projecten worden er dan potentieel gezet? Wat je ziet is dat die organisatie heel veel in de haartjes zit van de maatschappij en ook het economisch domein en zij verzamelen de informatie waar zij zien dat partijen tegenaan lopen. Dus waar vormt de grens een belemmering en wat zouden we dan in gezamenlijkheid als project kunnen doen om daar een innovatieve aanpak voor te vinden of oplossingen voor te vinden? Wat kan dan wel werken en wat kan niet werken? Op grond daarvan wordt vaak een agenda gemaakt of een lobbydocument om met specifieke landen te gaan praten. Waar kun je een wetswijziging doen, of een artikelaanpassing of iets dergelijks. Of dat je zegt: 'we hoeven de wet op zichzelf niet te wijzigen, maar er kan ook zelf een slimme oplossing zijn', dus daar leiden die projecten vaak toe. Dat is echt om te kijken hoe het negatief mogelijk belemmerende effect van die grens zo weinig mogelijk effect heeft. Het verhaal van stikstof heeft zeker de aandacht waarbij ik ook wil aanmerken en ik heb daar geen wetenschappelijk onderbouwde indicatie van, maar het zou zomaar eens kunnen zijn dat er vanuit Limburg mogelijk meer stikstof het buitenland ingaat dan dat vanuit het buitenland Limburg binnenkomt. Dus ik wil daar heel voorzichtig mee zijn om daar iets over te zeggen, maar het onderwerp op zichzelf heeft wel aandacht.

De voorzitter: Aanleiding voor een vraag nog, mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Dat is misschien wel waar, maar Duitsland heeft er niet zoveel last van dat ze onze stikstof krijgen. Maar wij hebben wel last van hun stikstof, dus dat vind ik niet helemaal een eerlijke vergelijking.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja, terecht. Maar nogmaals, ik kan geen uitspraak doen omdat ik de cijfers niet heb. Maar het is wel een aspect dat de aandacht heeft. Als het gaat over de belangenbehartiging, dat zit natuurlijk op Europees niveau, want er is een heel duidelijke link met Europa in die EMR, zeker daar waar het gaat om bijvoorbeeld een programma als Intereg EMR, dat is uiteindelijk gewoon geld wat vanuit Europa komt, wat specifiek ook op die regio betrekking heeft. En net zoals alle gebieden in Europa zijn we gewoon verbonden aan Europa en daar is ook een focus op, maar niet meer of niet minder, dan in andere gebieden, wat mijn ervaring is. En dan is er nog een vraag van, hoe zit het dan met het Nederland-Duitsland huis? Dat is een vraag van LOKAAL-LIMBURG. Je hebt verschillende soorten regio's. Regio Maas-Rijn, maar ook nog de Euregio Rijn-Maas-Noord en je hebt andere regio's. De faciliteiten die ingesteld zijn om bedrijven en mensen die in het ene land wonen en in het andere land werken te ondersteunen, zitten op verschillende plekken en al die plekken kennen elkaar en hebben ook contacten samen. Dus ik ben niet zeker waar aan de kant van de grens dat Nederland-Duitsland huis zit, maar als dat boven Aken zit dan is er best kans dat het in de Euregio Maas-Noord zit en dat is een andere regio dan de Intereg EMR waar hier de vergaderingen voorligt. Maar wat ik wel weet uit ervaring is dat zij altijd heel veel contacten hebben samen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Kijk ik even rond of er nog vragen zijn. Zo niet, dan sluiten we dit agendapunt af en dan gaan we even schorsen en dat doen we voor degene die hadden gehoopt nu al mevrouw Mertens hier te zien maar dat gaan we nu dus even organiseren. Twee minuten.

[SCHORSING]

8.2 Informerend stuk inzake 3e en 4e Voortgangsrapportage Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar (peildata 1 januari én 1 juli 2023), brief GS van 24 oktober 2023 (GS DOC-00558344)

De voorzitter: Dames en heren, dan heropen ik de vergadering en zijn wij aangekomen bij agendapunt 8.2 Informerend stuk inzake derde en vierde voortgangsrapportage Groot project duurzame verankering VDL Nedcar. Dit agendapunt bespreken wij in een termijn en het voorstel is een spreektijd van de commissie van vijf minuten per fractie. Maar u hoeft het uiteraard niet vol te maken als u die tijd niet nodig heeft. Uw inbreng dient te worden beperkt tot eventuele wijzigingen, afwijkingen in de voortgang en na uw termijn is het woord aan de Statenonderzoeker, want die heeft ook plaatsgenomen aan deze tafel. De Statenonderzoeker beantwoordt eventueel gestelde technische vragen en daarna krijgt de Gedeputeerde het woord. En die krijgt van mij 35 minuten. Dan heeft de Gedeputeerde geluk dat wij in eerste instantie berekend hebben dat jullie vijf minuten krijgen. Goed, dan geef ik eerst het woord aan, en laten wij van achter in de zaal beginnen, dat is de fractie van JA21, de heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja dank u wel voorzitter. Ik moet nog zo ook nog even aantekeningen erbij pakken. Ik ging er niet vanuit dat ze eerst aan de beurt was. Dan doe ik hem even uit het hoofd. Er waren vrij weinig opmerkingen die ik direct had, behalve natuurlijk het feit dat het weer een samengevoegde Voortgangsrapportage is waar we twee rapportages met twee verschillende situaties binnen het bedrijf, waar wat naar voren komt. Waar wijzigingen plaatsvinden door de wijzigingen die daar bij het bedrijf plaatsvinden en nu alweer achterhaald zijn. Dus we kijken hier achteruit naar de situatie waar we eigenlijk vooruit zouden willen kijken. Maar ik denk dat we het beste de discussie echt vooruit zouden kunnen voeren in plaats van achteruit. Dus ja, daarover valt niet veel te zeggen, want ik denk dat er ondertussen zoveel gewijzigd is. Dat hoop ik inderdaad ook in de beantwoording van de Gedeputeerde te horen en de onderzoeker dat inderdaad de situatie dusdanig gewijzigd is dat dit eigenlijk allemaal achterhaalde informatie is. Wel wil ik aangeven dat in IPML 7 wordt in de Griffie aangegeven dat daar een inconsequentie in zit en daarop te reflecteren. En daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Ja dank u wel. Dan de heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL LIMBURG): Ja, voorzitter de vorige keer hebben we daar wat uitgebreider op gereflecteerd dan ik dat nu van plan was te gaan doen. Wat zien we nou? We zien dat nog wat verkeerslichten op oranje zijn komen staan, waar dat voorheen wat minder was en ik heb dan toch het gevoel bij dit stuk, alsof we in een soort interbellum zitten, maar wel een heel vervelend interbellum voor een aantal mensen in Limburg denk ik. Not yet go en in onze eigen vertrouwde moedertaal betekent dat zoveel als: nog lang niet klaar of nog niet klaar voor het startschot. Aandacht, daar kun je vragen bij hebben. Wij hebben in ieder geval nog een vraag over die 6,45 hectare die afgekocht zijn als preventie. Wat is daar nou de status van? Die vraag hadden we de vorige keer ook. Maar ja, het antwoord op de een of andere manier is nog niet echt bij ons ingedaald of niet naar ons toegekomen. Dus dat is eigenlijk de eerste vraag dan. Dan lezen wij ook dat de planning beïnvloed wordt door onzekerheden en de algemene reflectie erop, van ja, hoe denken we dat we de gevolgen van de not yet go en de recente aankondigingen van banenverlies bij VDL adequaat kunnen beheren in termen van planning en financiën. Want dat is toch echt wel een zorgpunt. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de fractie van de VVD, de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Maar een paar puntjes en aanvullingen op de vorige sprekers. In de rapportage wordt nog aangehaald dat vanuit het ministerie de gelden voor de bijdrage tot 1 januari 2024 zijn toegezegd. We hebben inmiddels een mededeling portefeuillehouder gehad dat dat nog een jaar langer is. Is dat inmiddels ook definitief bevestigd of zitten daar nog risico's aan? En een tweede puntje. Ik weet niet of ik dat goed lees over die onteigeningsprocedure. Die is tijdig bij De Kroon ingediend, maar ik dacht dat De Kroon die had afgewezen omdat er nog geen besluit tot een go gemaakt is. En ik vraag me dan af of zoals het verwoord staat in de rapportage overeenkomt met de werkelijkheid, of dat straks nog een nieuwe aanvraag moet gebeuren als een nieuwe go of als de definitieve go er wel is. Of dat inderdaad De Kroon wacht op: er is nu een go, neem het nemend besluit. Dus in hoeverre zit daar nog een risico en is daar aandacht voor dat in ieder geval als er sprake is van de onteigening dat ook De Kroon op tijd gevraagd is? En ik meen dat in de nieuwe Omgevingswet daar op een andere manier mee om wordt gegaan dat er niet eens een Kroonbesluit meer nodig is, maar dat de bestuursrechter daar uitspraak over moet doen. Dus dat waren mijn opmerkingen.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van het CDA, de heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Eerst wil ik even mijn medeleven betuigen voor de familie Van der Leegte naar het overlijden van Wim van der Leegte. Dat is toch wel een inspirerende man, tenminste voor het CDA, een groot hart en ook een groot hart voor de regio. Een ambitieuze man, dus dat wil ik toch even gezegd hebben. Als het gaat om de voortgangsrapportage daarin is natuurlijk niet zo heel veel veranderd, maar in de wereld is natuurlijk wel aardig wat veranderd hè. Met weer een ontslagronde, je kan hier op verschillende manieren naar kijken, maar ik zie er toch zo, dat zal u niet verbazen voorzitter, als toch weer een indicatie dat het niet goed gaat met het investeringsklimaat in Limburg. En daar moeten we echt wat mee. Specifiek in deze casus zijn mijn vragen hier dus ook een beetje op gericht. Ook met het oog op de onlangs aangenomen motie van de BBB als het gaat om de maakindustrie en het sterk in de kaart zitten. Ja, wat doet GS nou eigenlijk om VDL te ondersteunen op dit punt, hè? Als het gaat om klantenwerving, of imago creëren, een klein beetje een tipje van de sluier lichten om te kijken wat we daaraan kunnen doen? Ik ben toch ook blij benieuwd naar wat die not yet go nou doet voor zo een bedrijf. Betekent dat nou dat dat effect heeft op het aantrekken van klanten? Wat zijn de signalen daarover? In bredere zin, wat zijn de signalen die GS ontvangt van VDL over in hoeverre dit imago van Nederland een rol speelt als het gaat om investeringsklimaat in het vinden van klanten? En kunnen wij daar iets aan doen als PS? Dus wat heeft GS eigenlijk van PS nodig om dat klimaat en het imago van Limburg als industrieregio eigenlijk sterker in de markt te zetten? We hebben een prachtige presentatie gehad van VDL, waarin ze het hadden over een Mobility Center, dat ze willen gaan ontwikkelen. Nou, dat zag er fantastisch uit. Zijn ze daar echt al concreet mee bezig? Zijn er al investeringen die gemaakt worden door VDL op dit gebied? Hoe is GS daar met VDL over in gesprek? Wat daar precies gebeurt en op wat voor manier kunnen wij dat ook ondersteunen? Of wij, u eigenlijk, sorry, of GS dat kan ondersteunen? En als laatste, viel het ons op dat er wel wat hogere kosten voor infrastructuur waren ingepland. Is dat al onderdeel van het IPML of komt daar nog bovenop? Is dat al ingecalculeerd? En als laatste een tip: ik denk wel dat het de volgende keer als we dit soort regelingen treffen dat we een soort van termijn afspreken met een partner, zodat we niet in het eeuwige in het ongewisse blijven. Ik denk dat dat voor alle kanten eigenlijk wel het beste is.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van de BBB, de heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank u wel. Nou ja, eerst en vooral dat laatste punt van de heer Hanegraaff: helemaal mee eens. Het feit dat hier geen einddatum op zit dat maakt het gewoon

ontzettend lastig voor het huidige College en pers om hier zaken te doen met VDL Nedcar. Zoals al eerder gezegd, zien we dat er nog eens een keer 2000 vaste arbeidsplaatsen worden geschrapt per 1 maart 2024. Uiteindelijk blijven er 5 van onze vaste medewerkers over in het huidige plan eh, 450-400 medewerkers dus dat is zeker reden tot, nou ja ik zou niet zeggen paniek, maar wel tot bezorgdheid wat hier eerder is uitgesproken. Dus een aantal concrete vragen. In de voortgangsrapportage zien we bij het thema en dan de ontwikkeling werkgelegenheid dat die op 1 januari 2023 op 3.950 staat met een ambitie van 6.000-6.500. Op 1 juli staat hij eigenlijk nog exact hetzelfde en toch gaat het stoplicht van oranje naar rood. Dus ik vraag me af waarom dat stoplicht is veranderd terwijl de onderliggende data gelijk is gebleven? Dan een andere vraag. Of het nieuw aangekondigde verlies van arbeidsplaatsen op dit moment voor het College reden is om het streefgetal ambitie arbeidsplaats bij te stellen? En dan een algemene vraag is: kunnen we uit deze nieuwe aankondiging tot verlies van arbeidsplaatsen concluderen dat de onderhandelingen met potentiële nieuwe ordergegevens in ieder geval niet voor 1 maart 2024 afgerond zullen worden? En als laatste vraag van hoe denkt Nedcar ervoor te zorgen dat het over voldoende medewerkers kan beschikken op het moment dat er wel een overeenkomst komt met een opdrachtgever na 1 maart 2024. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel dank geef ik nu graag het woord aan mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank voorzitter. De SP die stond de afgelopen maanden en ook afgelopen maandag nog aan de poorten van Nedcar. Dat doen we omdat we zij aan zij staan met al die arbeiders die daar natuurlijk dag in dag uit gewoon nog door die poort heen moeten. We hoorden ook hun verhalen en in februari worden nog eens 2000 extra mensen ontslagen en dat heeft enorm veel impact op die mensen. Recent werd ook bekend dat de investeringen in de randweg er niet zal komen voor 2025, dat heeft de minister ook gezegd. VDL tovert aan de andere kant met allerlei mysterieuze projectnamen als L60 die ik overigens uit de krant moet vernemen, dus dat is ook heel interessant. So far nog altijd een not yet over investeringen, randweg en over duidelijkheid over de activiteiten die VDL wil gaan ondernemen. En ook niet over de 6.000 arbeidsplaatsen die wij hebben afgesproken in het addendum, laat staan dat uitstel ons naar alle waarschijnlijkheid ook nog meer gaat kosten. Net als het overlijden van Van der Leegte sterft ook de automotive industrie in onze regio voorlopig uit. Terug naar die medewerkers, want daar gaat het om. Medewerkers vertelden ons namelijk afgelopen week dat de begeleiding van werk naar werk nog te wensen overlaat. En ik heb daar ook een specifieke vraag over aan de Gedeputeerde. Want het schijnt namelijk dat de omscholingsvragen betaald moeten worden uit de vertrekbonus die is meegegeven en de vraag aan de Gedeputeerde is dan ook: hoe zetten wij daarop in of hoe sturen wij daarop? En ik wil de Gedeputeerde daarbij ook oproepen om de medewerkers duidelijker te ondersteunen in die omscholingsvragen.

De voorzitter: Ja dank u wel. De fractie van GroenLinks, de heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u voorzitter, Ja, de reflectie op voortgang. Nou ja, voortgang is inderdaad heel matig en voor zover er nieuwe ontwikkelingen zijn, worden die inderdaad overschaduwd door de berichten en de aanstaande nieuwe ontslaggolf. De reflectie zoek ik eigenlijk in een vergelijking. Voor mijn gevoel is VDL en beetje een bedrijf met een midlife crisis. Men heeft dingen gedaan in het verleden en dat ging best goed, maar is ook ernstig aan het nadenken over een nieuwe toekomst die er in ieder geval niet hetzelfde uit zal zien. Bij zo'n crisis horen ook een aantal stadia. Het eerste stadium is ontkenning en dat herkende ik toch nog wel heel erg in de presentatie van VDL afgelopen zomer, in de woorden van de heer Van Vuuren Het volgende stadium is boosheid. Nou, dat herken ik bij mijn achterban zeer zeker, of in ieder geval een deel van de achterban. Dan

volgt meestal het stadium van deceptie waarin je met zijn allen naar elkaar zit te staren van ja, wat nu? En ik heb een beetje het gevoel dat de Staten daar nu eigenlijk in zit van ja, hoe verder? Maar uiteindelijk zullen we toe moeten naar een acceptatie dat de toekomst er anders uit gaat zien voor VDL, uiteraard terugkijkend op de voortgang die we nu hebben en de ontwikkelingen die we zien. Maar vooral denk ik ook het vizier opengooien. Hoe kunnen we uiteindelijk de werkgelegenheid voor de maakindustrie in Limburg het beste versterken en daarbij ook heel creatief met VDL in gesprek gaan over hoe de Provincie dat dan ook het beste kan ondersteunen. Ik ben ook benieuwd naar enige reflectie van de Gedeputeerde hierover en in het bijzonder zou ik heel graag willen horen wat nu de status is van de werk-naar-werktrajecten en wat we wellicht zouden kunnen doen als Provincie om uiteindelijk die begeleiding van werk naar werk beter voor elkaar te krijgen. Ik heb een interruptie.

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): De heer Sol zegt: ondersteuning van de Provincie aan VDL. Wat bedoelt hij daar dan precies mee?

De voorzitter: Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Wat ik mij kan voorstellen is, dat je voor de toekomst van VDL wellicht constateert dat die infrastructuraanpassingen zoals die destijds zijn bedacht, niet meer heel passend zijn en dat we ook het provinciale geld op een betere manier kunnen inzetten om VDL te helpen.

De voorzitter: Mijnheer Sol, u was ook klaar met uw inbreng? Oké dank u wel, dan 50PLUS, mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik zal het in zijn algemeenheid houden, want inhoudelijke vragen zijn volgens mij al grotendeels gesteld. De vraag is, wij spreken hier over voortgangsrapportages en op het moment dat we een voortgangsrapportage bespreken en in de actuele situatie is al heel veel gebeurd, dan hebben we de neiging om meteen te gaan focussen op het totaal en dat snap ik ook. Dat is ook heel begrijpelijk. Maar dan moet je ook vaststellen dat eigenlijk die voortgangsrapportage een beetje achterhaald is. Ik denk niet dat wij twijfels hebben over hetgeen erin staat, maar daar kunnen we beter over de toekomst praten en die baart ons zorgen. En de grote vraag is eigenlijk: het is een project duurzame verankering en we hebben bij de vorige agendapunten over een business case gesproken en de vraag die je hier eigenlijk moet gaan stellen is, uit deze business case lijken wij hier niet uit te lopen? Moeten we dan niet kijken naar alternatieve strategieën? We hebben op 10 juli de bijeenkomst gehad met allerlei toekomstperspectieven en de vraag is: heeft het nog zin om dit op basis van deze voortgangsrapportages te doen of moeten we naar iets nieuws toe? Dat is eigenlijk de algemene vraag die ik bij deze wil stellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vaessen van D66.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter. Er is al vaak gememoreerd door collega's, hè: de voortgangsrapportage laat een voortgang zien die stukt en dat kunnen we natuurlijk verklaren met de not yet go op de infra-ontwikkeling. Die was er omdat er onvoldoende zicht was op die grote opdrachtgever voor Nedcar. Dat lijkt voor wat wij nu kunnen zien, nu nog steeds het geval te zijn. We lezen de berichten over de verdere afbouw van banen nog een keer 2000 werknemers in de richting van april. Dat raakt natuurlijk heel veel mensen, heel veel gezinnen. Dus ook van ons de vraag: hoe kunnen we die medewerkers als Provincie ondersteunen in hun werk-naar-werk trajecten?

En de berichtgeving in het algemeen vinden we allesbehalve bemoedigend en wij maken ons ook zorgen over het uitblijven van het nieuws over een nieuwe grote opdrachtgever en daarmee ook het perspectief op werkgelegenheid wat eigenlijk in de buurt van die 6000 banen zou moeten zitten. Dus wij vragen hoe GS aankijkt tegen die actuele ontwikkelingen, of u de zorgen van D66 deelt? Of misschien krijgt het GS wel bemoedigende signalen? Als dat zo is, zouden die dan een keer met ons gedeeld kunnen worden, desnoods in een vertrouwelijke setting? Want wij zien nog niet zo snel hoe we nu bij een go moeten gaan komen. Het is een dure infra-ontwikkeling en die door prijsstijgingen en ook door vertragingen nog wel eens een stukje duurder zou kunnen worden dan die waar die nu voor in de boeken staat. En het zicht op die heel belangrijke werkgelegenheid, dat zien we in elk geval nog niet. We willen graag vragen om PS goed in positie te blijven houden, zoals u dat tot nu toe steeds heeft gedaan. Om ons tijdig, desnoods vertrouwelijk, te informeren over zaken die er komen en om alstublieft, als er een volgend go verzoek komt, dat op dezelfde manier te doen als de vorige keer met externe expertise de boel bekijken en ons bijpraten alvorens er besluiten worden genomen.

De voorzitter: Ik zie een vraag van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ja u zegt terecht: er wordt gesproken over allerlei activiteiten maar wat vindt D66 nou van de activiteit waarover nu gesproken wordt?

De voorzitter: Mijnheer Vaassen.

De heer Vaessen (D66): Mooie nieuwe, innovatieve ontwikkelingen van een bedrijf vinden wij natuurlijk prima ontwikkelingen. Het levert Limburg ook daar wel weer kansen op, maar tegelijkertijd brengt dat niet wat we nodig hebben aan werkgelegenheidspotentieel. Daarom blijven we ook zeggen: het blijft wel van belang om een beeld te krijgen of die grote opdrachtgever nog een keer komt of niet, want dat is wat heel veel mensen aangaat.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vaassen.

De heer Vaessen (D66): Dat was het ook verder, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan kom ik nog bij de fractie van de PVV, de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja dank u wel voorzitter. Ook wij delen natuurlijk de mening, zoals andere partijen dat al hebben uitgedragen, dat het zorgelijk is hoe het ervoor staat nu. Het aantal banen dat gaat afnemen, de vele ontslagen die gaan vallen, daar is natuurlijk zeker niet goed voor onze werkgelegenheid. Er zijn al vragen over gesteld, maar bij ons dezelfde vraag rijst dan: wat gaat u doen voor al die mensen die dan op straat komen te staan? Daar hebben we ook al uitgebreid over gesproken in vorige vergaderingen. Maar goed, we stellen de vraag: hoe gaat u meer doen om van werk-tot-werk voor die mensen wat te doen? Wat kan het College daar nog aan doen? En de vraag is volgens mij ook wel gesteld, maar we stellen hem toch: wat doet u samen met VDL Nedcar eraan om VDL weer aantrekkelijk te maken voor opdrachtgevers om wel deze kant op te komen? Dus daar horen we graag wat over. Dan nog een vraag over het stukje van de analyse. Even kijken, meteen op pagina een. We hebben wel even een vraag over dat groeifonds. Daar wordt dus geroepen over het groeifonds en daar staat dan bij dat het geen onderdeel uitmaakt van dit groot project, hè? Maar dat de bijdrage voor VDL Nedcar wel van belang is. Het gaat dan om aanzienlijke bedragen in een bepaald traject Material Independence and Circular Batteries. Zou u daarop kunnen toelichten? Wat dan van belang is voor VDL en hoe dat eventueel nog een bijdrage kan leveren aan wel nog extra

werkgelegenheid? Of dat daar geen extra werkgelegenheid aan gekoppeld is vanuit dat groeifonds? Of u daar nog op kunt antwoorden? En dat tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik dat er nog een woordvoerder is voor de fractie van Forum voor Democratie, de heer Kappelle.

De heer Kappelle (FvD): Voorzitter, ik heb geen vragen of toevoegingen. Dank u wel.

De voorzitter: Dan wil ik heel even afstemmen met de Gedeputeerde over de laatste vraag van de fractie van de PVV, of dat u die gaat beantwoorden of dat de staatsonderzoeker die gaat beantwoorden?

Gedeputeerde Satijn: Inhoudelijk zal ik hem beantwoorden, ja.

De voorzitter: Ja oké, dan constateer ik: iedereen is aan het woord geweest. Er zijn geen vragen voor de statenonderzoeker. Dan geef ik graag het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, dank ook voor de ondersteunende vragen en opmerkingen vanuit uw commissie. Allereerst wil ik graag aansluiten bij de woorden van de heer Hanegraaff, dat ook wij diep getroffen zijn door het overlijden van de heer Van der Leegte. We hebben daartoe ook gemeend een annonce te moeten zetten in het Algemeen Dagblad. Niet alleen omdat hij enorm veel heeft betekend op het gebied van de ontwikkeling van de industrie en werkgelegen, ook omdat hij drager was van de erepenning van onze Provincie. En wat dat betreft leven wij mee met niet alleen zijn familie en nabestaanden, maar ook met ieder lid van zijn familie en dat bedoel ik ook hun bedrijf. En we delen ook wel de zorgen als het gaat over het beeld dat er nu wordt opgeroepen rondom VDL Nedcar. Ik deel ook de zorgen van de heer Zeedzen over het afsprakenkader dat is gemaakt in het verleden, in 2019. We leven nu in 2023, de wereld is veranderd en de wereld die blijft ook veranderen. Dus wat dat betreft is dat misschien nog het meest uitdagende op dit moment. Als je het hebt over industrie, het vorige onderwerp waar we met elkaar over gehad hebben, dat kun je allemaal niet los van elkaar zien.

Dus wat betreft die ontwikkeling van de onderneming zelf, denk ik wel dat het goed is dat we in het licht van de beantwoording ik wat scherper zal stellen dat we meer aan de kant staan van de partij die uiteindelijk de anterieure overeenkomst moeten gaan beoordelen. Wat dat is feitelijk wat voorligt. Waarin wij, in ruil voor een bewogen tegemoetkoming in de uitbreiding van infrastructuur hebben voorzien in een aantal afspraken die heeft gemaakt met VDL. Weliswaar via GS, maar u bent feitelijk de bewaker van die overeenkomst, samen met ons.

En daarom is het redelijk eenvoudig voor mij, mevrouw de voorzitter om toe te zeggen aan de heer Vaessen dat als er weer een moment gaat komen in de toekomst waarin wij een go besluit voorgelegd krijgen, dat we dat op dezelfde wijze zullen doen en met dezelfde zorgvuldigheid, zoals dat ook de afgelopen keer hebben gedaan. Dat is ons ook wel wat waard en niet alleen om u in staat te stellen goed mee te kijken met ons hoe wij tot een bepaalde afweging komen, maar ook omdat ons dat een positie geeft tot VDL Nedcar zelf. Waarom zeg ik dat? Toch even terugkijkend op dat proces wat we met elkaar gehad hebben, wat we heel zorgvuldig hebben afgewogen. Je ziet ook door die mondiale ontwikkeling dat ook aan de kant van VDL Nedcar het een en ander gebeurt, zeker als het gaat over de acquisitie, om te komen tot meerdere opdrachtgevers. Want volgens mij hebben ze juist geschetst dat ze niet naar één grote opdrachtgever meer willen hè? Want dat ligt feitelijk ten grondslag aan waarom we hier bij elkaar zitten. Waarom zij dit project begonnen zijn? Zij zagen eigenlijk een heel grote afhankelijkheid in hun bedrijfsmatige vooruitzichten, maar dus ook in de werkgelegenheid, door niet afhankelijk te willen zijn van één grote opdrachtgever wat feitelijk BMW was en die het contract op

elk moment eigenlijk voortijdig beëindigd heeft. Dat geeft nu een wijziging van strategie. Want eigenlijk willen we dat niet meer. We willen eigenlijk diversifiëren, heet dat met een duur woord, waarschijnlijk in Maastricht uitgevonden. We willen meerdere activiteiten gaan opzetten die wel verband houden met al dan niet de assemblage van vervoersmiddelen, auto's en wat dies meer zij, dat hebben ze ook keurig toegelicht en in de laatste sessie aan u hier in dit Huis. En die strategie rondom de 3 pijlers, die staan nog steeds recht overeind, ook wat hun betreft, dus daar zijn ze nog druk mee bezig. Ook leven wij natuurlijk mee iedere keer als wij zien dat mensen hun baan gaan verliezen. Ook dat vinden wij heel belangrijk, dus ook de vragen van uw commissie als het aangaat van hoe pakt daarin de Provincie een rol? Daar zal ik straks even op de op terugkijken. Maar iedere keer als wij zien dat er een heleboel mensen een baan verliezen, dan doet ons dan net zo goed zijn als dat u dat pijn doet. Dat is de ontwikkeling die je niet ziet en ook als je zo'n dossier hebt zoals voorlicht, wil je voortgang zien. Je wilt opbouw zien, want uiteindelijk weten we allemaal dat dat is wat er in die anterieure overeenkomst staat en dat is het toets moment, dat zijn de toets criteria waarop we uiteindelijk gaan zeggen: we gaan met elkaar verder, of niet. Dus dat even vooraf. We zitten in een competitieve markt, dat is mij duidelijk. we hechten enorm veel waarde aan het behoud van de technologie, de industrie, zeker waar het gaat om die maakindustrie en dat is ook echt benadrukt door BBB in de motie die ze hebben ingediend bij de begroting. Dat neem ons ook ter harte. En als je al los van VDL Nedcar zou willen inzetten op die maakindustrie en de verdere doorontwikkeling daarvan en de importantie voor onze MKB-gemeenschap in onze Provincie, dan is het natuurlijk des te pijnlijker als je ziet dat daar een deel van de werkgelegenheid verloren gaat, zal ik maar zeggen. Maar goed, dat stelt ons allemaal voor uitdagingen en voorzitter, dan wil ik graag even wat meer duiding geven aan vragen die gesteld zijn en dan wellicht nog verder wat opmerkingen maken over een aantal zeer belangrijke onderdelen daarvan.

Ik begin bij de heer Roso. Ja de voorlegger heeft een ander lettertype en de 52 raak ik bijna aan mijn bril moet herijkt worden. Ja uw constatering is juist die u heeft gedaan: de inconsequentie in de IPML-opgave. Die bestaat al enige tijd en dat wordt in **VR4 (3:33:25)** gecorrigeerd naar 5,1 miljoen. Dat is een verschil in de administratie, techniek, maar desalniettemin is uw opmerking terecht, wat gecoördineerd moet worden, wat ons betreft.

Mijnheer Van den Beucken die zoals ik gewend ben, alles nauwkeurig leest. De afgekochte 6.45 hectare dat is natuurcompensatie die VDL Nedcar niet zelf realiseert, maar die wordt meegenomen in de natuurcompensatie die de Provincie zelf zal realiseren ook inclusief de A2 verbreding en de wijziging van de infra daar is dat voor nodig. Hoe denken we over de gevolgen van de not yet go?

De voorzitter: Er is iemand die een microfoon moet uitdoen. Dat is de heer Kappelle. Dank u wel. De heer Van den Beucken heeft een vraag voor de Gedeputeerde.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dat had ik gelezen, dat weet ik ook, alleen wat is de voortgang daarvan? Want ik zag diverse oranje verkeerslichten in die rapportage staan en ik kan me ook herinneren dat ik er halverwege ook naar gevraagd had. Vandaar even de vraag. Dat dat zo is, weet ik.

Gedeputeerde Satijn: Het gaat voor een deel over de grond die wij nog moeten gaan kopen om te kunnen compenseren. Dat is de stand van zaken en die is dus nog niet aangekocht dus staat het niet op groen, maar op oranje.

Dan de vraag van de heer Van den Beucken: hoe denken we dat we de gevolgen van de not yet go en recente aankondigingen kunnen beheersen in termen van financiën? Ja, we zien natuurlijk wel dat uiteindelijk dit niet helemaal helpt als ik het zo mag zeggen. Als we kijken naar de voortgang van het project, dan zie je op het moment dat je de beslissing moet gaan uitstellen naar de toekomst toe. Als het gaat om de infrastructuur en de bekostiging daarvan, dat zal eer gaan vergen, dat zal niet

goedkoper worden om even zo te zeggen. Dat is wel een thema waar we met het bedrijf het gesprek over te voeren hebben. Op het moment dat daar een aanvraag komt tot een go is, wie gaat die rekening pakken? Maar je zult zien door de bank genomen is dat de aanleg van de infrastructuur in de toekomst wanneer dat moment ook is, zal het niet goedkoper worden. Dus daar zal zeker met het bedrijf over gesproken worden. Maar nogmaals, dat kunnen we alleen doen op het moment dat daar een verzoek komt, want dan hebben we ook de actuele stand van zaken en kunnen we een actuele raming maken. Dan kunnen we ook met het bedrijf bespreken in welke positie ze zitten ten opzichte van de vraag die ze stellen. Dus dat is een beetje een open vraag nog. Maar uw vraag was heel erg gerelateerd aan. Ja, op dit moment zien we dat er nog geen nieuwe aanvraag voor een go ligt en is het echt aan het bedrijf om daar zelf invulling aan te geven. Hoe ze dat willen gaan invullen naar de toekomst toe.

Dan de vraag van de heer Nijskens, de onteigeningsprocedure, het Kroonbesluit. Ja, door het ontbreken van de go is dan ook logischerwijs negatief geadviseerd op het verzoek tot onteigening. Dus wij kunnen alleen nog maar een procedure starten als er een go is. Dat is een nieuwe procedure.

De heer Nijskens (VVD): De vraag was natuurlijk: moeten wij een nieuwe aanvraag indienen, of zit die Kroon te wachten?

Gedeputeerde Satijn: We moeten een nieuwe aanvraag indienen, nieuwe procedure.

De heer Nijskens (VVD): Onder de Omgevingswet of gaat hij nog onder het overgangsrecht?

Gedeputeerde Satijn: Nee, dat wordt een nieuwe Omgevingswet.

Ja dan de wat bredere beschouwing van de heer Hanegraaff op de situatie bij VDL Nedcar en ja, ook het investeringsklimaat. En wat betekent dit? Wat doet de not yet go met het bedrijf? Laat ik vooropstellen: de gesprekken die wij met hen gevoerd hebben vlak nadat we hier met u gesproken hebben, was voor hun niet helemaal onbegrijpelijk dat dat besluit er lag. Maar ze zitten natuurlijk wel in een situatie waarin ... ja, dan kom je op de algemene houding ten opzichte van bedrijvigheid en dit soort bedrijven hadden het natuurlijk fijn gevonden als er een soort van een ondersteuning was geweest vanuit deze Provincie. Die was er natuurlijk in die zin niet, want we hebben gezegd: we stellen feitelijk dat besluit nog even uit. Ja, en dat vindt men logisch, maar aan de andere kant had men het liever anders gezien. En dat gaat er ook om, hoe verhouden we ons tot de industrie? En daarbij moet ik u ook heel eerlijk zeggen, ja, dat zij toch ook het gesprek wat ze hier met u hebben gehad in de openbaarheid, dat is hen niet in de koude kleren gaan zitten. Dat vonden ze een heel kritisch gesprek vanuit de Staten. Daar zijn echt opmerkingen gemaakt op directieniveau en dat hebben wij natuurlijk ook allemaal met elkaar gezien toen we daar zaten. Dat zal niet met kwade bedoelingen zijn gebeurd vanuit de Staten, maar er ontstond wel een wat negatiever beeld over toch een grote opdrachtgever die zich probeert te herpositioneren. Ik wil dat hier toch gezegd hebben, dat heeft echt zijn sporen diep getrokken bij de directie daar. Dus als je het hebt over investeringsklimaat, hoe ontvankelijk sta je ook als parlement of als overheid als zo'n bedrijf op bezoek komt? Laten we zeggen, ze vonden het niet helemaal zo gastvrij als dat ze gehoopt hadden. Ik probeer het even in bedekte termen te zeggen. Dat zijn in ieder geval de signalen die die wij krijgen en ik vind ook dat ik die hier direct mag doorleggen, want VDL Nedcar had ook afgelopen week een geplande informatiesessie bij de gemeente Sittard-Geleen waar de gemeenteraad, net zoals u, zich ook regelmatig laat bijpraten. Daar hebben we echt serieus met elkaar gesproken over hoe gaan ze dat nou doen? We hadden ook een regiegroep, die hebben vrij regelmatig met VDL Nedcar met alle betrokken gemeenten contact om even de stand van zaken te bespreken. Je zag wel dat ze daar echt ook met de gemeente goede afspraken wilden maken over hoe gaan we ons nu tot elkaar verhouden? Dus dat is hen niet in de koude kleren gaan zitten. Wij voeren regelmatig gesprekken met VDL Nedcar

en dat gaat dan inderdaad over de acquisitie vooruitzichten. Dat gaat ook over van-werk-naar-werk. Dat gaat ook over de positionering. Hoe zit je nou in je planning? Is datgene wat je aan de staat hebt gemeld, is dat nog actueel? Ja, dat is nog actueel. We spreken regelmatig met hen en we proberen ze ook daar te ondersteunen waar het kan en dat doen we ook gericht om de werkgelegenheid op peil proberen te houden. Dus als het gaat over acquisities, over informatie die wij krijgen, dat heb ik al een keer eerder toegelicht, dan blijven wij ook in het spel zitten met LIOF met de NFA landen, om ervoor te zorgen dat iedere kans die er is met elkaar bespreken. En je ziet ook dat ze wat kansen aan het verzilveren zijn. Ze hebben dat ook kenbaar gemaakt recentelijk in de media dat rondom de Mobility Centre, ze samen met BMW een nieuwe batterijlijn gaan opzetten. Wat toch een stap is in de richting van de strategie die ze ook met u gedeeld hebben, daar waar het gaat erover hoe de toekomst eruit moet zien van een nieuwe VDL Nedcar. Je ziet ook dat ze een aantal organisaties, dochterbedrijven aan het herplaatsen zijn naar Born, naar VDL Nedcar, om het cluster te versterken en om juist die diversiteit aan te brengen. Ik weet dat dat kritisch gevolgd wordt, ook door deze Staten die vraagt of er dan sprake is van nieuwe werkgelegenheid of oude werkgelegenheid? Zij doen dat niet om die discussie te beïnvloeden, maar ze doen dat om dat cluster sterk te maken en aantrekkelijk te maken, ook voor potentiële investeerders. Dus we spreken heel vaak met ze. Gelet ook op het feit dat de belangen voor de Provincie heel groot zijn. Als het gaat om het investeringsklimaat hier, ik denk dat we daar ook zeker met de nieuwe beleidskaders nog echt met elkaar over te spreken komen. Zou de aanvullende vraag van hen komen, op welke wijze en met name financieel, dan gaan we dat natuurlijk met u behandelen, maar ik denk wel dat het belangrijk is dat we ook vanuit dit Huis uitstralen dat dit soort industrie toch wel heel erg gewenst is in onze regio. En ook dat deze werkgelegenheid voor ons heel belangrijk is. Want dat is echt cruciaal en daarover heb ik meerdere keren van hen begrepen dat ze die gastvrijheid hier een beetje gemist hebben en zeker met de laatste bijeenkomst.

De voorzitter: Ik zie een vraag van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Mijnheer Satijn, ik wil daar toch graag op reageren want u zegt dat die gastvrijheid niet is gevoeld door VDL maar het gaat hier wel om een investering van meer dan €50 miljoen die wij als Limburgers gaan doen. Dan vind ik dat wij daar als Staten allemaal gewoon heel kritisch op mogen zijn. Dat is denk ik een terechte houding van ons als PS en ja, dat VDL dat anders heeft ervaren, dat is ook een beetje jammer voor hen denk ik dan. Maar het gaat wel om geld dat wij als Provincie en ook als inwoners gaan investeren in zo'n randweg.

De voorzitter: Heeft u ook nog een vraag voor de heer Satijn, mevrouw Smeets?

Mevrouw Smeets (SP): Ja precies.

De voorzitter: Ja de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel voorzitter. Ja ik snap uw opmerking hartstikke goed en nogmaals: het is wat ik hoor en wat ik teruggeef aan u. En u geeft aan: wat is wat is nou de rol van u of van de Staten? Ja, die die zal ik niet ontkennen. Alleen dat is wat ik terug hoor en ik mijnheer Hanegraaff vroeg aan mij: hoe is dat beleefd door het bedrijf? Dat is wat ik hier zeg en als u daar tegenover stelt van ja, gaat hier niet over een paar stoeptegels en wij willen kritisch zijn, dan mag dat uiteraard. Maar dat hebben wij u ook nooit ontzegd en zo kennen wij u ook niet. Daar ben ik dan maar even heel eerlijk in en dat is ook niet wat ik van u verwacht. Maar het is wel zoals het door bedrijven beleefd is. Rondom het Mobility Center, daar heb ik al een en ander over gezegd. Daar zien we wel dat daar wel fors geïnvesteerd is. Daar hebben wij zelfs een algemeen directeur van het LIOF door verloren die daar de nieuwe CEO geworden is. Dus nou ja, dat is ons dat ook wel weer waard, denk ik dan, als we

moeten inzetten op de toekomstige banen die hij mogelijk gaat creëren. Dus het samenspel van de 3 activiteiten wat nu gepresenteerd is, is niet veranderd, daar zit men nog volledig op. En daar worden we met enige regelmaat over bijgepraat.

De vertragingen zijn die ingecalculeerd in IPML? Nog niet. Ik heb zojuist aangegeven dat we even afwachten tot het moment daar is dat zij komen met een nieuwe aanvraag. Dat is ook het moment om weer te gaan herijken. Ik kan iedere keer wel weer met een soort van aannames voorspellingen gaan doen, maar daar gaan we elkaar alleen maar teleurstellen. Althans, dan gaan we heel vaak het gesprek voeren en dan zie je toch dat het uiteindelijk anders is. Dat is net zo een beetje als peilingen bij een verkiezing.

Dan de BBB. In de VGR ziet u dat ambitie staat op 6.500 banen, het stoplicht veranderd van oranje naar rood. Ja, de oorspronkelijke planning verschuift. Rood betekent niet dat we de ambitie verlaten hebben, maar als je nu kijkt naar de autonome ontwikkeling van VDL Nedcar, dan moet je wel constateren om uiteindelijk te kunnen voldoen aan een ambitie die is afgesproken met elkaar, dan is dat geen positieve ontwikkeling. Als ik het zo mag zeggen?

Dat geldt ook voor dat streefgetal: dat blijft overeind staan. U heeft natuurlijk die afspraak met elkaar gemaakt in 2019. We zijn niet in de positie om die eenzijdig als GS te veranderen, dat willen we ook helemaal niet. Maar dat is ook wel de lijn waarlangs wij ieder voorstel zullen leggen wat door VDL wordt gedaan dus wat dat betreft verandert dat allemaal niet. Dat geldt voor de hele anterieure overeenkomst.

De voorzitter: De heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank u wel voorzitter, dat ik nog even mag inbreken. Bij de beeldvorming daarnet werd gezegd van ja, het feit dat de Staten relatief kritisch waren tijdens het bezoek van Nedcar, totdat ook iets met eventuele investeerder of partijen zou kunnen doen, maar bottomline staat er gewoon een overeenkomst waarbij ook die andere partij weet dat als zij gewoon al die stoplichten op groen krijgen, dan is er niets aan de hand. De vraag is natuurlijk hoeveel geduld wij met zijn allen nog willen opbrengen en ik ben het helemaal eens dat we heel ver moeten gaan om die bedrijfsvoering in deze vorm of in andere vorm in Limburg te houden. Maar aan de andere kant is het geld dat nu ook op de plank ligt, we niet kunnen uitgeven aan andere initiatieven die we wellicht nu ook zouden willen doen om bijvoorbeeld het klimaat beter te maken.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik hoor een beschouwing, geen vraag. Maar ik ben het wel met u eens dat in de overeenkomst die daar ligt, en daar werd al eerder over gesproken hier in deze commissie, in 2019 dus niet is afgesproken dat er een soort van eindtermijn zat aan een prestatieverplichting, zoiets als: je moet voor 1 januari zoveel zijn gekomen tot een besluit of tot een voorstel. Dat is niet gebeurd. We hebben het daar met elkaar over gehad in die vertrouwelijke sessie en dat noopt ons nu dus ook iedere keer nu we in afwachting zijn van een voorstel en niet op een andere voorwaarde kunnen zeggen: helaas, maar dit werkt niet. En er dus ook geen prioritering van deze Statencommissie kan worden geven aan het budgetrecht waarover ze zouden kunnen zeggen: we sluiten dit af en we gaan die reservering doorzetten naar een ander doel. Dat is gewoon op dit moment gewoon de situatie waar we voor staan en die is niet te veranderen.

De voorzitter: De heer Hanegraaff heeft ook nog een vraag.

De heer Hanegraaff (CDA): Het is meer een korte reactie op wat de BBB net aangaf, de heer Zeedzen. Het punt wat ik probeer aan te geven is, hoe lang moeten we het geduld nog opbrengen,

enzovoort? Dat soort opmerkingen wekken de suggestie dat wij hier nog wat over te zeggen hebben als Staten, maar dat hebben we niet. En ik vind het bedrijfsleven en internationale investeerders, kijken naar dat soort opmerkingen, want dat toont een soort van onbetrouwbare overheid aan. Namelijk dat je de suggestie wekt dat we er wel wat over te zeggen hebben. Ik zeg niet dat je dat je een volgende opdracht op deze manier vorm zou moeten geven, je zou het misschien op een andere manier moeten doen, dat is het volste recht, maar ik vind dat we op moeten passen met dat soort opmerkingen, want dat is wel waar ze naar kijken. Je kan het leuk vinden of niet, maar dat is wel hoe er internationaal gezien op dit moment naar Nederland wordt gekeken, namelijk: regels veranderen continu, het parlement komt terug op beslissingen die ze eerder hebben genomen. Dat heeft een effect op het investeringsklimaat. De vraag is: deelt de Gedeputeerde deze mening? Wat vindt u daarvan?

Gedeputeerde Satijn: Het antwoord is: ja. Nee, maar dat is natuurlijk zo. En dat is ook wat wij terughoren. En niet alleen van VDL Nedcar, maar we lezen het FD, het gaat niet alleen over dit Parlement, deze commissie, maar je ziet wel dat bedrijven heel erg gevoelig zijn. Niet alleen voor fiscale maatregelen, niet alleen voor ondersteuningspakketten, maar ook: hoe verhoudt de overheid zich tot de industrie in algemene zin? Is de industrie nog welkom? Een volstrekt terechte opmerking en beschouwing van de heer Hanegraaff. U stelt ook nog de vraag, mijnheer Zeedzen, van stel nou dat er alsnog een vorm van opdrachtgeverschap komt, waardoor de mensen toch weer noodzakelijk zijn die mogelijk zijn afgevoerd. Ja, dat vinden we echt een eerste verantwoordelijkheid van het bedrijf zelf. Zoals we nu ondersteunen in van-werk-naar-werk, kunnen we ons goed voorstellen als dat het moment zich voordoet en we willen graag met zijn allen dat deze industrie zich gaat door ontwikkelen, dat we op dat moment op vraag van de bedrijven ook daar ondersteuning zullen leveren. Maar dat is weer een beetje vooruitkijken in de tijd, maar het is de primaire verantwoordelijkheid van het bedrijf zelf om ervoor te zorgen dat de arbeidsplaatsen dan worden ingevuld.

De voorzitter: Ik zie nog een interruptie van de heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, dank u. Ik had daar nog even een korte vervolgvraag op. Uw uitleg is compleet helder. We hadden het net over factoren die eventuele beleggers kunnen beïnvloeden. Het feit dat dit nu gebeurt en dat partners wellicht ook zien van nou, dit bedrijf kan niet zomaar meteen opschalen op het moment dat wij willen beginnen, ziet u dat ook wel eens als een potentiële belemmering in de onderhandelingen die nu plaatsvinden?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Nou, wat je ziet als je wat dieper in de materie duikt en ter plekke gaat kijken, dan zie je, ook zo'n mooi woord, een heel ecosysteem wat zich daar speelt. Het gaat natuurlijk niet om die directe werkgelegenheid van VDL Nedcar, er zitten een hoop toeleveringsbedrijven, dus als je ziet dat ze gaan afschalen, wat betekent dat voor die bedrijven? Hoe gaan die uiteindelijk weer opschalen? Alleen met die bedrijven zijn wel heel goede afspraken gemaakt in die zin dat VDL Nedcar net zoal ze uitleg aan u hebben gegeven, hebben ze dat ook aan de omgeving gegeven en maken zij niet zozeer afspraken op arbeidsplaatsniveau maar informeren ze wel heel nadrukkelijk een ecosysteem waar ze naartoe gaan. Dus ook in toeleveranciers, hun afnemers, worden echt goed meegenomen in de plannen die ze hebben. Ik vind dat ze buitengewoon professioneel doen alleen dat alles, hoe professioneel dat ook gaat, geeft geen enkele garantie over wanneer mogelijke opdrachtgevers al dan niet gaan tekenen of acquisitie succesvol is. Dus we hebben daar een beetje te maken met een situatie in de toekomst die we met zijn allen niet kunnen overzien. Maar het directe antwoord op die vraag is: ja de verantwoordelijkheid van de onderneming zelf. Maar als ze de vraag

aan ons stellen, net zoals ze die nu hebben gesteld met het afnemende aantal arbeidsplaatsen, kan ik me goed voorstellen dat die eraan komt als er een toename gaat plaatsvinden. Dan zullen we met u verhandelen over hoe we daar een actieve rol als overheid in gaan pakken en het overige is echt aan het bedrijf zelf.

Dan kom ik bij mevrouw Smeets: de omscholingstrajecten werk-naar-werk. Ja, we zijn onderdeel als Provincie van een consortium dat gericht is op de begeleiding van ontslagen werknemers. Ja, daar zitten alle partijen bij die in die zin relevant zijn. Daar zijn de gemeenten bij aangesloten, het UWV, de vakbonden hebben daar een rol in, VDL zelf, Vista College, LWV en outplacementbureaus. Er wordt inderdaad zeer beperkt in scholingsmiddelen voorzien. Dat zien we overigens wel wat breder in de arbeidsmarkt, dat is niet alleen VDL Nedcar eigen, zullen we maar wil zeggen. We hebben wel om dat een beetje kracht bij te zetten, om ook als ik eerlijk mag zijn een onderhandelingspositie naar het Rijk te houden, ook het Rijk daarvoor ingeschakeld en hun gevraagd om die middelen ter beschikking te stellen. Mijn gewaardeerde collega Demollin zit in die stuurgroep en bewaakt namens ons dat proces. Wat je ook ziet, even los van werk-naar-werk is dat ze ook intern aan het kijken zijn. Bij VDL Nedcar zelf hebben ze een aantal bedrijven die fysiek ook verhuizen naar de Born site als ik het zo mag zeggen. Waar mensen die nu werkzaam zijn in de fabriek ook mogelijk bij die onderdelen tewerkgesteld kunnen worden die overgeplaatst worden naar Born. Dus ze proberen ook in het bedrijf zelf te kijken of mensen daar een nieuwe rol kunnen krijgen. Maar uw vraag ging specifiek over de scholing. Daar wordt beperkt in voorzien daarvoor hebben we nu een aanvraag liggen bij het Rijk om daar wel in te voorzien en hopelijk als het Rijk eraan tegemoet komt, dan kunnen we daar wat breder pakket aanbieden. Maar dat is onderdeel van het consortium.

De voorzitter: Mevrouw Smeets, u had nog een vraag?

Mevrouw Smeets (SP): U snapt dat ik daar een vervolgvraag over heb, want komt dat dan niet te laat? Dat is mijn vraag voor de mensen die nu ontslagen zijn.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dit is dus echt onderwerp van gesprek in die stuurgroep en ook bij VDL. We hebben heel veel moeite gedaan om een goede rol te pakken als overheid, naast de verantwoordelijkheid die we hebben rondom het project zelf. Want dat hebben we ook strikt gescheiden. Aan de ene kant hebben we natuurlijk de rol als medefinancier van de uitbreiding en nu hebben we een bewakende rol als het gaat om het behoud van de arbeidsgelegenheid of de arbeidskrachten ook voor onze provincie. Ik snap dat dat een punt is van zorg voor u van nu, maar ik kan het niet anders beantwoorden dan ik gedaan heb in mijn antwoord op de eerste vraag. Dan ga ik door en kom ik bij GroenLinks uit. Mijnheer Sol, ja, die was ook benieuwd naar de stand van zaken van werk-naar-werk. Nou, daar heb ik zojuist al een korte toelichting op gegeven in het bedrijf zelf.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u voorzitter. Ik ken deze Gedeputeerde inmiddels als iemand die ook wel van cijfers houdt. Valt hier kwantitatief ook iets over te zeggen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Nog niet, maar ik kan wel, als wij de eerste resultaten via de stuurgroep krijgen, daar u een brief over sturen zodat u daarvan op de hoogte bent. Ik vind dat wel een relevante

vraag overigens, en ik houd inderdaad van cijfers maar ik had ze nu niet bij de hand, simpelweg omdat ze er nog niet zijn. Dus wat dat betreft zal ik dit ook overleggen met mijn collega en het College en ervoor zorgen dat de informatie, zodra die ons ter beschikking wordt gesteld, gelijk aan u wordt doorgeleid en dan kunt u met ons meekijken wat de ontwikkelingen zijn. Een zeer relevante vraag. De andere vraag had ik al beantwoord in lijn van de SP als ik het goed zie. Ik probeer ook even aan de efficiëntie van uw voorzitter tegemoet te komen. Ik zie een duim omhoog gaan.

Ja, een terechte vraag van 50PLUS: heeft het nog zin om op basis van de voortgangsrapportage verder te gaan? Het is aan PS natuurlijk om de gebiedsontwikkeling een status te geven, want aan de hand van het status worden rapporten gemaakt. Ik denk dat het goed is, los van deze bijeenkomst hier, om er nog eens met elkaar over na te denken of we dat nog moeten doen. Maar dat is natuurlijk aan uw Staten dus datgene wat we hier verhandelen is slechts, zoals mij nederig kent, op uw eigen verzoek geweest. Als u zegt: ik wil daar op een andere manier naar kijken, dan sta ik ervoor open om dat met elkaar te bespreken en mogelijk met een voorstel naar uw commissie terug te komen. Ik had de vragen van de heer Vaessen volgens mij al voor een groot deel beantwoord. Ik moet even links kijken hoor ik net. Ik heb nog vragen erbij gekregen, dank u wel, Paul, daar zou ik zijn zonder jou?

Mijnheer Vaessen had ook nog de vraag: deelt u onze zorgen? Ja, volgens mij hebben we het uitgebreid gehad over de huidige status van de onderneming. Wij betreuren ook iedere baan die verloren gaat, maar we zien wel dat hier door bedrijven bepaalde keuzes gemaakt worden. Ja, de PVV had inderdaad vragen over werk-naar-werk, daar hebben we ook al voor een groot deel op gereflecteerd op verzoek van de SP.

De groeifonds aanvraag, dat was ook een punt. Die is in eerste instantie afgewezen. Daarin zijn we aan het kijken of we met de nieuwe tranche een positie kunnen krijgen in een consortium. Waarom is dat belangrijk? We hebben het zojuist gehad over het mobiliteitscentrum, waar ook nieuwe batterijtechnologie wordt ontwikkeld en nu ook met een klant voor BMW. Dat is zeker kansrijk als we gaan kijken naar de toekomst toe, dat meer van dat soort ontwikkelingen in dat mobiliteitscentrum gaan plaatsvinden. Dus die groeifonds aanvragen waar ook nieuwe technologie uit wordt gefinancierd, onderzoek wordt gefinancierd, proposities worden gefinancierd. Ik denk dat dat zeer VDL Nedcar zou kunnen toekomen, zeker in deze fase waarin ze zitten. Alleen dat zullen we ook met het ministerie moeten verhandelen. Dus de eerste aanvraag die was afgewezen, maar we blijven wat dat betreft aan de bal en we gaan ook het groeifonds verzoeken om ook nu, weliswaar in een consortium, gelden vrij te maken voor die nieuwe ontwikkelingen bij VDL Nedcar.

De voorzitter: De heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel voorzitter en dank u wel voor het uitgebreide antwoord. Alleen dan de vraag daarop gesteld: stel daar wordt wel iets toegekend, dat gaat er allemaal plaatsvinden. Heeft dat dan ook positieve gevolgen voor de werkgelegenheid of kunt u dat geen uitspraak over doen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel mevrouw de voorzitter. Daar kan ik niet een twee drie een uitspraak over doen van dat levert x banen op. Het zou natuurlijk wel goed voor de positie van de mobiliteit zijn. Dus indirect zou ik zeggen: ja. Gaat het over honderden, duizenden banen die betrokken zijn in assemblage? Nee ik denk dat we dat wel met elkaar kunnen vaststellen. Maar ik denk dat het is goed voor de propositie van VDL Nedcar zelf, dus goed voor de positie van de maakindustrie in Limburg dus ik zou zeggen: ja het heeft een positief effect. Ik kan u alleen niet een getal geven van x wat het zou opleveren maar het zou een zeer positieve ontwikkeling zijn.

Overigens even een aanvulling op mijn antwoord dat ik daar nu gaf over dat groeifonds. Op dit moment betaalt VDL Nedcar die investeringen zelf, dus niet dat ze het afhankelijk laten zijn van het groeifonds. Zij zijn zelf bereid om te investeren in dat geld, dus groeifonds wordt extra en gaat dus extra geïnvesteerd worden in een mobiliteitscentrum.

De voorzitter: Dank u wel, netjes binnen de tijd, dank u wel allen daarvoor. Ik heb enerzijds een toezegging in verband met het go besluit genoteerd en bij de tweede vroeg ik me af ten aanzien van de heer Sol noteer ik dat als een toezegging of is dat een actie gaat uitvoeren? De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Het waren twee toezeggingen. Ik zeg er wel bij: normaal bij een toezegging hebben we een termijn. Ik kan u niet zeggen wanneer ik die cijfers heb, **maar ik zeg u toe dat zodra ik die cijfers heb, dat we dan die brief naar u toesturen.** En dat geldt feitelijk ook voor de vraag van de heer Vaessen. Als het gaat om een nieuw besluit, ik kan niet in de toekomst kijken, ik weet niet wanneer dat voor komt te liggen, maar mijn **toezegging is dat als dat verzoek komt we op dezelfde wijze dat zullen behandelen met de uw Staten, met deze commissie, zoals we dat altijd gedaan hebben, maar een termijn kan ik daar niet over afgeven.**

T9330 Gedeputeerde Demollin zegt toe om zodra er cijfers bekend zijn rondom de arbeidsbemiddeling van de ontslagen werknemers bij VDL, deze te delen met Provinciale Staten.

T9331 Gedeputeerde Satijn zegt toe dat zodra het verzoek van VDL komt om over te gaan tot een go besluit, Provinciale Staten op een gelijke manier als bij het eerder verzoek zal worden betrokken.

8.3 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO

De voorzitter: Dat gezegd hebbende, even kijken. Ja, dan komen wij bij agendapunt 8.3 rondvraag mededelingen en actualiteiten IPO. Daar is geen agendapunt bij, dus dan kunnen wij over naar agendapunt, even kijken. 9.1 hebben wij gehad.

9.2 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO

De voorzitter: Dan 9.2 daarvan hebben wij ook geen punten en dan kunnen wij overgaan naar agendapunt 10 financiën en overhead.

10 FINANCIËN EN OVERHEAD

10.1 GEWIJZIGD G-23-012 Statenvoorstel Legesverordening 2024, brief GS van 12-9-2023 (GS DOC-00533687)

De voorzitter: Dat is agendapunt 10.1 gewijzigd Statenvoorstel Legesverordening 2024. Het voorliggend Statenvoorstel behandelen wij in twee termijnen. Ik stel voor dat wij een spreektijd hanteren van drie termijnen voor de eerste termijn. Sorry drie termijnen zei ik hè, ik bedoel drie minuten. Ja, dat zou wel gek zijn dat ik hier in mijn eentje het reglement van orde zou kunnen gaan wijzigen. Dus wij hanteren een spreektijd van 3 minuten per fractie voor de eerste termijn. Ik kijk even of er nog wisselingen plaatsvinden. Ah, mooi, dan begin ik graag deze keer in het midden van mijn rechterkant en dat is dan de fractie van het CDA. Daar mag ik, mevrouw Depondt het woord geven.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Voorzitter, wij kunnen heel kort zijn. Er is een goede voorbespreking geweest voor dit stuk. Wij kunnen ons prima vinden in wat nu voorligt en ik zeg er maar gelijk bij: voor ons is het ook een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel, dat gaat snel. De heer Zeedzen van de fractie van de BBB. Ach kijk, de heer Wetermans.

De heer Wetermans (BBB): Ja, wij kunnen ook instemmen met de beleidsaanpassingen die naar aanleiding van de vergadering gemaakt zijn. Maar we hadden toen opgemerkt dat gezien het feit dat leges, ik wil het iedere keer in het Frans zeggen, leges, maar het zijn leges hè hier, meestal stijgen en dat vaak met meer dan het inflatiepercentage groot is. Om het voortdurend monitoren en efficiënter maken van de procedures, om tot vergunningverlening te komen, met dus als doel om deze kosten voor de aanvrager zo laag mogelijk te houden om ze ... (4:01:32) raken. Over het efficiënter maken van procedures doel ik als voorbeeld op de vleermuizen problematiek in verband met het energiezuiniger maken van gebouwen. In de provincie Utrecht verleent men bijvoorbeeld ontheffing om per woning te onderzoeken en daar kunnen gemeenten onder voorwaarden een ontheffing krijgen voor hele wijken of zelfs hun hele grondgebied. Ze moeten dan wel maatregelen nemen om de populatie in kaart te brengen en te beschermen. Door dit zogeheten soorten managementplan, SMP, vervalt de plicht om per woning onderzoek te doen en deze methode krijgt ook navolging in Overijssel en Noord-Brabant. De vraag via de voorzitter aan de Gedeputeerde: hoe staat dat met deze problematiek in Limburg? En dan een belangrijk punt voor ons met betrekking tot de leges voor de omzetting pasmelding hebben we toen het vorige College nog actief was, aangegeven dat wij het niet rechtvaardig vinden als hier kosten voor in rekening gebracht worden. Kosten in rekening brengen voor iets dat buiten schuld van de aanvragers veroorzaakt is en we vinden dat ook niet logisch. We verzoeken daarom het College om ook te kijken naar de mogelijkheid om het tarief hiervan op € 0 te stellen en hiervoor ruimte te zoeken in de begroting. Omdat we jaarlijks deze verordening vaststellen zonder praktisch geconfronteerd te worden met de daadwerkelijke aanvraagprocedure, althans ik word er meestal niet mee geconfronteerd, is het misschien goed om zo een aanvraag als Statenleden een keer te doorlopen om zelf te ervaren wat wij besluiten en hoe zo een hele procedure in zijn werking gaat. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, dan wil ik u wel nog even verzoeken om de microfoon uit te doen. Dank u, dan geef ik graag het woord aan mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ja dank voorzitter. Ik ben eigenlijk heel blij met wat er hier ligt, deze legesverordening. We hebben er natuurlijk uitgebreid met elkaar over gesproken, zowel hier als ook in een in een toelichtende sessie nog, en er is wat mij betreft heel goed geluisterd. Want we zitten op een kostendekkingspercentage niet van 80% zoals de heer Sol en ik voorstelden maar wel van 78% en we zijn langzaam ook aan toewerken naar die 100%. Dat is echt een enorme winst. Dat zien we ook financieel als winst. Dat is het ook. Dus ik ben daar heel blij mee. Wat me wel opviel wacht, ik moet heel even kijken. Ja, dit ging over de kengetallen van de belastbare feiten. Dat was de vorige keer niet helder. Er wordt wel gezegd: we gaan daarmee aan de slag, daar ben ik ook heel blij mee, want het verbaasde mij destijds dat er eigenlijk geen goede kengetallen zijn. Een opmaat naar die eventuele bijstellingen, dat wordt in het stuk ook beschreven, dat het zo zou kunnen zijn, heel hypothetisch, dat heel veel aanvragen nu nog dit jaar gedaan worden. En in opmaat naar die bijstelling zou ik eigenlijk de Gedeputeerde wel willen verzoeken als dat het geval is en dat heeft consequenties op de begroting van 2024, om dat dan ook actief te melden bij ons. En wat mij betreft is het ook een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van GroenLinks, de heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja dank u voorzitter. Ja, ook waardering voor het hele proces. Dankzij de voorbereiding de sonderende bespreking, de informatie hierover en het verwerken van de feedback daarop denk ik dat er een heel goed voorstel ligt, al met al. Wat ons betreft dus ook een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van 50PLUS, de heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Wij hebben hier ook geen moeilijke aanpassingen voor, want dat is ook inderdaad voorgesproken. Een opmerking zou ik willen zeggen: we monitoren heel veel en dat staat ook in het proces aanpak, maar het is ook de goed monitoren wat de effecten zijn. We gaan nu voor nieuwe zaken doen en dan zou het goed zijn, en dat staat niet zo expliciet in het voorstel, om te zien of gebeurt wat wij verwachten of nemen sommige zaken af? Dat zou ik graag meenemen in de monitoring. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Stocks van D66.

De heer Stocks (D66): Eigenlijk wat wij hadden genoteerd, is allemaal al gezegd op een klein puntje na. Ik zag de in de kostendekkendheid Natura 2000 maar 51%, in afwachting van een nieuw stikstofbeleid. Aangezien daar voorlopig waarschijnlijk geen vooruitgang geboekt wordt, voorziet D66 dat dit in de toekomst problemen gaat opleveren. Waarom verhogen we dit niet nu al? Aangezien we weten dat de kosten waarschijnlijk uit de hand gaan lopen. Dat is eigenlijk de enige vraag die ik de Gedeputeerde wil stellen, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van de PvdA.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Ook wij vinden dit een heel mooi voorstel. Er is denk ik ook duidelijk geluisterd naar input die eerder geleverd is, dus dat is mooi om terug te zien. Inderdaad, de kostendekkendheid dat al genoemd werd, is denk ik een heel mooie stap richting de 100%. De reden dat wij hier ook zo voor zijn is natuurlijk omdat als iemand profijt heeft van een vergunning die aangevraagd wordt, je de kosten daarvan niet wilt afwentelen op nou ja, uiteindelijk de belastingbetaler. Maar er zijn wel uitzonderingen op en er zijn een aantal redenen die wij daar heel goed in kunnen volgen? Je wilt de drempel voor de melder niet hoger maken dan nodig is, maar inderdaad ook wat de PVV al zei, de vergunningen voor pasmelders daar ook wel een bijzondere positie innemen en dat tarief is inderdaad al lager. Wij hebben ook gezien dat er andere provincies zijn waar dat wel op nul gezet is, dus ik ben ook wel benieuwd wat de reden is om dat hier niet te doen? Of daar over nagedacht is of niet? En daar wil ik het verder bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Schuuring. Dan mevrouw Jimenez Hastenrath van de fractie van de PVV.

Mevrouw Jimenez Hastenrath (PVV): Ja dank u wel voorzitter. Ik kan het op zich ook best kort houden. Zoals ik uit voorafgaande vergaderingen heb opgemaakt omdat ik er helaas bij de andere sessies niet bij was omdat ik het heb overgenomen van mijn collega. Ik maak op dat we willen naar 100% kostendekkendheid, maar dat nooit gaat lukken door verschillende versturende factoren en wij hierdoor weer een jaar terug in de tijd gaan en dezelfde discussie dadelijk weer voeren. En zolang de nieuwe Omgevingswet nog niet in werking is getreden, zijn wij sowieso dit thema nog langer voor ons uit aan het schuiven. Met de wijsheid dat een onmogelijke opgave is, zoals geduïd op pagina 5, het staat er gewoon zwart op wit. Dus aan die 100% zullen we waarschijnlijk nooit komen, is dat correct?

Wat ik mij wel afvraag is hoe het kan dat bij wateronttrekkingsactiviteiten een kostendekkendheid van 109% bestaat. Wordt hier een onderscheid gemaakt tussen profit en non-profit, afhankelijk van in welke categorie dadelijk de leges vallen, of hoe moeten wij dat zien? Ik wacht even het antwoord af van de Gedeputeerde.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van Forum voor Democratie, de heer Kappelle.

De heer Kappelle (FvD): Voor ons is het een hamerstuk, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel dan de heer Van den Beucken, fractie LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. De weg hiernaartoe was plezierig, denk ik. Mijn collega heeft in ieder geval de laatste keer de inbreng erover gegeven en we hebben daarvoor nog een prima presentatie gehad. Wij zijn op zich tevreden over het voorstel, het kan ook een hamerstuk worden. Ik hoor ook de zorg dat er een soort van run op vergunningaanvragen nog zou komen. Ja, dat kan natuurlijk altijd nog op het laatste moment leiden tot wat extra kosten. Hoeveel, dat zal zich nog wel uit moeten wijzen, maar je kunt er natuurlijk ook op een andere manier naar kijken. Je zou ook kunnen zeggen van nou, dan komen er nog snel wat dingen op gang. Dan komt er weer wat reuring. Initiatieven die worden weer een beetje versneld en ik denk in de donkere dagen voor de kerst dat we dat wel kunnen gebruiken. Gezien de stukken die wij gehad hebben hiervoor, dus ik zie daar ook wel voordeel in. Pasmelders, dat is ook een heelgoede natuurlijk. Die had ik ook opgeschreven, want dat zijn zaken die op je pad komen die je zelf niet wilt en ik ben ook erg benieuwd wat daar het antwoord op is van de Gedeputeerde, hoe daarmee omgegaan wordt? Wij hadden al eens eerder een voorstel waarbij die leges voor deze groep aangepast werd, maar het is wel een groep die zich geconfronteerd ziet met een aantal zaken waar ze niet op vooruitgaan en die die zijn nog hard genoeg geraakt lijkt mij zo, dus laten we daar maar eens het antwoord op afwachten. Voorzitter, dus een hamerstuk wat ons betreft.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van de VVD, de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Dank u wel voorzitter. Ook heel kort van deze zijde. De inbreng van mevrouw Schuurding daar kunnen wij ons in een heel ver stuk in vinden. Ook de opmerking over de pasmelders ook daar graag een antwoord op. Kijk die die vraag van die 109% vind ik ook een interessante want normaal mag je geen winst maken op leges. Kan natuurlijk wel op onderdelen dat je wat kruisbestuiving doet en ik vind het ook wel leuke opmerking over een run in aanvragen. Ik zie dat niet direct ontstaan, want met name waar de provincie bevoegd gezag is, dat zijn toch aanvragen waar je niet direct dat je denkt: ik ga nog gauw. Want wat nodig is voor een volledige aanvraag is nogal complex, maar evengoed zou het toch wel leuk zijn als het College daarop op reflecteert. Dus het lijkt me toch wel leuk om te horen, dus afhankelijk van de beantwoording over die pasaanvragen waarom dat we bijvoorbeeld niet zouden moeten doen kan het voor ons een hamerstuk zijn en anders wachten we dat even af.

De voorzitter: Dank u wel, dan voordat ik de Gedeputeerde de beantwoording laat doen. Mevrouw Plusquin is nog net komen binnenwandelen. Zij mag nog het woord voeren namens de fractie van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter, we staan voor een lastige keuze bij de stemming later in de Staten wat betreft deze verordening en daar kom ik zo op terug. Aan de positieve kant zien we een aantal die wij hebben aangehoord in de sonderende behandeling in juli dit

jaar, terug in het voorstel. Ik denk aan het heffen van leges voor de zogenaamde ontbrandingsvergunningen, ontbrandingstoestemmingen, de vuurwerkvergunningen zeg maar en de TUG vergunningen, dat zijn de vergunningen voor de eenmalige pret- en pleziervluchten. We zouden die overigens het liefst helemaal uitgebannen zien boven de gebieden met grote natuur- en landschapskwaliteit, zoals onder andere het Heuvelland. Maar dat kan natuurlijk niet in het kader van deze verordening. Ook is er terecht een differentiatie in tarieven van ontheffing van de soortenbescherming, zodat bij gebouwen van woning en gebouwen met een omvang van maximaal 500 m², een lager tarief geldt dan bij grotere activiteiten. En dat verkleint ook de kans op illegaal handelen door het niet aanvragen van een vergunning vanwege de kosten. We gaan er dan wel vanuit dat de wet goed wordt toegepast en dat vleermuizen en vogels worden ontzien, zoals de wet dat vraagt. We horen daar overal andere geluiden, maar daar komen we dan op terug bij de behandeling van het aangekondigde soortenmanagementplan. Maar dan kom ik bij ons probleem, dat in de nu voorgelegde verordening een vrijstelling staat voor evenementen in Natura 2000 gebieden. In artikel 7 sub b evenementen, staat niet nader omschreven voor zover wij kunnen zien. Dat kan dus van alles zijn en is het ook in de praktijk, tot festivals en motorcrossen aan toe. Daarmee wordt ook goed geld verdiend. We kunnen hier geen rechtvaardiging voor zien. Maken andere provincies ook die uitzondering? Die hebben wij niet kunnen vinden. Wij hebben gekeken bij Noord-Brabant, Noord-Holland, Gelderland, Drenthe, Overijssel, allemaal provincies die veel natuur hebben. Kan de Gedeputeerde ons helpen om voor de verordening te stemmen door deze uitzondering voor evenementen in Natura 2000-gebieden eruit te halen? Dank u wel.

De voorzitter: Goed dank u wel mevrouw Plusquin. Dan kan ik nu het woord geven aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja voorzitter, dank u wel. Ja, ook ik ben zeer tevreden met het proces zoals we het doorlopen hebben door eerst met elkaar het gesprek aan te gaan: wat willen we nou in die nieuwe verordening terugzien? En hoe kijkt de Statencommissie er tegenaan? Dan had ik in die zin ook gehoopt dat dat het moment was dat we ook de verordening zouden kunnen bouwen, zoals hier nu ook voorligt. En ik zie hier en daar wat nuances die gemaakt worden op zaken. Daar wil ik graag wat duiding aan geven. Allereerst vind ik de opmerking wel relevant, die werd gemaakt van: het zou heel goed zou kunnen zijn dat door de nieuwe verordening vanaf 2024 er een run gaat ontstaan op aanvragen voor eind van het jaar. Dat is nog drie weken. Ik vermoed dat dat gaat meevallen. Ik denk wel dat u de commissie heeft gevraagd: kunt u even monitoren welke effecten gaan plaatsvinden? Dat gaan we dan ook doen. We gaan ook even kijken of dat inderdaad gaat plaatsvinden, al dan niet. En, dat zullen we dan ook terug rapporteren aan uw commissie, voorzitter. Dus wat dat betreft vind ik dat een interessante vraag om te zien van wat doen die laatste weken nog van dit jaar? Daarna is het denk ik ook goed om, en ik denk dat we dat ook met elkaar gaan bespreken, als we ook de volgende vordering gaan bespreken van wat heeft het nou gedaan, deze nieuwe verordening? We streven naar een maximering van 100% en we maken een grote stap naar 78%. Een aantal componenten zitten eraan die we nog niet allemaal goed kunnen beïnvloeden en de heer Stocks zei ook: als het gaat om nationale wetgeving, dan kan het nog even duren. Ik vind ons wel gevaarlijk als ik eerlijk mag zijn, om dan te zeggen: zet het maar op 100%. Volgens mij ga je dan ook bepaalde effecten in gang zetten die je mogelijk niet zou willen. Ik snap zijn opmerking vanuit het hart heel goed. Aan de andere kant denk ik, ja, we moeten ook niet te gemakkelijk dingen weggeven, waar we ook de landelijke politiek nog op gaan bevragen.

De voorzitter: De heer Stocks van de fractie van D66.

De heer Stocks (D66): Ja dank u wel. Het is misschien vooral een vraag of we dat van tevoren zo begroten of we het anders achteraf moeten gaan compenseren.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dit is natuurlijk niet iets wat uniek voor Limburg is dus ik vermoed dat dat gaat meevallen. Ik zal het nog wel eens een keer mee terugnemen om te zien of daar enige vorm van risico bestaat. Op dit moment heb dat beeld niet, omdat wetgeving momenteel voor iedereen ontbreekt als ik het zo mag zeggen. De vooruitzichten op een snelle oplossing zijn op dit moment niet duidelijk. En als ik mijn collega daarover spreek, dan verwacht hij dat ook niet. Dus wat dat betreft wel een terechte constatering van u, maar ik vraag me af of de door u gewenste oplossing ook dé oplossing is. Nou goed, de problematiek rondom de vleermuizen. Het voorstel voor aanpak daarvan komt binnenkort in GS. Het opstellen van de SP kost altijd wat tijd. Doorlooptijd circa één tot twee jaar. Dus op korte termijn is er nog geen oplossing voor particulieren die willen isoleren en een ontheffing nodig hebben. Dat is ook de realiteit op dit moment, dus wat dat betreft is er dan een langjarig traject. Maar ik snap uw zorgen daaromtrent natuurlijk wel, die snappen we allemaal, alleen dat is wel iets waar we met zijn allen mee geconfronteerd worden.

De voorzitter: De heer Wetermans.

De heer Wetermans (BBB): Ja, u zegt: dat is een langdurig traject, maar Utrecht en twee andere provincies hebben dat in korte tijd voor elkaar weten te krijgen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, ik wil het nog een keer terugnemen en kijken of we er iets aan kunnen doen qua versnelling. Utrecht heeft er inderdaad zijn positie in gepakt. Wij krijgen het voorstel binnenkort in GS en ik denk dat het goed is dat wij u daarop gelijk gaan informeren. Dan uw vraag over de pasmelders, u vond dat niet rechtvaardig. We hebben landelijke afspraken ondertussen gemaakt dat de kosten verdeeld worden tussen Rijk, aanvragers en Provincie. Dat is voor ieder een derde. Dat is een beetje een vuistregel in het land zal ik maar nodig zeggen. Nu weet ik niet of uw vraag impliceert dat u dat voor Limburg anders wilt doen, maar dat is in ieder geval de hantering die wij ook hebben gebruikt in deze legesverordening.

De voorzitter: De heer Wetermans.

De heer Wetermans (BBB): Voorzitter, in de Gelderlander las ik een paar dagen geleden dat daar de kosten tot nul gereduceerd zijn voor de pasmelders.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: De vraag is alleen: wilt u dat ook? Want dan zult u in die zin het voorstel moeten amenderen zodra het in de Staten het terechtkomt. We hebben in ieder geval gemeend de landelijke richtlijn te moeten volgen. Ook naar aanleiding van de gesprekken die hier hebben plaatsgevonden ter voorbereiding. Dus we hebben gemeend daarnaar te moeten luisteren, maar als de uiteindelijke afweging van uw fractie het iets anders zou kunnen betekenen, dan heeft u dat politiek te verhandelen bij de behandeling van dit stuk in de Staten. Mooier kunnen we niet maken in dit geval. Ja, dan een interessant constatering van Mevrouw Hastenrath waar het ging om de 109%. Ja op het staat van de verordening is kruissubsidiëring van toepassing. Even voor het goede beeld: er wordt

geen winst gemaakt. 109% heeft te maken met de kleine getallen eigenlijk, de aanvragen hiervoor qua ontheffingen zijn vrij beperkt en dat verklaart waarom daar een ongewoon getal staat. Maar het heeft te maken met de kruissubsidiëring in het stuk.

Voorzitter, heb ik dan alle vragen behandeld? Ja, nog de vraag van mevrouw Plusquin. Wij zijn niet voornemens dat te gaan doen. Ja, als u daar een wens toe heeft ook daarvoor geldt natuurlijk dat u daar de politieke mogelijkheid voor heeft in de Staat om daar met een verzoek te komen tot uw collega's om dat te wijzigen. Maar het College is niet voornemens om datgene te doen waar u om gevraagd heeft.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Voorzitter, kan de Gedeputeerde toelichten waarom die vrijstelling er is, juist in die Natura 2000-gebieden die het al zo zwaar hebben. Waarom heeft het College die afweging gemaakt? Ik begrijp het echt serieus niet.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dit is een continuïteit vanuit het verleden. We hebben hier gesprekken gevoerd over de totstandkoming van de nieuwe legesverordening. Dit is bij mijn weten niet aan de orde geweest, dus we hebben heel goed geluisterd naar de opmerkingen die hier in deze commissie zijn gemaakt, ook in de sondering. Vooralsnog leek ons dit gewoon een zaak van continuïteit vanuit het verleden.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, nee, het is goed. We zullen ons gaan beraden op een amendement dan.

De voorzitter: Dank u wel, dan constateer ik inderdaad dat alle vragen beantwoord zijn. Dan wil ik heel even in de zaal kijken. Een vraag is of dat er behoefte is aan een tweede termijn? Zijn er mensen die behoefte hebben aan een tweede termijn? Nee. Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Er zijn al een aantal partijen die hebben aangegeven dat dit een hamerstuk is, maar ik heb nog niet van alle partijen gehoord of het een hamerstuk of een behandelstuk is. Ik werd door de Griffie gewezen op de vraag of het behandelrijp is, maar gezien het feit dat er zo weinig vragen zijn, ga ik er eerlijk gezegd van wel vanuit dat dit stuk behandelrijp is. En ik hoor al van de fractie van de BBB dat het een behandelstuk is en mevrouw Plusquin van de Partij voor de Dieren geeft ook aan dat het een behandelstuk is. Dat gezegd hebbende, is dat sowieso vanuit een fractie voldoende om dit een behandelstuk te maken. In het kader van de spreektijden is het wel belangrijk om nog even na te gaan formeel voor welke partijen dit een behandelstuk is. Want zoals u weet, hebben wij een reglement van orde, dat zegt dat als u aangeeft dat het een hamerstuk is, dat u dan in eerste termijn geen spreektijd heeft en als u aangeeft dat het een behandelstuk is, dat u dan in eerste termijn wel spreektijd kunt doorgeven. Dus in dat kader, mevrouw Smeets van de SP: een hamerstuk. GroenLinks, mijnheer Sol: hamerstuk. Mevrouw Plusquin: behandelstuk. 50PLUS: u koppelt terug. Mijnheer Stocks: behandelstuk. Mevrouw Schuurman: behandelstuk. Mevrouw Jimenez Hastenrath: behandelstuk. De heer Kapelle: hamerstuk. Mijnheer Roso: behandelstuk. Mijnheer Van den Beucken: behandelstuk. Mijnheer Nijskens van de VVD?

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, we hebben het hier al vaker over gehad. Je kunt natuurlijk in eerste instantie aangeven: dit is een hamerstuk, maar als het politiek gemaakt wordt, dan ga ik niet hier vanuit de commissie zeggen: we gaan niks zeggen. Zo werkt de politiek niet. Dus als dit de werkwijze blijft, dan maak ik van alles een bespreekstuk en dan kan ik achteraf overwegen of we wel

of niet spreken. Dus ja, ik denk dat we er in presidium nog een keer over moeten hebben, op het moment dat een stuk een bespreekstuk is, kan iedereen wat mij betreft spreektijd vragen.

De voorzitter: Dat is dan inderdaad iets wat in het reglement van orde moet worden aangepast. Voor dit onderwerp: bespreekstuk. Het CDA.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, voorzitter, ik kan niet anders dan me daarbij aansluiten. Het had voor mij niet gehoeven, maar als het nou een politieke behandeling wordt, dan wil ik op zijn minst die ruimte wel houden.

De voorzitter: De BBB had het al aangegeven en ik hoor hier aan mijn linkerzijde van de SP, die sluit zich daar ook bij aan en heeft de fractie van GroenLinks dan ook nog behoefte aan spreektijd? Ja en dan doen we bij deze ook een oproep aan het presidium om het reglement van orde in die zin ook nog te bespreken. Dan kijk ik nog heel even naar de griffier. Ik concludeer dat we dit voorstel voldoende besproken hebben. Ik heb wel nog twee toezeggingen genoteerd en dat gaat over in eerste instantie de rapportering over de run op aanvragen. En ik heb ook nog een toezegging over de informatie over vleermuizen in relatie tot isoleren genoteerd. Ja, de termijnen die ik daaraan mag koppelen? De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter dat zal het eerste stuk zijn na afloop van dit kalenderjaar dus ik zou zeggen Q3 2024. Wat betreft de vleermuizen heb ik al aangegeven: er gaat nu een stuk naar het College toe dus ik denk dat we daar binnen twee weken na een bericht over kunnen sturen.

De voorzitter: Ik ga ervan uit inderdaad dat de Gedeputeerde bedoelt het einde van dit jaar, Q1 2024. U zei Q3. Ja prima, dank u wel. Ik heb al geconcludeerd dat we dit doorgeleiden als een bespreekstuk naar de Statenvergadering.

T9334 Gedeputeerde Satijn zegt toe dat er wordt gerapporteerd over het aantal ingediende vergunning- en ontheffingsaanvragen in Q4 2023 om te kijken of er daadwerkelijk sprake is geweest van de verwachte piek in het aantal ingediende aanvragen in Q4 2023 i.v.m. inwerkingtreding Omgevingswet.

T9335 Gedeputeerde Faassen zegt toe de aanpak (pré) Soortenmanagementplan (SMP's) over een verantwoorde manier van isolatie van particuliere woningen waar beschermde soorten aanwezig zijn door gebruik te maken van de ontheffing diersoortenbescherming die aan de gemeente is verleend binnenkort via een mededeling portefeuillehouder toe te lichten.

10.2 Informerend stuk inzake Voortgangsrapportage Limburgs Energie Fonds Q2 2023, brief GS van 10-10-2023 (GS DOC-00553976)

De voorzitter: Dan komen wij nu bij agendapunt 10.2 informerend stuk inzake voortgangsrapportage Limburgs energiefonds. De inbreng dient te worden beperkt tot eventuele wijzigingen en afwijkingen. Wilt u even twee minuten schorsen? Ja, als er meer mensen zijn die daar behoefte aan hebben, dan doen we dat nog graag even hoor. Dan krijgt u even de mogelijkheid om de handen te wassen en dan schors ik de vergadering twee minuten.

[SCHORSING]

De voorzitter: Wij waren bij agendapunt 10.2 aangekomen. En ik heropen de vergadering.

Wij behandelen op dit moment informierend het stuk inzake de Voortgangsrapportage Limburgs Energie Fonds. De analyse van de Statenonderzoeker op de voortgangsrapportage is in de nazending meegestuurd. Wij bespreken dit agendapunt in één termijn en het voorstel is om dit te bespreken in drie minuten per fractie. Indien mogelijk. Als ik merk dat u meer tijd nodig heeft, dan kan ik flexibel zijn.

Spreker [4.34.36]: Voorzitter, liever niet.

De voorzitter: Kijk maar, ik merk al dat dat niet nodig is, dus dat is helemaal goed. Uw inbreng dient zich te beperken tot eventuele afwijkingen en wijzigingen in de voortgang. Na uw termijn is het woord aan de Staten- onderzoeker voor de beantwoording van eventueel gestelde technische vragen, waarna de Gedeputeerde 21 minuten het woord krijgt. En dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Jiménez Hastenrath van de fractie van de PVV.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank u wel, voorzitter. Het komt me net voor alsof ik in een vliegtuig zit.

Spreker [4:35:18]: Er komt nu iemand, een stewardess om even ...

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): ... wat te drinken brengen. Nou, ja, dat is echt mooi begonnen moet ik zeggen maar dan struikel je over een uitspraak op pagina 5 en ja, daar waren we eigenlijk niet echt zo blij mee. Ik citeer: 'Hoewel ondernemers de klappen van corona weer boven beginnen te komen en de energieprijzen enigszins gestabiliseerd zijn.' Volgens mij zijn er een heel aantal ondernemers gesneuveld tijdens de corona en ook na de corona. En ook de energieprijzen zie ik niet gestabiliseerd terug, Maar dat kan ook aan mij liggen. Verder zien wij dat toeleveringsketens verstoord blijven en spelen stikstofdepositie en netcongestie een vertragende rol voor nieuwe investeringen. Dan kun je nog zoveel van die windturbines plaatsen als je wilt, maar wanneer het stroomnet het niet aankan is het dweilen met de kraan open volgens ons. Voorzitter, daarom moeten wij gewoon meer investeren in kernenergie. Mijn oproep aan de gehele politiek is laten wij er nu eens voor zorgen dat onze Limburgers nu eindelijk iets van al deze investeringen in de eigen portemonnee merken. Wat wij ook zeer spijtig vinden, is dat er geen investeringen in het verwijderen van asbest gedaan worden. Ten tijde van de oprichting van het fonds was dit een relevant onderwerp, want na het vervallen van deze wettelijke verplichting is dat dus duidelijk uit de focus verdwenen.

De voorzitter: Ik zie een vraag van de SP. Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, ik wil de PVV toch vragen, u heeft het over lastenverlichting voor alle Limburgers aan de ene kant en u noemt dan kernenergie als oplossing. Nou, we zijn volgens mij de komende tien jaar nog niet toe aan kernenergie. Dus ik vind het wel bijzonder.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ja, voorzitter...

De voorzitter: Heeft u ook nog een vraag voor mevrouw Jiménez?

Mevrouw Smeets (SP): Dat was toch een vraag?

De voorzitter: Of u daarmee kan instemmen dan?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nou nee, dat ligt in ieder geval niet aan ons dat wij nog niet verder zijn met de kernenergie dan het eigenlijk zou moeten zijn. Dus dat is mijn antwoord daarop.

De voorzitter: Mevrouw Jiménez Hastenrath, ik zie ook nog een vraag van de heer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ja, u stelt dat ondernemers tijdens corona in grote mate onderuit zijn gegaan. Kunt u dat ook onderbouwen met cijfers? Want mijn cijfers zeggen iets heel anders.

De voorzitter: Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV).

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nee, met cijfers kan ik dit nou op dit moment niet zo uit mijn hoofd onderbouwen. Maar ik ken er genoeg die zijn gesneuveld en ik denk dat dat ook wel voldoende zou moeten zijn.

De heer Sol (GroenLinks): Niet voor mij, in ieder geval.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dat is dan spijtig voor u.

De voorzitter: Via uw voorzitter, alstublieft. Mevrouw Jiménez Hastenrath, continueert u uw inbreng, alstublieft.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik was gebleven bij de asbestsanering. Ja, dat is dus duidelijk uit de focus verdwenen. Maar wat doen wij als Provincie nog wel aan asbestsanering? Wat mij nog opviel is de tegenspraak dat er gemunt wordt op het creëren van werkgelegenheid. Dat heb ik volgens mij bij de vorige rapportage ook al aangegeven. En toch is sinds Q4 van het jaar 2021 het aantal fte gedaald met ruim 2.000 en dat is nu ook sinds drie à vier voortgangsrapportages niet veranderd en blijft steken bij de 5.778 fte. Mijn vraag is dan, via uw voorzitter, of er hier een verklaring voor is, behalve dan op pagina 24 dat mooie tabelletje, want daar word je ook niet echt wijzer uit moet ik zeggen. Een kijken, ik herinner mij vaag dat er een paar jaar geleden een doelstelling van 7.500 fte werd nagestreefd. Ook wordt er beargumenteerd dat een ex post analyse hier meer inzicht in zou geven. Is deze analyse voor ons ook toegankelijk, want die zouden wij dan toch wel graag willen zien om ons daar een beter beeld van te kunnen vormen van wat er nou precies het probleem is dat de fte's blijven steken op daar waar ze nou zitten. Tevens is bij de feitencontrole aangegeven dat kredietratings geactualiseerd moeten worden en dat dit ook bij het LEF is neergelegd.

De voorzitter. Komt u tot een afronding, mevrouw Jiménez Hastenrath?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ja. Kunt u ons vertellen hoe het LEF hierop heeft gereageerd. En dan zal ik even wat skippen, want ik heb nog een klein stukje over Polestar wat toch wel belangrijk is. Klopt het dat wij iedere maand zo'n € 0,5 miljoen verlies maken op het Mijwaterproject? Wij horen deze geluiden nu al vaker voorbij komen, onder andere uit Heerlen. En in de analyse kom ik te vaak ook het woord 'geheim' tegen. Dat mag als transparante overheid wel anders. Ik heb daar echt enorm moeite mee. En als het dan toch zulke goede initiatieven zijn die volgens het College de wereld zullen veranderen, dan vind ik dat hier niets verborgen hoeft te worden. Zolang de privacy is gewaarborgd, zie ik geen enkel probleem. De PVV is van mening dat de financiering van € 25 miljoen ook openbaar gemaakt mag worden. En dan nog één vraag omtrent Polestar Capital. Hoe kan het dat het fonds LEF haar fondsbeheerder Polestar financiert? Deze dubbelrol van Polestar is volgens de PVV niet wenselijk. Hiervoor dient dan ook zo spoedig mogelijk een oplossing te komen. En is het daarnaast juridisch mogelijk dat Polestar ook een bestuurder van de vennootschap is? Al deze dubbelrollen zijn

volgens de PVV niet wenselijk, noch integer. Wij willen graag weten welke visie het College hierop heeft? Ja, dat was hem dan, tot nu, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Berghorst namens de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, dank u wel. Ik wil allereerst de Statenonderzoeker mijnheer Bodewitz bedanken voor zijn analyse en hem ook feliciteren met deze eerste analyse van zijn hand. Ik ben er heel blij mee en waarom? Bij het lezen van deze voortgangsrapportage voelde ik mij echt wel een beetje dom. En dat gebeurt mij niet zo vaak als ik hier een stuk lees waarvan ik denk, waar gaat dit in godsnaam over? En ik ben blij dat de heer Bodewitz een poging doet om dat aan ons uit te leggen, maar eigenlijk vind ik dat het College ervoor moet zorgen dat deze rapportages leesbaar zijn voor iedereen die hier zit en niet alleen voor de mensen met een financieel-technische achtergrond. Want daar zit een probleem in, hè, hoe kun je controleren. En voor mij, als iemand met weinig financieel-technische achtergrond, is dit gewoon heel moeilijk te begrijpen en te controleren. Dan kom ik bij datgene wat ik wel begrijp. En dan zie ik eigenlijk dat ik me afvraag waarom we deze voortgangsrapportage krijgen? Want als je namelijk naar de KPI's kijkt en met name die op de pagina 'in één oogopslag', ja, dan zie je dat er eigenlijk niks verandert. Er verandert niks en als je dan verder in de rapportage bladert, dan zie je dat de afvalreductie al drie kwartalen, of al drie rapportages op hetzelfde aantal staat. En dat het ook voor werkgelegenheid geldt en dat het ook voor het verminderen van asbest geldt. En het roept bij mij een beetje de vraag op, hebben we de juiste KPI's geformuleerd om te controleren wat dit fonds doet? Vraag 1. En vraag 2, hoe kan het nou dat daar geen beweging in zit? En ik denk dat er een deel van de antwoorden te vinden zijn in de aanbevelingen van mijnheer Bodewitz, de Statenonderzoeker. En ik ben ook heel erg benieuwd hoe het College naar die aanbevelingen kijkt, want er staan wel wat zaken in waarvan ik denk, dat zouden we misschien beter moeten doen. En dan haak ik ook aan op het punt van mevrouw Jiménez Hastenrath als het gaat over de dubbelrol van Polestar Capital. Ik ben wel benieuwd welke risico's wij daarin lopen op deze manier en of het eigenlijk gebruikelijk is om dit op deze manier zo te organiseren. En als het niet gebruikelijk is, waarom we er in Limburg dan toch voor gekozen hebben om dit op deze manier te doen. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Stocks van D66.

De heer Stocks (D66): Dank u, voorzitter. Op dit onderwerp hebben wij als D66 alleen een paar korte vragen. Naast de opbouwende feedback valt ons op dat de revolverendheid rond de 1 ligt, ondanks de hoge inflatie. Goed dat dit nog enigszins op peil is en investeren in duurzame energie via ons MKB nog steeds loont en de kosten hiervan voor ons als Provincie redelijk beperkt blijven. Helaas blijven naar onze mening grote circulaire investeringen uit. In het PCDF lezen wij wel dat er een aantal vergevorderde projecten in de pijplijn zitten. Maar hier ontbreken nog de investeringen. Klopt dit en gaat het LEF hier de komende periode wel echt prioriteit van maken? En daarnaast hebben wij als D66 natuurlijk al meerdere malen gevraagd naar energie-ups in de provincie en de eventuele rol van het LEF hierin. Zou hier nog een update qua betrokkenheid van het LEF op gegeven kunnen worden? Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Est van de fractie 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, laat ik het zo zeggen, ik heb ooit een keer bij die overzichten en al die plaatjes gezegd dat het ook wel eens goed zou zijn om arceringen aan te brengen in plaats van kleuren, want dan is het wat makkelijker te lezen. Ook voor

mensen die niet zo goed kleuren kunnen onderscheiden, maar dat is nog niet gebeurd. Ten tweede, heel vaak zien we dat er verwezen wordt naar bijlage B en dat is die trendbreuk, hè, we hebben een nieuwe analyse. We hebben die data opnieuw gecheckt en dan zien we overal die hupjes in staan en dat hebben we toen eens behandeld en we weten waarom dat komt. En moeten wij dat nu nog iedere keer bij alle voortgangsrapportages doen? Want volgens mij is dat een gewijzigde situatie. We weten hoe dat komt, maar het is eigenlijk niet meer interessant. Dan vind ik het jammer dat we dat iedere keer nog blijven doen. We verwijzen er netjes naar, maar we hebben het volgens mij al besproken. Het tweede is, ja, zoals ook de voorgangers het zeggen, het lijkt of het allemaal stilstaat. En dan is het heel mooi dat je cumulatieve overzichtjes hebt. Maar als je zou zeggen van laten we de mutaties doen, hè, laten we zeggen de afgeleide, ja, dan zouden we op nul komen en dan zouden er voortgangsrapportages van nul komen. En op zich kan dat. Maar dan is er wel de vraag van wat zijn nu de verwachtingen? Want dat is een mooie voortgangsrapportage, maar je weet toch... Gebeurt er nog iets of is dat hele bedrijf stilgevallen en dergelijke. Dus wat dat betreft. Dan heb je ... Ja, interessant is dat je een percentage-overzicht van de TRL-niveaus krijgt en dat is ook hetzelfde. Maar het zou dan ook fijn zijn dat als je de percentages krijgt dat je wel het totaal weet. Als het totaal hetzelfde blijft is dat goed, maar als dat toeneemt en... Dus dan zou je dat toch ook kunnen doen? En dan heb je nog een heel mooi overzichtje van aanvragen in de pijplijn. En ja, laat ik het zo zeggen, dan moet ik dat interpreteren en dan weet ik gewoon niet of ik het goed interpreteer, want ja, want dan zie je geannuleerde aanvragen cumulatief en dan trek je die twee getallen van elkaar af, dat is 45. Je ziet dan in dat overzichtje eerste aanvragen 53 staan, dan denk je 53 min 45, dat zijn er dus 8. En dan staat er offertefase 3 en de goedkeuring 3. Dan mis ik er dus nog twee. Maar dan is mijn vraag, interpreteer ik het goed? En dat hoeft niet zo te zijn, maar dan is de informatie die ik krijg niet duidelijk. Dus in dat opzicht moeten we daar toch wel iets hebben dat ik het bij de eerste keer lezen wel goed kan interpreteren. En als ik dan goed begrijp hebben we een offertefase en goedkeuringsfase. Dat mogen wij bij de komende rapportage in ieder geval iets aan verandering zien in de cijfers, want er zijn nu al drie in de goedkeuringsfase. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: De heer Sol van de fractie GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Voorzitter, in de eerste plaats ook mijn dank aan de Statenonderzoeker voor deze analyse. Dat helpt enorm. Zelfs met een klein beetje financieel-technische achtergrond zijn deze rapportages nog best lastig te duiden. En ik denk inderdaad dat we ook, maar ik weet niet of we dat nu moeten doen naar aanleiding van deze rapportage, wel in zijn algemeenheid moeten vasthouden dat het ontzettend moeilijk is om datgene wat er in het LEF gebeurt, echt te vertalen naar de ambitie die we als Provincie hebben. Zowel als het gaat over werkgelegenheid, over CO2-reductie, enzovoorts. Dus dat... Het zit mij ook nog niet helemaal lekker hoe we uiteindelijk, zeg maar, de correlatie zien tussen wat gebeurt er in het LEF en hoe leidt dat dan tot een verandering in een KPI. Wat daar misschien mede debet aan is, maar als ik het fout heb laat ik me graag corrigeren, is het feit dat we bijvoorbeeld een dotatie van € 25 miljoen aan het Polestar Capital Circular Fund, eigenlijk ook zien als een uitgave. Terwijl ik denk van ja, je stopt het eigenlijk van de ene sok in de andere. En dat gaat pas echt werken op het moment dat er ook daadwerkelijk aanvragen mee gehonoreerd zijn. En voor mijn gevoel vertroebelt dat ook een beetje het beeld, want ik was in eerste instantie aangenaam verrast dat we nu een sprongetje zagen. Maar ja, ik had daarna al snel het gevoel van, ja, maar is het eigenlijk wel een sprongetje? Dus, ja, ik worstel daar in alle eerlijkheid nog wel een beetje mee. Dus ik laat me graag op dat punt wat verder voorlichten.

De voorzitter: Dank u wel, De fractie van de SP, mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja dank, voorzitter. Tijdens de presentatie over het LEF heb ik eigenlijk een stuk meer in- zicht gekregen en een beter beeld van hoe dat LEF nu precies werkt. Neemt niet weg dat het nog altijd een heel complex fonds is waarbij ik ook heb doorgevraagd op die risico's. En met name de risico's van de governance welke ook onderdeel uitmaakt van die evaluatie. En ik ben heel blij dat die evaluatie er ook is, of in ieder geval dat die er komt, hè, want die moeten wij nog gaan zien met elkaar. En dat daar ook de effectiviteit en efficiëntie, want ik hoor dat hier toch ook wel meer terugkomen, in wordt meegenomen. En in afwachting daarvan wil ik me in deze rapportage dan eigenlijk ook vooral beperken, en zeer veel dank aan de heer Bodewitz, tot een aantal zaken die hij heeft meegegeven aan ons als PS. En dat gaat... Ik heb twee punten. Allereerst het starten met de omschrijving van de risico's en een risicobeheersing, waarbij vooral vermeld wordt dat bijzonder beheer en afboekingen niet worden besproken. Het lijkt me zeer waardevol om dat in de volgende voortgangsrapportage wel te beschrijven. En ik vraag ook de Gedeputeerde of dat mogelijk is. En daarnaast ook de beschrijving en de voortgang van het PCDF, zoals de Statenonderzoeker ook beschrijft. En ik citeer hem daarin even: 'In voortgangsrapportage 3 wordt gemeld dat er voortaan een bijlage aan de voortgangsrapportage LEF wordt gekoppeld over de stand van zaken bij PCDF.' In voortgangsrapportage 4 zou hier verder op worden ingegaan. Dit is niet gebeurd en bij de feitencontrole is aangegeven dat de PCDF nog geen uitzetting heeft gedaan. Dat lijkt me wel zeer relevant om dat met elkaar te constateren, dat we dat wel gaan meenemen in die volgende voortgangsrapportage. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Van Bommel van de fractie BBB.

De heer Van Bommel (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, we hebben ook nog een stuk gekeken. Voor ons was het een heel mooie opbouw om te zien waar het LEF mee begon in 2013 en hoe het verder loopt. Maar dan komen wij toch wel een paar vragen tegen. In die tijd zijn er veertig projecten gedaan. Wij vragen ons af, waarom is dat zo weinig? Waarom zijn er zo weinig projecten gedaan in die lange tijd die er al is? Dan ga je verder kijken en dan ga je met ondernemers spreken. En met name de MKB, de kleine ondernemer en de micro-ondernemers, die vallen hier echt wel buiten de boot. Dat is ook in de analyse duidelijk naar voren gekomen. Wij vragen ons af, hoe kan dat? Hoe kan het dat die groep nou niet wordt aangesproken? Nou, dan ga je verder kijken en dan ga je een keer eens informeren. En dan kom je er bij personen achter, die mee hebben gedaan aan dit project, dat met name de formulieren inschrijven, het proces wat daar rond omheen zit, erg ingewikkeld is. Zij voelen eigenlijk net zo'n druk als hoe het Mijwater wordt behandeld. Zo worden ook kleine micro-bedrijven behandeld. En wij vragen ons als BBB of dat wel nodig is. Risico's zijn daar inderdaad lager en zo zou je het fonds wel beter kunnen benutten. Dus wij vragen toch aan de Gedeputeerde ga eens wat harder achter die kleine ondernemers aan, om die kenbaar te maken wat het LEF is. Er zijn 31 gemeentes, staat heel mooi in het werk, maar er zijn maar zestien gemeentes waarin is geïnvesteerd. Waar blijven die andere gemeentes? Lijkt mij dat die ook hiervan gebruik willen maken. Ja, verder hebben heel veel collega's al heel veel dingen gezegd, dus dat sla ik mooi over. De geheimhouding vinden wij ook een heel raar iets, dat dat bij de analyse duidelijk naar voren komt. En ook het stukje asbest, om dat eruit te halen lijkt ons geen slim idee. Want wil je straks zonnepanelen op daken, er zijn nog daken met asbest, dan zou je die moeten saneren. Dus ik zou daar zeker naar willen kijken. O, ja, nog één dingetje, dat vonden we ook een opmerkelijk iets, in de Impactrapportages van 2022 staat op bladzijde 10 een overzicht van allerlei bedrijven. Mooi de plaatsnaam daarachter, behalve bij 2. Daar staan twee streepjes bij. En dan ga je googelen en dan kom ik bij Amsterdam en Utrecht terecht. En dan denk ik bij mezelf, volgens mij heet het Limburgs Energie Fonds. Dank u wel.

De voorzitter: Ik zie twee interrupties, nog van de heer Sol van GroenLinks en mevrouw Smeets. Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, een korte vraag. Want wij hebben vorige keer bij de behandeling van de begroting juist een motie ingediend om iets voor het kleinere MKB tot stand te brengen. Daar heeft u ook fijn op meegestemd, dus ik was wat verbaasd over de constatering en om dat nu in te brengen.

De voorzitter: Mijnheer Van Bommel.

De heer Van Bommel (BBB): Dank u, voorzitter. Nou, gewoon om daar aandacht voor te blijven vragen. De MKB moet je niet vergeten. Dat staat er heel duidelijk in, dus wij willen dat echt als BBB goed naar voren laten halen. Dus wij blijven dat herhalen.

De voorzitter: Mevrouw Smeets, u had ook nog een vraag.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, ik wilde vragen aan de heer Van Bommel of hij had gelezen dat op pagina 9 stond dat juist 51% micro-projecten zijn. Die zullen naar alle waarschijnlijkheid vooral ook gaan, zeg maar, naar dat MKB.

De heer Van Bommel (BBB): Ja, dat hebben wij zeker gelezen, maar toch vinden wij dat er met name echt goed naar de druk op die kleine ondernemer gekeken moet worden, want je kunt er gewoon veel meer uithalen.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van het CDA, de heer Hanegraaff. Er staat nog steeds het bordje Waagen-Crins voor u, dus ik moet iedere keer even... Sorry.

De heer Hanegraaff (CDA): In transitie inderdaad. Ja, allereerst wil ik ook even de Statenonderzoeker bedanken. Een prachtig onderzoek, dus goed gedaan, zeker voor een eerste keer zo. Toen het CDA dit rapport las werden we niet echt heel vrolijk moet ik heel eerlijk bekennen, want als je kijkt naar ... De PvdA heeft er al aan gerefereerd, hè? Dus de KPI's, dan zie je eigenlijk dat er weinig verandering is. Je ziet aan het aantal projecten dat er de laatste jaren is toegekend is dat er één zagen we staan in het lijstje. De aanvragen zijn zeer beperkt, hè, die er zijn. Ja, dan vraag je je wel af, wat gebeurt daar? Dat is denk ik geen goede zaak. Ik bedoel, als er nou ergens noodzaak is, is het verduurzaming, we moeten het MKB verduurzamen. Dus we willen toch even een reflectie van de Gedeputeerde van wat er aan de hand is en waarom gebeurt daar niet meer bij het LEF? Een andere vraag is de ontvlechting van het LEF en Mijnwater. We zijn bij een presentatie van het Mijnwater geweest. Ze zijn fantastisch bezig. Geweldig project, dus daar gaat het niet over. Maar er was in een eerdere fase afgesproken dat het LEF eigenlijk zich zou onttrekken uit het Mijnwater. Wat is daar de huidige stand van zaken voor? Als het gaat om die procedures, dat is denk ik wel een terechte kritiek, hè? Er zijn best veel micro... Of eigenlijk het merendeel, zelfs microbedrijven waar die fondsen heen gaan. Maar ik deel toch wel de mening van BBB dat het misschien nog niet voldoende is. En niet alleen voor de K in MKB, maar ook zeker voor de M in MKB. Er zijn relatief heel weinig middenbedrijven die door het LEF gefinancierd worden en ik denk dat we daar echt een prioriteit van moeten maken hier binnen de Staten, maar ook van GS, dat staat ook in het coalitieakkoord. Die procedures moeten gewoon zoveel simpeler. Dus ook daar even een reflectievraag over aan de Gedeputeerde. Wat doet hij concreet om die procedures makkelijker te maken? Ook een reflectie, de vraag is al eerder gesteld door de PVV, de werkgelegenheid die eigenlijk hetzelfde blijft als uitkomst. Wat is daar de verklaring voor? Is dat een complete standstill? Of hoe moeten we dat interpreteren? Een andere belangrijke vraag is... Kijk, we hebben de afgelopen keer

nu een motie aangenomen, maar eigenlijk was die overbodig, om het MKB te verduurzamen. Want we hebben er vorig jaar ook al één aangenomen, om het MKB te verduurzamen via het LEF. Maar het is niet gebeurd in het afgelopen jaar. Dus eigenlijk is de vraag die de heer Sol net stelt een beetje onterecht, van ja, we hebben een motie aangenomen, dus het gaat gebeuren. Nee, want we hebben vorig jaar een motie aangenomen en er is niks gebeurd. Dus ik vind de vraag wel terecht in dat opzicht. Het nummer van de motie is 2914. Dus ook even daar een reflectie over. Hoe kan dat nou dat... Dit is echt onacceptabel, wat mij betreft. Dan, ja, het LEF investeert in mijn ogen ontzettend veel in circulaire economie, technologische innovaties, enzovoorts. Maar uiteindelijk is het doel van het LEF veel meer het verduurzamen. Hoe kan het dat dat niet gebeurt op dit vlak? Zijn de prioriteiten wel helder? Ja, kunt u daar ook een reflectie over geven? Kijk, begrijp me niet verkeerd, ik ben voor innovatie, maar we hebben ook andere fondsen voor dat doel. Als laatste wil ik nog even over die kredietregeling waar al eerder aan gerefereerd is. Die is uiteraard vrij laag en dat is logisch, want het zijn vrij risicovolle investeringen, dus dat is op zich te begrijpen. Maar wat zijn nou de normen van het LEF wat nog acceptabel is voor die krediet rating. Hoe zorgt die organisatie ervoor dat de risico's wel binnen de, laten we zeggen, binnen het acceptabele ... Dat ook de Provincie niet te veel risico loopt op dat gebied? Ja, dat is het. Dank u zeer.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kom ik bij de fractie van de VVD, de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter er zijn natuurlijk al heel veel vragen gesteld, met name ook dat het net lijkt alsof de cijfers stil zijn blijven staan vanaf de vorige rapportage. Maar een aantal zaken, ja... Volgens mij gaat bijna of meer dan de helft van het geld juist naar microbedrijven, dus ik snap eigenlijk het grote probleem niet van waar het nou in mis zou gaan bij de paar vorige vragenstellers, of ik heb iets verkeerd gelezen. En ik denk ook bij die vorige vraag, u had het over risico. Maar het is natuurlijk dat we een stuk marktfalen overnemen van de bank en...

De voorzitter: De heer Hanegraaff heeft een vraag.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, een correctie op wat... U zegt de helft van het geld gaat naar micro-investering, maar dat is niet correct. Het is de helft van de investeringen, dus de helft van de bedrijven die dat krijgt is een micro-bedrijf, de helft van de projecten. Maar dat is niet de helft van het geld. Dat is wel een ander beeld wat dan gecreëerd wordt.

De heer Nijskens (VVD): Ah, dan heb ik dat. Ja, ik...

De voorzitter: Dat was geen vraag, maar dat was een correctie op de inbreng van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel. Ja, ik zie hier het aantal investeringen, uitsplitsing naar omvang, maar dan is het inderdaad de omvang van het bedrijf en niet de omvang van de investering. Het was even begrijpelijk lezen waar het mee mis ging. Het is natuurlijk altijd zo dat risico gekoppeld is aan de rente die gevraagd wordt en we hebben natuurlijk het LEF omdat blijkbaar de markt onvoldoende financiert in de doelen die wij in het LEF doen. Dus ik ben ook heel benieuwd naar dat antwoord in hoeverre wij daar een groot probleem mee hebben bij een risicovolle investering of dat wij dat opvangen, gewoon met een hoger rentetarief. Als het dan zo is dat het MKB minder toegang heeft, dan kan het inderdaad zijn dat de voorwaarden te hoog zijn of de procedure te ingewikkeld, Maar het is maar de vraag of wij als Provincie een fonds moeten installeren die heel veel aanvragen doet met een beperkte impact. Het kan wel belangrijk zijn voor een klein bedrijf, maar heeft het ook een grote impact voor de Limburger an sich? Dus ook daar graag reflectie op.

Dan heb ik in de analyse een opmerking gelezen over het bijhouden van de veranderende... Even kijken, hoe stond het er letterlijk? Als het risicoprofiel van een rekening of een leninghouder verandert dan wordt dat niet bijgehouden. Dus is eigenlijk een vraag aan de onderzoeker, als wij dat wel bij zouden houden, zou dat dan betekenen dat het LEF haar beleid moet bijstellen op het moment dat de portefeuille in risico, zeg maar, groter loopt? Dan zou je minder C-leningen kunnen verstrekken en dan moet je juist op zoek naar A. En anders zou het bijhouden van dat risicoprofiel alleen maar kunnen leiden tot een grotere risicoreservering waarvan ik eigenlijk aanneem dat de fondsbeheerder de Provincie daar wel een advies over geeft. Van jongens, let op, de economische omstandigheden lopen zo ver achteruit dat de portefeuille een groter risico loopt dan voorheen. Kijk dat... Ik weet niet of de onderzoeker dat als achterliggende gedachte heeft dat wij nu misschien met een te laag risicoreservering in de boeken het LEF in de benen houden. En dan zou het wel een belangrijk punt zijn, als dat de achterliggende gedachte is, om dat wel bij te gaan houden. Dus ik ben heel benieuwd naar de beantwoording, met name van ja, ook wat vorige vragenstellers gedaan hebben, die ik niet ga herhalen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kom ik bij de heer Van den Beucken van de fractie LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik denk dat de Statenonderzoeker met de neus in de boter gevallen is. En dat wij ook met de neus in de boter gevallen zijn met het resultaat dat opgeleverd is, waarvoor heel veel dank. En toen ik op een gegeven ogenblik dat stuk las dacht ik halverwege, ik zal toch niet rapportage nummer 3 hebben, de derde voortgangsrapportage? Want ik bewaar die dingen altijd bij mekaar. Ik dacht: het zal toch niet zo zijn dat ik een uur voor niks heb zitten lezen? Nee, ik zat echt in rapportage nummer 4. En die motor van dat LEF, ja, die blijkt toch wel redelijk stationair te lopen op dit moment en het schijnt lastig te zijn om die versnellingspook te vinden. Althans, die indruk hebben wij. Dan ga ik even naar een vraag toe die wij al eerder gesteld hebben. Dat gaat namelijk om die beoordelingsgrens van 300 ton of € 300. moet ik zeggen per megaton CO2-reductie. En dat getal staat al wat langer zo in de stukken, maar als we om ons heen kijken, dan zien we een hele hoop inflatie, kostenstijgingen. En dan vragen we ons iedere keer weer af of dat bedrag van die € 300. nog wel reëel en houdbaar is. Want als de kosten zo stijgen en als het in de wereld zo snel draait dan krijgt geld ook een andere betekenis. Dus ik stel toch maar weer nog een keer die vraag moeten we nog eens een keer naar dat bedrag gaan kijken? Dat is één ding. Dan vinden we dat sommige gegevens en KPI's in de tijd best lastig te volgen zijn. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld de investering uitgesplitst naar grootte van ondernemingen, maar dan zie je dan toch inderdaad ook de micro-ondernemingen voldoende aan de beurt komen. Maar een ander voorbeeld is natuurlijk de uitsplitsing naar project. En wat daar dan bij ons ontzettend opvalt is het Technology Readiness Levels, dat wil zeggen, het stadium waarin een investering zich richting de markt begeeft. En wij zien daar, zoals wel in meer dingen hier in die rapportage, een vlakke streep. En daarna ga je natuurlijk voor jezelf een verklaring zoeken, bijvoorbeeld als er weer nieuwe investeringen zijn dan betekent dat dat het level hoger is, maar die zijn er juist niet geweest. Dus hoe kan dat nou dat er geen verdere verschuiving in dat level geweest is? Want dat zie je in de stukken. Dus dat baart wel zorgen. Dan een netcongestie. Dat is ook genoemd. Wat heeft dat nou voor invloed op investeringen die gedaan worden? Want dat woord is ook best een factor die je daarin mag meenemen. Dat is geloof ik al eerder hier genoemd. Dan de kredietwaardigheid in die portfolio. Ja, op zijn vriendelijkst gezegd is dat niet zo'n sterke spreiding in een kredietwaardigheid. Gelukkig wel een wat lagere impact project. Maar ik zou toch graag wat meer duiding hebben en het risicomanagement dat hierbij hoort. Dan het laatste nog. Even kijken, want ik heb het een en ander gestreept als het geweest is. Het laatste zijn namelijk twee dingen die nog niet meegenomen zijn in deze

voortgangsrapportage. Dat is namelijk Mijnwater en het al veelbesproken Polestar Circular Debt Fund. Wat is de uitwerking op de scenario's in de toekomst daarvan? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Netjes, dank u wel. De heer Roso van JA21.

De heer Roso (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een hele hoop vragen al voorbij zien komen, dus die ga ik niet herhalen. Wel, bovenaan in het informerende stuk staan dus zowel een positief scenario als een negatief scenario. Nou, ik ben wel gewend om investeringsstukken te lezen. Daar staan normaal drie scenario's in. Het negatieve scenario, het verwachte scenario, neutraal, en een positief scenario. En het neutrale mis ik hier. Dus die had ik wel graag toegevoegd gezien. Ook naar de toekomst toe. Even kijken. Het grootste gedeelte van de vragen waren eigenlijk al gesteld. Alleen nog een meer algemene vraag. In hoeverre heeft de stijging van de markttrentes een effect op de kredietwaardigheid. Er staat wel iets van een risico benoemd, maar of we daar ook even op kunnen reflecteren? Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En dan komen we tot slot aan bij Forum. De heer Kappelle.

De heer Kappelle (Forum voor Democratie): Ja, voorzitter. Het voordeel als je als laatste aan de beurt komt is dat alle vragen al gesteld zijn. Dus ik heb geen verdere vragen of toevoeging. Dank u wel.

De voorzitter: Dan druk ik alweer op de bel. Ik heb een carrière als stewardess gemist. Even kijken, dan hebben wij alle fracties gehad en dan kan ik eerst het woord geven aan de Statenonderzoeker want als ik mij niet vergis, dan heb ik één vraag gehoord voor de Statenonderzoeker, de heer Bodewitz.

De heer Bodewitz: Ja, goedemiddag allemaal. En dank voor de complimenten. Ja, ik heb misschien wel meer vragen gehoord. Ik heb een beetje meegeschreven, dus als u het mij toestaat, voorzitter, dan wil ik eigenlijk proberen ook die vragen te beantwoorden of in ieder geval wat meer duidelijkheid te geven.

Ja, governance, dat heb ik bij heel veel mensen zien terugkomen en ik heb dat risico natuurlijk ook gezien. Ik heb een achtergrond, voor degene die dat niet weten, in het bankwezen en het is, laten we zeggen, ongebruikelijk dat een fondsbeheerder tevens investeerder is. En dat zie je hier bij Polestar gebeuren. En dat is wel gebonden aan een aantal voorwaarden. Die heb ik ook genoteerd. Die zijn ook ingevuld, die voorwaarden. Maar ik hoor toch eigenlijk voortdurend terug dat er een aandachtspunt is en ik denk dat het goed is om daar in ieder geval op terug te komen. Dus ik was blij met de brief van de heer Van Caldenberg, dat dat ook binnenkort aan de orde gaat komen. Dus dat is één. En Mijnwater heb ik ook een aantal keren horen vallen. Dat is natuurlijk een ...

De voorzitter: Mevrouw Jiménez Hastenrath. Heeft u een technische vraag voor de Statenonderzoeker?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ja, kunnen we daar ook zo'n uitdraai van krijgen van Polestar?

De voorzitter: De heer Bodewitz.

De heer Bodewitz: Ja, die stukken die ik heb ingezien zijn geheim. Ik kan er ook eigenlijk niks over zeggen. Ik kan alleen aangeven dat dat wat ik heb gezien klopt en overeenkomt met de voorwaarden zoals jullie die hebben gesteld. Dus ik kan er inhoudelijk hier niet op ingaan.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Bodewitz: Dan Mijwater, het is een aantal keren genoemd. Even voor jullie info, de Zuidelijke Rekenkamer is op dit moment een onderzoek aan het doen. Er zit grip op investeringen en één van de drie projecten die daarin zit is Mijwater, dus er komt een uitgebreide separate rapportage over Mijwater.

Ja, dan heb ik natuurlijk ook gekeken, daar zijn ook verschillende vragen over gekomen, hoe die rapportage is opgebouwd. Dit is een groot project omdat er natuurlijk financieel grote risico's aan zitten en het niet binnen de normale P&C-cyclus past.

De voorzitter: Mijnheer Bodewitz, er is een vraag van de heer Roso van JA21.

De heer Roso (JA21): Is er enig idee wanneer die rapportage komt?

De heer Bodewitz: Ik heb begrepen van Ard Schilder van de ZRK in maart of april. Dus dat kan nog net het eerste kwartaal van 2024 zijn.

Ja, ik heb deze rapportage ook getoetst aan artikel 5 van de Regeling Grote Projecten en daar staat in wat er, zeg maar, in een voortgangsrapportage moet staan. En ja, dan kom ik daar een aantal zaken tekort, die heb ik ook omschreven. Dat hebben jullie ook zo benoemd, dus het zou mooi zijn als dat in de volgende rapportage gewoon benoemd gaat worden.

Ja, dan over die doelstellingen van het LEF. Daar hebben ook een aantal mensen vragen over gesteld. Ik ook. Dit is een rapportage die technisch moeilijk is. Daar moet je je ook echt goed in verdiepen om het te snappen, ook als je financieel aardig onderlegd bent. En ik vroeg me op een gegeven moment af, toen ik het aan het lezen was van goh, ik zie niks over omzet, kostenontwikkeling, netto winst. Eigenlijk allemaal dingen waar jullie denk ik heel veel aan zouden kunnen hebben. Dus wellicht is het een idee om daar eens met elkaar over te discussiëren van wat zouden we nou voor informatie willen hebben in de toekomst om dit wat soepeler en makkelijker leesbaar te laten zijn.

Ja, dan is ook verschillende keren genoemd ...

De voorzitter: Mijnheer Bodewitz, er is een vraag van de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Bedoelt u dan een omzet, winst van de fondsbeheerder of van degene die lening ...

De heer Bodewitz: Ik bedoel eigenlijk van het LEF. Kijk, het is denk ik ondoenlijk om hier al die individuele projecten terug te laten komen. Maar het LEF is, zeg maar, de overkoepelende organisatie en het zou goed zijn om eens te zien wat daar de ontwikkelingen in zijn aan de hand van de jaarrekening en dat ook terug te laten komen in die voortgangsrapportage. Dat is wat ik bedoel.

Ja, dan... Er is verschillende keren door fracties aangegeven dat het wel lijkt of het LEF stilstaat. Dat heb ik natuurlijk ook gesignaleerd. Er gebeurt soms niet veel in die cijfers en ik heb begrepen, tijdens de feitencontrole, dat het onder andere komt als je het over werkgelegenheid hebt, dat is een belangrijke doelstelling, dat dat ex ante wordt gerapporteerd. En dat houdt eigenlijk in dat van tevoren wordt bepaald wat voor werkgelegenheidseffecten en resultaten een project oplevert. En dat wordt

dus in één keer bepaald en later niet doorgerekend. Dat zou echt mooi zijn als je exportgegevens had. Dan kun je namelijk per jaar vergelijken hoe zich dat ontwikkelt. Die revoluerendheid, daar hebben we het ook over gehad. Er is een formule gebruikt die ook wat, laten we zeggen, afwijkend is.

De voorzitter: De heer Nijskens van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Ja, nog een vraag. Kijk in het verleden is natuurlijk ex ante gerapporteerd wat het effect zou zijn op fte. Maar dan nog lijkt er stilstand, net alsof de nieuwe uitzettingen allemaal, niet vooraf bedacht, leiden tot uitbreiding van fte. Dus vandaar, denk ik, dat wij allemaal al die vragen hebben gesteld. Is dat niet meer uitgevraagd of wat is er aan de hand?

De voorzitter: De heer Bodewitz.

De heer Bodewitz: Ja, ik heb het niet alleen op cijfers van werkgelegenheid gezien. Maar ik zie het op meer indicatoren die eigenlijk stilstaan. Dus mijn vraag was ook, en ook tijdens de feitencontrole hebben we erover gesproken, wat speelt daar precies? Het is me niet helemaal duidelijk geworden. Ja.

Dan is er ook een aantal mensen die hebben gesproken over het beheer, het beheer van die portefeuille. Er is ook gezegd, ik geloof dat u dat aangaf, ruim 40 projecten worden inmiddels gefinancierd. En het is denk ik zeker bij dit soort fondsen, die leven bij marktfalen, want banken stappen hier niet in. Dus vandaar dat wij daar een rol in spelen als Provincie. En dan is het wel heel belangrijk dat je dat beheer heel goed doet, want je loopt daar risico's. En er zijn ook ongetwijfeld afwaarderingen geweest en het zou heel goed zijn om te weten van ja, over welke bedragen heb je het dan, wat is er afgewaardeerd, welke bedrijven zijn dat? En daar vond ik eigenlijk ook niks van terug in de rapportage. Misschien goed om dat de volgende keer in ieder geval als basisinfo te melden. Ja, dat waren eigenlijk wel de belangrijkste punten die ik heb gehoord, dus daar wil ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik nu graag het woord geven aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, gelet op het aantal vragen wat u heeft afgevuurd, in het College waren we al blij dat we ze konden meeschrijven. Dus ik zou er behoefte aan hebben om even, ja, 10 minuutjes te schorsen om u ook te kunnen voorzien van goede antwoorden in de richting van de commissie. Dat zal wel zo prettig zijn.

De voorzitter: Ja, we hebben de afspraak gemaakt in de agendacommissie om niet altijd te gaan schorsen. Ik wil voor deze ene keer coulant zijn, maar maximaal vijf minuten. De commissie is ingelopen op de tijd, daar ben ik zeer trots op. En ik wil dat graag zo houden.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Daar kan ik niet zoveel aan doen.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dan zie ik dat iedereen weer aan tafel zit. En dan continueren wij onze vergadering. En dan geef ik graag de Gedeputeerde het woord.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, voorzitter, dank u wel. Allereerst zou ik willen beginnen met wat er in dit bakje zit, want het is deze week de week tegen de kindermishandeling. En sinds mijn

aantreden mag ik één van de ambassadeurs zijn van Limburg tegen Kindermishandeling. En ik heb voor u allemaal een mooie pen. En al heeft u vast een mooie pen, op deze pen staat iets, als u hem uittrekt, wat je moet doen op het moment dat je nou vermoedt dat er sprake is van kindermishandeling en hoe handel je dan. Het zou heel goed zijn als mensen juist dan die stap naar voren zetten en om hun vermoedens niet bij henzelf te houden maar dat op de een of andere manier te melden en bespreekbaar te maken. En nou, die wil ik in ieder geval aan u aanbieden in de hoop dat u het woord verder verspreid. Dus ik ga het bakje even rond laten gaan en dan kan iedereen er eentje uitpakken. En ja, dan hopen we uiteindelijk dat we ... Al helpen we maar één kind, zodat we mishandeling wat minder in onze provincie hebben.

Voorzitter, dan wil ik met u gaan naar het LEF. U ziet de datum van de voortgangsrapportage. 30 juni 2023 is de datum van haar document. En u kunt zich vast nog herinneren dat op 23 juni deze portefeuillehouder is aangetreden, dus eigenlijk is datgene wat er hier op papier staat ook voor deze portefeuillehouder een soort van nulmeting, zou ik bijna zeggen. Net zo goed als dat voor uw Staten eigenlijk ook een belangrijk nulmeting- document is. Ik moet er wel bij zeggen dat ik in deze voorgaande rol wel redelijk met het LEF bezig ben geweest. Ook zelf, samen met mevrouw Depondt, en veel vanuit het CDA, daarmee heb opgetrokken. Dus een heleboel zaken weet ik wel, maar er zijn een heleboel vragen die u gesteld heeft, die ik zelf in de vorige periode ook wel gesteld heb. Dat wil niet zeggen dat we dan nu niet met een andere situatie zitten. We zitten gewoon met de situatie, zoals de Staten die besluiten en de geschiedenis van het LEF heeft genomen, en daarom staan we ook nu waar we staan. En dan zou ik willen beginnen, denk ik, met de manier van rapporteren en die manier van rapporteren, ja, dat is ook voortdurend, ook in die vorige periode, best een discussie geweest met de Staten over de wijze waarop dat dan moet. En wat je dan nou wel moet opnemen en wat je dan ook niet moet opnemen. In het verleden waren de financiële gegevens heel uitvoerig, nog uitvoeriger dan nu. En toen is er met uw Staten eigenlijk gekeken van, kunnen wij niet ook wat meer doelstellingen rapporteren die meer gaan over de inhoud dan over de financiën. Nou dat is gebeurd en uiteindelijk vraagt u om zaken te rapporteren en dan gaan wij proberen met u het gesprek aan te gaan over wat willen wij nou precies dat er gerapporteerd wordt. Er zijn een aantal opmerkingen gemaakt, daarover door de Statenonderzoeker, waarvoor dank. Ik moet ook zeggen dat de portefeuillehouder zo'n blik van buiten ook wel eens af en toe waardeert. En ik denk dat het goed is dat uw Staten ook in het gesprek met ons kijkt over welke zaken u nou gerapporteerd wilt worden en over welke niet.

Een beetje gaande naar die situatie, hoe die is ontstaan. En dan denk ik dat ik redelijk kan aansluiten bij de woorden die de heer Nijskens eigenlijk sprak. Want er is ooit een keer bewust een keuze gemaakt om te gaan investeren in heel risicovolle ondernemingen. Juist omdat er sprake was van marktfalen die dan door de banken niet werd gefinancierd. En ja, dan betekent dat, als je dat doet, je dus ook een hoog risico loopt. Als je dat hoge risico loopt, ja, dan neem je dus ook best wel veel maatregelen om te voorkomen dat je dan het schip ingaat, want je staat vaak als laatste in de rij, want je bent vaak niet de preferente investeerder, dus je komt redelijk achteraan in de rij. Dus omdat je een hoog risico hebt, heb je ook hoge rente en ook soms veel regeltjes. Daar waar mensen gewoon bij de bank een lening kunnen krijgen voor een investering in hun bedrijf, zijn de regeltjes en het regime vaak wat soepeler. Maar juist in die situaties dat de markt het eigenlijk niet oppakte, dan was er in het verleden de keuze om met het LEF daarin te gaan investeren. En, nou ja, daar hoort dan een hoger risicoprofiel bij en dus ook die kredietrating die er nu staat. En ik hoorde een aantal van u ervan schrikken. Ik moet u zeggen dat die misschien nu op een niveau is, waarmee we, denk ik, best redelijk blij kunnen zijn. Laat ik het dan maar zo zeggen. Dat wil niet zeggen dat het zonder risico is en dat we in deze situatie ook niet moeten kijken naar het financiële beheer. En ik denk dat de Statenonderzoeker best een aantal interessante suggesties heeft gedaan voor uw Staten om daar naar te kijken. Dus ik kijk er eigenlijk naar uit om ook met u het gesprek te voeren over welke zaken we willen rapporteren.

Even kijken. Ja, komen wij bij geen uitzettingen. Ja, dat is een gegeven. En dat was ook een gegeven dat ik moest constateren. En net als u, toen ik een week bij wijze van spreken bezig was, constateerde ik dat. En ja, u moet zich ook voorstellen dat als je heel risicovolle investeringen gaat doen, ook als bedrijf, want het is niet zo dat het LEF de enige investeerder is. Er zijn ook altijd andere investeerders die in zo'n bedrijf gaan investeren. Dat het niet zo makkelijk is dat je onder woelige omstandigheden met torenhoge inflaties... Zo...ja, heb ik iets verkeerd gezegd, ik ga het even terug luisteren.

De voorzitter: Als u het geluid van boven ... Ja, heeft ...Fijn, dank u wel.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Waar ik gebleven was... Als je dit soort investeringen gaat doen, met heel hoog risico, als LEF maar ook als, bij wijze van spreken een particuliere investeerder, in combinatie met het LEF en je doet dat in een markt die te maken heeft met hoge inflatie, veel instabiliteit. Ja, dan denk je wel een paar keer na voordat je zo'n investering doet. En ook bedrijven die zo'n financiering vragen, ja, die doen dat niet zomaar meteen, die gaan niet over één nacht ijs. En dat kan één van de verklaringen zijn waarom je op dit moment geen uitzettingen hebt. Dat wil niet zeggen dat er niet nog een project in de pijpleiding zit. En laten we hopen dat de economische omstandigheden in wat minder woelig vaarwater terechtkomen. Dan denk ik dat er ook weer nieuwe uitzettingen gaan volgen en daar hebben we als Limburg niet altijd, grip op. Maar dat zouden we wel willen, natuurlijk.

De voorzitter: Ik zie een vraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik probeer even goed te luisteren naar wat de Gedeputeerde zegt. Begrijp ik het goed dat u zegt, de voortgangsrapportage laat al een jaar geen enkele voortgang zien omdat er eigenlijk niks gebeurt? Dat er niks in de markt op dit moment uitstaat wat rendeert, om het maar even in mijn taal te zeggen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, er gebeurt natuurlijk van alles, hè? En de markt is ook in beweging. Wat er niet gebeurd is, is dat er concrete uitzettingen, concrete nieuwe contracten zijn afgesloten. Dat is niet gebeurd. Natuurlijk is er een huidige bestaande portefeuille, daar wordt op gemonitord en er is natuurlijk ook een pijplijn van projecten die, bij wijze van spreken, kansrijk zijn en die er aan staan te komen. Kan ik verder niet al te veel over vertellen, maar ja, dat is wel de situatie geweest.

De voorzitter: Ik dacht een vervolgvraag te zien van mevrouw Berghorst.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik ook.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Nou, ik weet niet zo goed of ik dit zorgelijk moet vinden of niet. Daar ben ik even over aan het nadenken. Het klinkt mij als zorgelijk in de oren, namelijk. Maar tegelijkertijd hoor ik de Gedeputeerde zeggen van ja, dat is ook wel verklaarbaar, want de markt... Maar tegelijk... Wij betalen een bedrijf, Polestar Capital in dit geval. Die betalen wij om dit voor ons goed te doen en het gebeurt dan een jaar niet. Althans, er gebeurt al een jaar zo weinig dat we eigenlijk geen voortgangsrapportage hoeven te maken. Dan ja, maak ik mij zorgen en ik vraag mij af, is die zorg nou terecht of niet? Laat ik dan een vraag formuleren.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, ik zou graag met u een keer de discussie voeren over de frequentie van de voortgangsrapportages, moet ik u zeggen. Maar dat is gewoon een afspraak die we met u gemaakt hebben in eerdere Statenbesluiten, dus daar zit een frequentie in waarin we moeten rapporteren. Dat is gewoon de afspraak waar we ons aan hebben te houden. Dat betekent dat er op sommige momenten ook niet al te veel voortgang te melden is. Het liefst had ik hier natuurlijk gezeten en had ik tien nieuwe uitzettingen gedaan. Maar dat is niet zo. Wat ik ook wil wegnemen is het beeld dat wij Polestar alleen maar betalen om nieuwe uitzettingen te doen. Wij betalen ze vooral ook om de uitzettingen die er gebeurd zijn ook goed in de gaten te houden. Want dat blijven investeringen met een hoog risicoprofiel. Ook daar gebeurt natuurlijk van alles en het is van belang dat je dus ook daar goed blijft letten op de investeringen die je gedaan hebt. En ook dat is heel veel werk en we hebben daar niet voor niks al die regeltjes voor opgesteld.

De voorzitter: De heer Hanegraaff, u had ook nog een vraag voor de Gedeputeerde.

De heer Hanegraaff (CDA): Laat mij een antwoord geven op de vraag van mevrouw Berghorst. Ja, dat is zorgwekkend. Kijk, wat ik niet begrijp is... Ik snap het hè, u zit in een nieuwe portefeuille, u moet eventjes overzicht krijgen en ik begrijp uw antwoorden en ik respecteer dat ook. Maar ik vind het toch moeilijk te geloven, of moeilijk te accepteren dat er al een jaar geen uitzettingen zijn gedaan als je kijkt naar twee ontwikkelingen. A, de Gedeputeerde noemt de markt, maar de markt zou juist een aanleiding moeten zijn om wel aanvragen bij het LEF te moeten hebben omdat ze bij een bank niet terecht kunnen. Als je met mkb'ers praat, zij kunnen op dit moment heel moeilijk leningen krijgen bij banken. Sommige banken geven bijna geen leningen meer aan mkb'ers. Dus dan lijkt mij toch dat de eerstvolgende route voor zo'n bedrijf is om naar het LEF te gaan. Dan verbaast het mij dat er geen enkele van die projecten eigenlijk of doorheen komt of dat ze hun weg niet weten te vinden. Maar het is niet goed. De tweede ontwikkeling is dat wij een motie hebben aangenomen in de Staten waarin wij gezegd hebben dan maar ook die MKB verduurzamen. Dat zijn geen enorme risicovolle projecten waarvan ik denk oei, oei, oei, dat is moeilijk om daar bedrijven voor te vinden. Er zijn ontzettend veel mkb'ers die juist snakken naar financiering voor verduurzaming. Waarom is die tak dan niet verder uitgespit? Dus nogmaals, ik begrijp uw positie, u zit er net. De kritiek is nog niet eens zozeer persoonlijk gericht. Maar ik denk wel, ga eens even goed in gesprek met dat LEF van wat is hier nou aan de hand? Hoe kan dit?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, we zijn met het LEF in gesprek, dat kan ik u ook aangeven. Inmiddels twee bestuurlijke overleggen gehad. En dat zijn goede gesprekken, laat ik dat er ook maar bij zeggen, waarbij we ook de opdrachten die we van uw Staten hebben gekregen bespreken. Ook kijken naar hoe gaan we nou straks om met Mijnwater, hoe gaan we Mijnwater eventueel ontvlechten? Hoe doen we dat met PCDF? We hebben gesprekken over hoe gaan we... En daar heeft u ook een mededeling portefeuillehouder over gehad met betrekking tot de governancestructuur naar de toekomst toe. En het zou heel goed zijn als wij met de Staten ook naar de nieuwe periode gaan kijken. Welke doelstellingen willen wij nou met het LEF allemaal beogen? Er staan er in de oprichtingsakte een aantal, daar is asbest er één van. Op dit moment zitten er bijvoorbeeld ook qua asbestprojecten niks in. Daarom wordt er niet over gerapporteerd. Als uw Staten dat wilt dan kan dat wel. We hebben in het verleden ook nog wel eens een keer een combinatie gehad van een van mijn illustere voorgangers over asbest en energie en de mensen die er wat langer zitten, hebben daar niet zo'n goede herinnering aan.

Toen is... Ik denk dat het goed is dat we met de Staten een keer die discussie hebben over wat verwachten we nou precies dat het LEF gaat doen. Dan zou het ook zomaar eens kunnen zijn dat we misschien wat projecten gaan doen die net wat minder financieel risico nemen. Dat zou zomaar kunnen, maar dat is wel een discussie die we met elkaar een keer moeten gaan voeren.

Even kijken asbest... Ja, PCDF daar werd over gevraagd, ingewikkelde governance en ingewikkelde structuur. Ja, uw Staten heeft daar een besluit over genomen in februari, in de wetenschap dat die governance zo ingewikkeld was. Dat stelt de mensen die na februari in de Staten zijn gekozen natuurlijk niet gerust, maar het is wel de feitelijke situatie. Wat daar wel aan ten grondslag lag, waren een heleboel beheersmaatregelen die er genomen waren. En wat we eigenlijk in de basis gedaan hebben om, zeg maar, te voorkomen dat de slager zijn eigen vlees keurt, is dat het toezicht van het LEF op het PCDF gebeurd door een Pak-lid. En het Pak-lid wordt benoemd door het College van GS. En dat is op dit moment even op interim basis de heer Vonken. En dan zie ik even niet of hij hier nog is, ik zag hem net even. Maar dat is het clusterhoofd financiën op dit moment, maar daar staat op dit moment ook een vacature uit om dat in te vullen, om ervoor te zorgen dat niet het LEF bij het PCDF zijn eigen vlees keurt. Is dat een ideale situatie? Weet ik niet. Het is wel de situatie waar u voor gekozen heeft in februari en dat is een beetje hoe het zit.

Ja, en dan zou ik bijna zeggen een aantal technische vragen laat ik verder over aan de heer Pepels. Ik denk dat ik de meeste politieke zaken wel gehad heb. Mevrouw Berghorst...

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik ben net mijn bijdrage begonnen met de mededeling dat bij het lezen van het stuk ik mij dom voelde. En ik heb u gevraagd om daar vanuit het College wat aan te doen. Ik heb daar niks over gehoord, dus ik zou daar graag nog een reactie op willen hebben van vanuit het College.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, het is geenszins mijn indruk, mevrouw Berghorst, dat u dom bent. En het is al helemaal niet de bedoeling dat u zich dom zou moeten voelen. Dat is echt niet de bedoeling. De eerlijke reactie is toen ik de rapportage las, en ook de afgelopen jaren als Statenlid, ik hem ook knap ingewikkeld vond. Dat is financieel-technische informatie natuurlijk ook. Dat is ook de rapportage die er is. En ik heb u daarstraks ook al gezegd van, ik denk dat het goed is dat we met elkaar gaan bespreken over hoe wilt u dat er gerapporteerd gaat worden? Daar zit wel een restrictie bij met betrekking tot bedrijfsgevoelige informatie. Maar de wijze waarop wij met u gaan rapporteren en de wijze waarop we dat kunnen doen, doen we graag. En die discussie met elkaar voeren.

De voorzitter: Een vervolgvraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik ga graag dat gesprek aan. Ik heb daar ook wel wat ideeën voor. Maar ik zou het... Ik ga echt een klemmend beroep op u doen, dat de eerstvolgende rapportage die hierover naar ons toekomt, in ieder geval toegankelijk is voor iedereen in deze zaal. En dat is het op dit moment niet. En daar kunnen we met elkaar hele discussies over voeren, als Staten, over wat moet er dan gerapporteerd worden. Maar er is gewoon één basisregel die je kunt hanteren en dat is: Is dit leesbaar? En ik denk dat het voor heel veel mensen gewoon niet leesbaar is. En daar kunnen we gewoon rekening mee houden. Er zijn allerlei methoden om dat mee te doen en ik wil hier gewoon nu een toezegging dat het College daar toezicht op gaat houden.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou ja, volgens mij heeft u al een keer een toezegging gekregen van het College over, zeg maar, alles op B1-niveau. Daar proberen we aan te voldoen. Het moment dat u die toezegging kreeg was deze rapportage al in de pijplijn. Wat ik graag met u doe, mevrouw Berghorst, is ook gewoon daar het gesprek over aangaan. Wat het lastige is, is dat wij over, ja, de KPI's die u zelf heeft vastgesteld natuurlijk wel moeten blijven rapporteren en die zijn soms ook wel ingewikkeld moet ik u eerlijk bekennen.

Dus ik neem graag het aanbod aan. Ja, als u wilt dat het een toezegging is... Kijk, we moeten dan ook met elkaar kijken wat we dan wel doen. En dan is de vraag of de eerstvolgende dat is. Maar ik denk dat het goed is om met elkaar echt het gesprek te hebben en dan ook het gesprek te hebben over het taalniveau.

De voorzitter: Ik zag ook nog een vraag van mevrouw Jiménez Hastenrath en mevrouw Smeets. Maar mevrouw Jiménez Hastenrath was eerst.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ja, ik wilde nog even terugkomen op de bedrijfsgevoelige informatie. Is het misschien mogelijk dat wij wat de dubbelrol betreft, zeg maar, van Polestar en de vennootschap wat ik zostraks aanhaalde, is dat misschien mogelijk dat ter inzage te leggen? Onder geheimhouding, natuurlijk.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Als het gaat over de documenten waar de Statenonderzoeker naar verwijst, als dat de specifieke vraag is, dan kan dat onder geheimhouding voor u ter inzage gelegd worden. Dat is geen probleem.

De voorzitter: Mevrouw Smeets, u had ook nog een vraag.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, ik snap u heel goed. En mevrouw Berghorst en ik heb ook een vraag aan u. Ik zou het ook graag leesbaarder zien en ik kan me zo indenken dat er nu natuurlijk ook een evaluatie voorligt. Zowel op die effectiviteit, efficiency als ook die governancestructuur. Dat we op termijn dan ook echt een andere basisrapportage hebben ... Of in ieder geval een rapportagestructuur hebben. Is dat het moment waarop u dat graag ziet?

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Het is wel een beetje ongelukkig om op deze manier aan de slag te gaan met elkaar. Kijk, ik denk als je naar onze begroting kijkt... Onze begroting bevat ook heel veel financieel-technische informatie en daarom maken we een technische begroting en een begroting waarin gerapporteerd wordt op niet financiële aspecten. Dat zou je hier natuurlijk heel gemakkelijk kunnen doen en daar hoeft je niet met elkaar een hele discussie over te voeren. Je zou heel gemakkelijk een lijstje kunnen toevoegen met wat betekenen deze afkortingen eigenlijk? Het zijn allemaal echt niet ingewikkelde dingen en ik worstel er... Ik weet, allemaal prima, maar ik worstel er gewoon mee dat we hier een Gedeputeerde hebben die eigenlijk gewoon niet 'ja' durft te zeggen op een heel concrete toezegging. En dat vind ik een beetje lastig.

De voorzitter: Ik bespeur hier een dubbele oproep aan de Gedeputeerde, een verzoek of een vraag aan de Gedeputeerde. Wenst de Gedeputeerde daar nog op te antwoorden?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, wat er sowieso is, dat is denk ik al een stuk makkelijker leesbaar, hè. Want dit is de specifieke voortgangsrapportage zoals we die rapporteren aan uw Staten. Het LEF maakt ook al een eigen, ja, noem het een impactrapportage. Die is, denk ik, qua leesbaarheid best wel al een stap vooruit, ook daar zit nog ontwikkeling in. Willen wij het gesprek aan over hoe kunnen we het nog transparanter en nog leesbaarder maken voor uw Staten? Ja. Ik geef u er ook bij aan dat het een complexe ingewikkelde materie is. Met best wel ingewikkelde afspraken en ook daar willen we transparant over zijn. Alleen ja, soms is de wijze waarop die juridisch zijn vastgelegd, ja,... Die maken het ook wel eens ingewikkeld. **Dus het antwoord is: Ja. We gaan met u dat gesprek aan over hoe we het nóg leesbaarder kunnen maken.** Ik denk dat het ook verstandig is om met elkaar het gesprek te voeren over hoe maken we nou de doelstellingen van het LEF dusdanig dat ze ook bijdragen aan de doelstellingen die u ook met z'n allen wilt bereiken. En dan kun je ook de discussie voeren over welke KPI's je dan nou wel opneemt en welke niet en hoe je daarover moet rapporteren. Ik denk dat dat heel verstandig is. Dat kost waarschijnlijk iets meer tijd dan de volgende rapportage zeggen we er ook maar even bij.

De voorzitter: Mevrouw Jiménez Hastenrath had nog een vervolgvraag, die ik zojuist over het hoofd had gezien.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ja, heel kort. Ik wilde alleen vragen of ik dat als toezegging kan zien, met die stukken onder geheimhouding te leggen.

Gedeputeerde Van Caldenberg (PVV): Ja, ik heb daar net op geantwoord dat u dat kunt krijgen. Dus ja.

De voorzitter: Ja, dank u wel. De heer Hanegraaff had ook nog een vraag. De heer Roso ook nog.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, nee. Ik ben blij met het antwoord in de zin dat u ook wel de zorgen deelt over dat er afgelopen jaar eigenlijk te weinig is gebeurd bij het LEF. Maar ik zoek toch wel een beetje naar ook een soort van toezegging, een beetje in lijn van... Want ik neem in principe niet genoegen met het feit van ja, de markt is moeilijk, hè. Dus ik wil graag dat de Gedeputeerde nog een keer in gesprek gaat met het LEF om even wat meer die oorzaak bloot te leggen, van wat is er nou gebeurd het afgelopen jaar, wat is er misgegaan. Maar vooral ook, wat gaan ze ervoor doen, als we volgend jaar in deze situatie zitten, hè, dat we dan een mooi lijstje zien met prachtige projecten die gefinancierd zijn. Dus een bepaalde toezegging dat mag van mij in een... Daar zijn jullie veel beter in, op wat voor manier dat dan moet. Maar dat ik in ieder geval in de toekomst een soort van antwoord krijg op die vraag.

De voorzitter: De heer Roso, ligt uw vraag in de lijn van de heer Hanegraaff?

De heer Roso (JA21): Ja, deels wel, maar ondertussen heb ik er meer dan één. Maar...

De voorzitter: Dan vraag ik heel even of de Gedeputeerde kort kan reageren. Of heeft de... De heer Nijskens heeft ook nog een aanvulling op de vraag van de heer Hanegraaff. Want dan kunnen we ze beter gaan clusteren, zodat de Gedeputeerde ze dan maar allemaal tegelijkertijd beantwoordt, want dat is misschien efficiënter. Nee, dan wil ik toch nog even eerst de heer Roso. Dan moeten we ook eerlijk zijn. Ja.

De heer Roso (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter, ook als aanvulling. Naast de bancaire sector is er natuurlijk veel non bancaire financiering bijgekomen die ook risicodragend is. Dat maakt het voor

ons... Maakt het voor LEF niet makkelijk, ook gewoon naar de economische situatie kijkend en naar de [5:48:39] eromheen. Maar wel wil ik ervoor waken dat wij nu ... Dat ik nu volgens mij de Gedeputeerde hoor zeggen dat we gaan kijken naar aanpassing van eventueel nog meer risico te lopen om daar... Van de aanpassing van de KPI's dat we, zodat we meer kunnen gaan uitlenen. Ja, dat lees ik dan als we nog meer risico gaan lopen, of ons op de scope verbreden. Dat zou ik dan wel graag van tevoren eerst even goed willen bespreken of ik dat als een toezegging kan krijgen van de Gedeputeerde.

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter, dat was ook deels mijn opmerking. En de tweede opmerking kun je misschien heel mooi met elkaar koppelen. Hoe komt het LEF aan haar klanten? Volgens mij benaderen de klanten het LEF, want het LEF gaat niet de boer op om klanten te zoeken. Misschien dat u dat in het antwoord kunt meenemen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat laatste beantwoorden, misschien ook wel een beetje. De reden waarom Polestar er nou zit, want zij zitten al redelijk lang in deze business, zij hebben ook best een netwerk en daardoor worden ze ook gevonden door klanten. In reactie op de heer Roso. Ja, wij gaan niks wijzigen aan de statuten en weet ik veel wat allemaal, zonder dat dat bij u langs is geweest. Dus dat gaan we gewoon niet doen. Dat zou ik persoonlijk heel erg onverstandig vinden. Even kijken. En de vraag van de heer Hanegraaff, ik denk dat ik die even laat beantwoorden door de heer Pepels. Want dit wordt... Zeg maar, inflatie en marktomstandigheden is één ding. Er zijn ook een aantal andere oorzaken en die zijn best wel redelijk verklaarbaar, maar een wat meer technische toelichting krijgt hij van de heer Pepels.

De voorzitter: De heer Pepels. Sorry, er is wel nog een vraag van de heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, ik had een verlengde. Maar ik had eigenlijk een vraag gelijk terug naar u, naar de governance en of ik het goed begrepen heb. Want er wordt aangegeven, hè, met Polestar Capital, dat is misschien geen handige constructie, hè? Dat in ieder geval de beredenering. Maar ook intern zit er dus geen splitsing meer tussen, dus in hoeverre trekt dat dan door?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voordat de heer Pepels dan aan de technische toelichting komt voor de vraag van de heer Hanegraaff. Ik heb niet gezegd dat het geen handige is. Dit is de constructie waar uw Staten in februari voor PCDF en LEF heeft gekozen. Mooier kan ik het niet maken. Daar heeft u mee ingestemd. Daar zitten allerlei beheersmaatregelen bij. En een van die beheersmaatregelen is dat we, zeg maar, in de rol die het LEF vervult bij het PCDF, dat wij daar degene zijn die daar, het Pak lid is, dus zeg maar de controle uitoefent, dat wij die als College van GS benoemen. Op dit moment is dat de heer Vonken, clustermanager financiën en daar staat nu een vacature voor uit. Daarmee halen we de facto, zeg maar, de slager keurt zijn eigen vlees eruit. Ja, financieel gezien is er natuurlijk wel een participatie van € 25 miljoen, maar daar heeft uw Staten mee ingestemd.

De voorzitter: Dan heeft de heer Nijskens daar nog een vraag over.

De heer Nijskens (VVD): Ja, ze horen natuurlijk wel bij een Poolse Landdag. Want ik hoor u eigenlijk zeggen dat u niet gelukkig bent met het Statenbesluit wat op voorstel van het toenmalige College

genomen is. Gaat u ons voorstellen om dat weer te ontvlechten? Want dat vind ik dan wel een heel bijzondere, want...

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nee, dat is niet wat ik gesuggereerd heb. U kunt wel nalezen wat ik destijds gestemd heb. Dat moet uzelf maar een keer doen. Maar de Gedeputeerde zit er wel voor om de besluiten die u genomen heeft uit te voeren en er zit geen suggestie in op dit moment om dat op een andere manier te gaan regelen. Mijn bedoeling was om de ongerustheid van de heer Roso die er was dat de slager zijn eigen vlees keurt, Polestar, om die weg te nemen. Daar is die op geënt.

De voorzitter: Mijnheer Van Est. U had nog een vraag.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, nog een vraag. Eigenlijk meer een opmerking. Ik bedoel, we hebben deze discussie eigenlijk toen uit en te na bij het besluit gevoerd, met alle voors en tegens. Dus ik zou in ieder geval degene, die toen nog geen Statenlid was, aanraden: Kijk de notulen of de opnames na om te zien welke afwegingen destijds gemaakt zijn, hè... Laat ik het zo zeggen, die voors en tegens zijn toen genomen en dat we nu niet de discussie doen, maar als we een beter voorstel kunnen krijgen, moet je daar nooit voor weglopen. Maar we hebben die discussie heel uitgebreid gevoerd, heel kritisch en dat was de minst slechtste oplossing, laat ik het zo zeggen. Dus voordat we dat hier doen, kijk dan gewoon de notulen na en dan weet je ook wat er allemaal besproken is en waarom er voor deze constructie is gekozen. Dat wil ik toch wel even meegeven.

De voorzitter: Dank u wel... Dan kan ik... Wilt u daarop nog reageren? De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik ben het wel eens met het beeld van de heer van Est dat er toen echt te uit en te na gediscussieerd is. Volgens mij zijn er toen twee of drie extra ingelaste commissievergaderingen geweest over de relatie tussen Mijnwater en PCDF. En toen was er nog sprake van een subfonds warmte. Uiteindelijk is het Statenvoorstel wat er toen lag best nog wel ingrijpend gewijzigd, en is dit er gekomen. En daar heeft de Staten toen een besluit over genomen. Ja, dat is de keuze die de Staten gemaakt heeft, in haar wijsheid. Nu zit er een nieuwe Staten, misschien met nieuwe wijsheid. Maar op dit moment moeten wij de besluiten die u doet en u heeft genomen, gewoon uitvoeren en... Ik denk ook dat het besluit, en laat ik dat dan ook maar zeggen, zoals toen genomen is, in ieder geval voor de huidige constellatie, wel een verstandige is geweest. De heer Pepels.

De voorzitter: De heer Pepels, inderdaad, die mag het woord nemen.

De heer Pepels: Dank u wel, voorzitter. Ik probeer de vragen zo goed mogelijk te herinneren. Als ik me niet vergis gaf u aan dat u de Gedeputeerde wilt vragen om er beter de vinger achter te krijgen waar het nou precies stuit, omdat de schuld aan de markt geven iets te kort door de bocht is. Ik kan u aangeven dat wij wel degelijk meer inzicht hebben in wat dat precies is. Wij zien breed binnen ondernemingen dat de aspecten die in het voorwoord zijn genoemd, waaronder de netcongestie, de oplopende rentes en de instabiliteit, de wel afgenomen instabiliteit, maar nog steeds instabiliteit van de energieprijzen, et cetera, eraan bijdragen dat het voor ondernemers op dit moment lastig is om aan nieuwe projecten te beginnen. Dat zien we niet alleen bij LEF, maar dat zien we dus bedrijfsleven-breed. Daarnaast zijn er ook nog uitdagingen, zoals het verkrijgen van de benodigde vergunningen, een belemmering. Want op het moment dat de vergunning niet tot stand kan komen, kan er ook geen financiering komen. Dat maakt in zijn geheel dat de vijver, waarin financiers vissen om nieuwe financieringen uit te zetten, gekrompen is ten opzichte van een aantal jaren geleden. En het aantal potentiële financiers is juist toegenomen. En dat maakt dus dat LEF in diezelfde vijver zit te vissen, die

is kleiner geworden en daar zitten ze met meerderen in te vissen, waardoor LEF ook minder financieringen uitzet. En ook die vlakke lijn die we nu zien, sluit eigenlijk ook aan bij hetgeen waar we LEF voor hebben, namelijk daar waar de markt niet financiert, moet LEF financieren. En als die vijver klein is en andere financiers pakken het wel op, dan gebeurt eigenlijk wat hoort. Dat neemt niet weg dat u natuurlijk wel wat kunt vinden over het afnemen van de omvang van die vijver. Maar dat laat ik aan u en dat staat denk ik ook wel enigszins buiten de discussie van het LEF.

De voorzitter: De heer Hanegraaff, heeft u een technische vraag voor de ambtenaar? Ja.

De heer Hanegraaff (CDA): Natuurlijk. Het gaat mij inderdaad om die laatste opmerking. Het is natuurlijk zo dat wij er ook voor zorgen dat die vijver kleiner wordt. Dus in de bredere zin hebben wij als Provincie natuurlijk ook een rol in het feit dat er zo weinig vergunningen worden verleend, enzovoort, enzovoort. Dus ik denk dat we daar in bredere zin wel eens over na moeten denken hoe we dat dan kunnen oplossen. Het tweede punt is dat ik meega in het verhaal. Ik snap dat verhaal, maar dan nog denk ik, er is wel degelijk een grotere vijver dan nu gesuggereerd wordt. Want er is wel degelijk ook echt vraag bij ondernemers en dan denk ik met name aan dat tweede stuk, de verduurzaming. Dus voor die verduurzaming heb je niet per se te maken met al die obstakels waar we het nu over hebben. Alleen ik denk dan dat gewoon veel ondernemers de weg niet weten te vinden bijvoorbeeld naar het LEF. Dus dat ze niet weten dat dat daar ook voor gebruikt kan worden, of dat ze de procedure te ingewikkeld vinden voor dit soort projecten. Dus de vraag is dan niet aan u hoor, maar aan de Gedeputeerde van misschien moeten we daar dan eens over nadenken. Hoe komen we aan klanten, wat mijn buurman net al aangaf, dat we daar toch nog eens over na moeten denken van weten we wel zeker dat het ligt aan de vijver. Of ligt het misschien ook aan het feit dat we niet luid genoeg over het water roepen of iets dergelijks.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Het antwoord wat mij hier wordt ingefluisterd... We zijn een aantal dingen aan het doen. We zijn die governance aan het onderzoeken. We zijn ook met het LEF in gesprek en we hebben van de week weer een sessie gehad over een strategische herijking, van hoe je er mee om moet gaan. En dat gesprek blijven we voeren. Dat is nog niet op een niveau waarvan we zelf vinden dat we daarover al bij u terug kunnen komen. Maar ja, daar hopen we wel ook het gesprek over te voeren. En ja, als het gaat over meer projecten rondom verduurzaming en energie, ja, dan is dat wel een interessante koers om naar te kijken. Ja.

De voorzitter: Dan kijk ik de Gedeputeerde even aan. U was klaar met uw beantwoording van de vragen?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, het kan zijn dat ik links of rechts een kleine gemist heb, hoor. Maar volgens mij heb ik de hoofdlijnen en de belangrijkste vragen wel gehad.

De voorzitter: Mevrouw Jiménez Hastenrath. U had nog een vraag.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ja, één vraag is nog niet beantwoord. Die vraag over die € 0,5 miljoen verlies elke maand aan Mijwater.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, dat is sowieso bedrijfsgevoelige informatie. Die is geheim en die gaan we niet delen. Ik kan me nog een keer herinneren dat we die vertrouwelijk in uw gegevens een keer ter inzage hebben gegeven. En dat er daarna stukken over in de krant stonden en dat er een aangifte kwam van lekken van informatie. Op dat niveau zou ik daar wel even van weg willen blijven. Er is een werkbezoek geweest bij Mijnwater, volgens mij supergoed ontvangen, heel veel informatie. En daar werd in ieder geval ook het toekomstperspectief van Mijnwater geschetst. En daarin... En dan weet ik niet of ik dat kan citeren, maar volgens mij is de verwachting dat Mijnwater over enige tijd positieve cijfers gaat schrijven.

De voorzitter: U had nog een vervolgvraag, mevrouw Jiménez Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Wat betekenen 'deze en enige tijd'?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Op dit moment 2027.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dat duurt nog even.

De voorzitter: De heer Van Est had ook nog een vraag?

De heer Van Est (50PLUS): De Gedeputeerde begon net over het onderzoek van de governance. En dan lezen we in de brief dat u het adviesrapport heeft ontvangen. Met de aanbevelingen en dat wij begin 2024 namelijk geïnformeerd zouden worden. Dan denk ik van als u het adviesrapport nu toch heeft kunt u het toch als Sinterklaascadeau met ons delen? Dus wat dat betreft... Waarom moet dat nog gerectificeerd worden of adviezen eruit gehaald worden? Dus dat was even mijn vraag, waarom zit daar die tijdspanne in?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Volgens mij refereren wij daaraan in de mededelingen portefeuillehouder. En we hebben hem nu binnen gekregen. We willen er ook zelf nog even naar kijken wat er nou precies in staat. En dan komen we in het eerste kwartaal en dan heeft mijn buurman mij ingefluisterd gaat hij u daar uit en te na over bijpraten hoe het precies zit. De steller was PWC. Die komt u daar over bijpraten en dat is dan tegelijkertijd ook input voor, noem het maar de vervolg discussie over de totale governance, ja, een strategische herijking van het LEF. Dus u wordt al meegenomen voordat we uiteindelijk bij die strategische herijking zijn. En de vraag die met name op tafel lag, en die komt voort uit het Statenbesluit van februari, was de discussie over moet er nou wel of niet een Raad van Commissarissen worden ingesteld bij het LEF en daar krijgt u dan een antwoord op.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik toch nog... Ah, een dictie van de heer Van den Beucken, ook nog een vraag.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik heb stellig de indruk dat er nog twee zijn blijven hangen. Twee vragen, mijnerzijds. De ene die gaat over de reductie van CO2. Volgens mij was de KPI 6 uit de provinciale energiestrategie € 300. Is dat nog wel van deze tijd die € 300. gezien de inflatie die we om ons heen zien. Dat was de eerste vraag. Zal ik ze achter elkaar doen? Of...Ja? En de volgende vraag. U heeft een antwoord gegeven waar ook ingegaan wordt op het ontbreken van nieuwe projecten, nieuwe uitzettingen. Maar we hebben ook uitzettingen die in een bepaald stadium

verkeren. En ik zag dat er in de vorige rapportage ontwikkelingen, zal ik maar zeggen, richting TRL 9 Technology Readiness of hoe heet het? Maar nu staat het stil, hoe kan dat nou?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Die laatste is redelijk eenvoudig, want die staat stil omdat er geen nieuwe investeringen zijn. Zijn die er wel, dan rapporteren we daarover.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, ik ben natuurlijk wat recalcitrant nu. Maar...

De voorzitter: De heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Het zijn projecten die de vorige keer ook al in die status zaten die nog in de richting... Ja, dat ze in praktijk gebracht worden, moeten door verschuiven. En er zijn een aantal projecten die diezelfde status blijven houden. Er is geen verschuiving meer. En de vooruitgang in de innovatie. Het gaat eigenlijk niet om nieuwe projecten die in die portefeuille komen, maar het gaat eigenlijk om wat er al in zat en zit.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Die techniek ga ik eventjes zo meteen doorschuiven. Maar het antwoord op de andere vraag die u stelde of die € 300. op dit moment reëel is. Onze inschatting is op dit moment dat dat nog wel een reëel bedrag is.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Pepels wil nog even het woord.

De heer Pepels: Dank u wel. Dat was voor de tweede vraag. Die ging over de TRL. Waarom zat er de vorige rapportage wel een verspringing in, terwijl er geen uitzettingen zijn geweest, en zit er nu geen verspringing in nu er ook geen investeringen zijn geweest? Dat heeft ermee te maken dat er in de vorige rapportage een correctie gedaan is op een aantal onderdelen van het Mijwater-systeem. Die is in TRL toegenomen. En dat wijkt enigszins af van wat we normaal gesproken in methodiek doen, want dan zeggen we, een project heeft gewoon een vast startmoment, een eindmoment en we houden die TLR over de looptijd vast. Omdat Mijwater een heel ander verhaal is, omdat het een veel langduriger investering is waar het LEF ook aandeelhouder in is, hebben we gezegd van nou, daar gaan we dus wel periodiek de TLR evalueren en eventueel bijstellen. En die bijstelling is wat u terugziet in de volgende voortgangsrapportage.

De voorzitter: Dank u wel. Heeft u nog een vraag daarover? Want anders heb ik het idee dat we een tweede termijn aan het doen zijn. En dat is eigenlijk ook niet de bedoeling.

De heer Van Est (50PLUS) Mijn vraag is, komen er nog technische antwoorden of niet, of zijn we klaar? Dat is voor mij onduidelijk.

De voorzitter: Ik kijk even naar de heer Pepels.

De heer Pepels: Voorzitter, dat is denk ik nu aan de Gedeputeerde welke vragen hij mij wil laten beantwoorden.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik zou even in de richting van de heer Van Est kijken op welke technische vraag die nog een antwoord wil.

De heer Van Est (50PLUS) Dat is even mijn probleem om de vraag te stellen.

De voorzitter: Laten we even voorop stellen, technische vragen kunt u natuurlijk ook op voorhand stellen en het gaat hier met name over de behandeling van afwijkingen. En als er verduidelijkende vragen zijn die gesteld moeten worden, dan kunt u die op voorhand stellen.

De heer Van Est (50PLUS): Nee, ik stel een vraag in deze termijn omdat ik het rapport aan het lezen ben en dan heb ik het over de aanvraag in de pijplijn. En dan zeg ik hoe moet ik het lezen? En ik ga van 45 en dan zeg ik, ik mis de 2. En wat zijn die cumulatieven? En dan denk ik van... Laat ik het zo zeggen, mij ging het over de leesbaarheid en was mijn vraag of ik nou goed interpreteer dat ik de 2 mis? Zijn die cumulatieven van 4 naar 3, zijn dat diezelfde?

De voorzitter: Ja, inderdaad, op deze vraag heeft u geen antwoord gekregen.

De heer Van Est (50PLUS): Dat is mijn vraag. Dus daarom vraag ik het.

De voorzitter: Ja, terecht.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, die vraag gaat de heer Pepels even beantwoorden. Inderdaad wel technisch, ja.

De heer Pepels: Voorzitter, als het mag. Nou, hij is zelfs zodanig... Hij is inderdaad technisch, maar is ook zodanig van detail dat ik wil voorstellen dat we hem even buiten de vergadering om pakken. En ik wil ook aangeven dat los van dat u natuurlijk aan de voorkant vragen kunt stellen, u ook altijd via de griffier contact kunt opnemen en dan helpen we met al uw vragen. En dat sluit ook aan, denk ik, bij de behoefte van mevrouw Berghorst. We zijn altijd bereid om u door de rapportage heen te nemen en streven natuurlijk ook naar een leesbaardere rapportage.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, nou word ik echt behandeld alsof ik dom ben en dat ben ik niet. Ik wil gewoon een leesbaar rapport, wat is dat nou?

De voorzitter: Ja, ik wil graag als voorzitter te hulp schieten. Ja, u wilt graag een punt van orde maken.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, kijk u zegt steeds we moeten het hebben over de wijzigingen en afwijkingen in de rapportage, maar dat is nou juist de grap van deze rapportage. Wijzigingen en afwijkingen zijn niet (gemarkeerd en uit de rapportages blijkt dat er al een jaar geen enkele wijziging is. Dus wat bespreken we dan hier? Ja, ja, dat maakt het natuurlijk heel erg lastig, hè? Dus sowieso een oproep om in ieder geval eventuele wijzigingen en afwijkingen de volgende keer wel in kleur te arceren, zodat we in ieder geval weten waar we het wel en waar we het niet over mogen hebben met elkaar.

De voorzitter: Het staat genoteerd. Ik neem aan dat de Gedeputeerde dat ook ter harte neemt voordat hij stukken doorstuurt naar de Staten. Ik dank u voor de beantwoording van de vragen. Ik heb

nog twee toezeggingen genoteerd. **Dat is in eerste instantie de toezegging over de terinzagelegging van het document waar de heer Bodewitz het over had.**

De heer Bodewitz: Documenten die te maken hebben met de governance. Die heb ik in kunnen zien om te kijken of de voorwaarden, zoals die gesteld zijn door de Staten, waren ingevuld. Dat was zo. En die heb ik ook daar ter inzage gekregen.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dat staat genoteerd. **En dan heb ik ook nog, als ik het goed heb, een toezegging over het in gesprek gaan over de leesbaarheid van de rapportage.** Ja, welke termijnen kan ik aan die toezeggingen verbinden. Ik wil eerst even een termijn over de toezeggingen.

Mevrouw Smeets (SP): Maar er ontbreekt er nog één.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, voor de terinzagelegging kunnen we binnen twee weken wel zorgen, dat die daar ligt. Maar het gesprek over de leesbaarheid, zeg maar, de verdere doorontwikkeling, zou ik graag in het eerste kwartaal oppakken.

De voorzitter: Q1 2024. Ik zag mevrouw Smeets, en de heer Van Est en de heer Hanegraaff. In die volgorde.

Mevrouw Smeets (SP): Ik geloof dat er ook nog een toezegging was over die lijsten, die vertrouwelijk wel ter inzage werden gelegd van de projecten.

De voorzitter: Dan kijk ik even naar de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Die toezegging heb ik niet gedaan. Maar er zit volgens mij nu in ieder geval ook al een lijst bij van de individuele...

De voorzitter: Ik zie de heer Bodewitz knikken dat hij weet waar het over gaat.

De heer Bodewitz: Ja, ik weet waarop u doelt, mevrouw Smeets. Er is een bijlage C. Daar staan alle investeringen in gemeld. Maar dat is een heel korte lijst. Dat is maar één pagina en daar staat in lopend of afgerond. En ik heb daar ook een aantal vragen over gesteld. Maar die lijst met uitgebreidere informatie, die is niet openbaar en u doelt er waarschijnlijk op om die lijst dan terinzage te leggen of gegevens openbaar te maken.

De voorzitter: Kan ik dat dan noteren als een toezegging? Nee, nee, van de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, de lijst heeft in het verleden al eens een keer voor u terinzage gelegen, dus dat kan nu weer.

De voorzitter: Ja, dan de heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, voorzitter. Even op de toezegging over de leesbaarheid. De Statenonderzoeker heeft enkele heel kritische opmerkingen gemaakt over zou je daar ook niet verder... Nemen we dat dan in datzelfde verhaal mee? Want dat lijkt me wel verstandig

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, sowieso heb ik net ook al de complimenten gemaakt in de richting van de Statenonderzoeker voor een aantal verstandige opmerkingen. Dus die nemen we sowieso mee. Exacte uitwerking volgt, maar we nemen die sowieso mee in dat verhaal.

De voorzitter: En dan nog de heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, ik heb gemerkt dat je toch meestal toestemming moet vragen als je wilt dat er nog op teruggekomen wordt. Dus bij deze doe ik dat maar. Maar wanneer gaan we het dan hebben over de doelstellingen, A en B? Ik heb ook echt een heel concrete vraag gesteld over nadenken hoe we dan die acquisitie ... Of in ieder geval het plan dat er bij het LEF zit, om ervoor te zorgen dat er meer, gewoon simpelweg, meer projecten verlengd gaan worden. Dat we daar iets van terugzien, dus kunnen jullie daar iets over zeggen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, de volgorde zou eerst zijn het beleidskader vaststellen. Want dan kun je namelijk ook die doelstellingen van het LEF vervolgens daaraan relateren, want anders gaan we misschien nu eerder doelstellingen van het LEF vaststellen en dan strookt dat niet met wat u straks in het beleidskader vastlegt. Dus we gaan in april de definitieve vaststelling doen van de beleidskaders. Tenminste als u ermee instemt. En vervolgens zit daar waarschijnlijk ook al een doorkijk in. Maar die zal summier zijn en daarna gaan we deze discussie ook verder uitbouwen.

De heer Hanegraaff (CDA): Daar kan ik me in vinden, dus accepteer ik dat antwoord. Als ik nog mag, voorzitter. Het enige is, dan hoop ik wel... Geef me dan in ieder geval de toezegging, ik hoop dat de Gedeputeerde me die kan geven, dat hij ondertussen wel echt aanspreekt dat er wel weer projecten, hoe het gebeurt, gebeurt het, gewoon opgestart gaan worden. Dat er echt eventjes de nadruk op gelegd gaat worden, de komende tijd. En dan zal ik voor de rest wachten.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Kijk, ik zou graag toezeggen dat ik, zeg maar, tien goed had in de lotto. Dat zou ik graag toezeggen, maar dat gaat niet. En dat bedoelt u ook niet, denk ik?

De heer Hanegraaff CDA): Ik bedoel een inspanningsverplichting.

De voorzitter: Via uw voorzitter, alstublieft.

De heer Hanegraaff (CDA): Voorzitter, ik bedoel een inspanningsverplichting. Dat u echt eventjes... Ik ga u niet afrekenen op het feit. Dat is het niet. Maar ik... Het is gewoon eventjes een oprechte vraag van doe er even alles aan om ervoor te zorgen dat er weer projecten komen omdat het volgens mij echt belangrijk is voor Limburg dat dat gebeurt.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik denk dat ik de organisatie tekort zou doen door te zeggen dat we dat nu niet al deden. En dat doen we nu en daar blijven we ook mee doorgaan. Ja, ik zou bij u bij wijze van spreken een toezegging gaan doen over iets wat we al doen. En ja, dat vind ik eigenlijk de organisatie ook wel tekort doen.

De heer Hanegraaff (CDA): Laat ik hem dan anders stellen.

De voorzitter: Mijnheer Hanegraaff...

De heer Hanegraaff (CDA): Mag dat?

De voorzitter: Ja, we hebben ...

De heer Hanegraaff (CDA): De laatste, de laatste dan. De laatste. Een suggestie om andere wegen te bewandelen dan dat we tot nu toe doen, dan wellicht.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik moet me toch... Dat klinkt heel stom, maar ik moet me houden aan de kaders die u heeft vastgesteld. Ik ga graag met u in gesprek over hoe we dat dan zouden doen. Dat doen we op een later moment, zeker. Maar ik zou echt zeggen, we doen de mensen tekort die er nu keihard aan het werk zijn, als we nu zeggen dat we nog iets extra's moeten doen, want we doen echt te uit en te na ons best vanuit dit huis. En mijn overtuiging is ook dat vanuit het LEF men daar ook keihard aan het werk is.

De voorzitter: Dank u wel. **Dan noteer ik twee toezeggingen met betrekking tot terinzagelegging en een toezegging in verband met de leesbaarheid van de rapportage die in Q1 van 2024 opgenomen gaat worden.**

Dan sluit ik nu de behandeling van dit agendapunt.

T9328 Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe om de stukken waar de Statenonderzoeker (documenten die te maken hebben met de governance en investeringen) naar verwijst ter inzage te leggen bij de Griffie voor Provinciale Staten binnen 2 weken.

T9329 Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe om in Q1 2024 in gesprek te gaan met Provinciale Staten over het vergroten van de leesbaarheid van de Voortgangsrapportage en dan tevens te bezien of de huidige KPI's aangescherpt kunnen worden. En hierbij de punten van de statenonderzoeker in mee te nemen

10.3 Rondvraag/ mededelingen/ actualiteiten IPO

De voorzitter: En kunnen wij verder met agendapunt 10.3. Dat is de rondvraag/ mededelingen/ actualiteiten IPO. Daar hebben wij geen inbreng.

11 Sluiting

De voorzitter: Komen wij tot agendapunt 11. Dat is de sluiting van deze vergadering. Ik dank u allen voor uw inbreng vandaag. En ik sluit deze laatste vergadering van de commissie Economie en Samenleving in het jaar 2023 en wij zien elkaar weer op 12 januari 2024. En officieel is deze vergadering om 16.11 uur afgelopen. Dank u wel.

(De vergadering eindigde om 16.11 uur)

Vastgesteld in de vergadering van 19 januari 2023,

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Van Dijk

Mertens